

گزارش اقتصادی شاپرک

آذر ۱۴۰۴. شماره ۱۲۶

www.shaparak.ir

فهرست مطالب

فهرست شکل‌ها.....	۶
فهرست جداول.....	۸
پیشگفتار.....	۱۱
شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه.....	۱۲
۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی.....	۱۶
۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی.....	۱۷
۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۸
۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۹
۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان.....	۲۰
۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی.....	۲۲
۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP.....	۲۳
۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک.....	۲۵
۱-۲- آمار عملکردی شاپرک.....	۲۵
۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک.....	۲۶
۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی.....	۲۸
۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش.....	۲۹
۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها.....	۳۰
۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت.....	۳۵
۲-۲- نفوذ منطقه‌ای.....	۳۸
۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی.....	۳۹
۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور.....	۴۰
۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان.....	۴۰
۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی.....	۴۵
۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور.....	۴۶
۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی در استان‌های کشور.....	۴۷
۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها.....	۴۹
۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه.....	۴۹
۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها.....	۵۳
۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش.....	۵۵

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۶۰

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۱
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۱
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۴
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۷

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۹

- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۷۰
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۷۰
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۱
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۵
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۹
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۱
- ۶-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۳
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۵
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه ۸۸
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه در استان‌های کشور ۸۸
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۰
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه در بعد کشوری ۹۲
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۷
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۹
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۲

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۴

- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۴
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۵
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۶
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۰
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش ۱۱۳
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۶
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۶
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۷

- ۳-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸
- ۴-۲-۵- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۱۹
- ۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۱
- ۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۲
- ۶- جمع‌بندی ۱۲۹
- ۷- واژه‌نامه ۱۳۷

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت مرداد ۱۴۰۴..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳..... ۲۲
- شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴..... ۲۷
- شکل ۲-۳ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- آذر ۱۴۰۴..... ۳۱
- شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- آبان و آذر ۱۴۰۴..... ۳۴
- شکل ۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- آذر ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳..... ۳۵
- شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک- آذر ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها- آذر ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۲-۸ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات- آبان و آذر ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۲-۹ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات- آذر ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴..... ۳۸
- شکل ۲-۱۰ تغییر در تعداد کارتخوان فروشنده‌های فعال سیستمی در هر استان- آذر نسبت به آبان ۱۴۰۴..... ۴۱
- شکل ۲-۱۱ تعداد کارتخوان فروشنده‌های (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان- آذر ۱۴۰۴..... ۴۲
- شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشنده‌های فعال سیستمی در هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال- آذر ۱۴۰۴..... ۴۴
- شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور- آذر ۱۴۰۴..... ۴۶
- شکل ۲-۱۴ سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان- آذر ۱۴۰۴..... ۴۸
- شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشنده‌های (بر حسب ریال)- آذر ۱۴۰۴..... ۵۰
- شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال)- آذر ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۲-۱۷ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال)- آذر ۱۴۰۴..... ۵۲
- شکل ۲-۱۸ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال)- آذر ۱۴۰۴..... ۵۳
- شکل ۲-۱۹ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲..... ۵۴
- شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات- آذر ۱۴۰۴..... ۵۶
- شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ- آذر ۱۴۰۴..... ۵۷
- شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق- آذر ۱۴۰۴..... ۶۲
- شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها- آذر ۱۴۰۴..... ۶۳

- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴ ..... ۶۵
- شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴ ..... ۶۶
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴ ..... ۷۰
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴ ..... ۷۱
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴ ..... ۷۳
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴ ..... ۷۵
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آذر ۱۴۰۴ ..... ۷۷
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آذر ۱۴۰۴ ..... ۷۸
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - آبان و آذر ۱۴۰۴ ..... ۸۰
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - آذر ۱۴۰۴ ..... ۹۰
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در هر استان - آذر ۱۴۰۴ ..... ۹۲
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP - آذر ۱۴۰۴ ..... ۹۵
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار هر شرکت PSP - آذر ۱۴۰۴ ..... ۹۷
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - آذر ۱۴۰۴ ..... ۹۹
- شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون ۱۰۰
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۰۵
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۰۶
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۱۷
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۲۴
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۲۵
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۲۶
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آذر ۱۴۰۴ ..... ۱۲۷

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴.....	۱۷
جدول ۱-۲	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴.....	۱۹
جدول ۱-۳	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۳۰
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- آذر ۱۴۰۴.....	۳۰
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آذر ۱۴۰۴.....	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آذر ۱۴۰۴.....	۳۲
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - آذر ۱۴۰۴.....	۳۳
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - آذر ۱۴۰۴.....	۳۴
جدول ۱۱-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - آذر ۱۴۰۴.....	۳۹
جدول ۱۲-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- آذر ۱۴۰۴.....	۴۰
جدول ۱۳-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۴۱
جدول ۱۴-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آبان و آذر ماه ۱۴۰۴.....	۴۳
جدول ۱۵-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- آذر ۱۴۰۴.....	۴۷
جدول ۱۶-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۴
جدول ۱۷-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۶
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴.....	۶۱
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۶۲
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - آذر ۱۴۰۴.....	۶۳
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - آذر ۱۴۰۴ و ماه گذشته.....	۶۴
جدول ۵-۳	کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی.....	۶۵

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۶۷
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش- آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۷۲
جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۷۴
جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس- آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۷۶
جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس- آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۷۸
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP- آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۷۹
جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۸۱
جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- آذر ۱۴۰۴.....	۸۲
جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۸۳
جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- آذر ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۸۶
جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار- آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۸۷
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌ای به تفکیک استان - آذر ۱۴۰۴.....	۸۹
جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشنده‌ای فعال سیستمی به تفکیک استان- آذر ۱۴۰۴.....	۹۱
جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۹۴
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای تراکنش‌دار هر شرکت - آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۹۶
جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - آذر ۱۴۰۴.....	۹۸
جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- آذر ۱۴۰۴.....	۱۰۱
جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - آذر ۱۴۰۴.....	۱۰۲
جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴.....	۱۰۷
جدول ۵-۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴.....	۱۰۸
جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آذر ۱۴۰۴.....	۱۱۰
جدول ۵-۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آذر ۱۴۰۴.....	۱۱۲
جدول ۵-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش- آذر ۱۴۰۴.....	۱۱۴
جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش- آبان و آذر ۱۴۰۴.....	۱۱۵
جدول ۵-۷ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آذر ۱۴۰۴.....	۱۱۶

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۲۶ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپراک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپراک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، مبنای محاسبه شاخص‌ها در فصل اول تا چهارم تراکنش‌های ۲۰۰ و در فصل پنجم تراکنش‌های ۲۲۰ می‌باشد. در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپراک در آذر ۱۴۰۴
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

 رشد نسبت به ماه گذشته
 کاهش نسبت به ماه گذشته
 بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

سهام از نقدینگی

	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۵/۷۰ درصد
	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱۱/۷۵ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در آذر ماه ۱۴۰۴

آمار عملکردی

	تعداد تراکنش های شاپرک	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱ تراکنش
	ارزش تراکنش های شاپرک	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۷۰ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

	رشد اسمی ماهانه آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان ۱۴۰۴	۸/۶۸٪
	رشد حقیقی ماهانه آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان ۱۴۰۴	۴/۲۸٪
	رشد اسمی ماهانه آذر ۱۴۰۴ نسبت به آذر ۱۴۰۳	۶۳/۰۷٪
	رشد حقیقی ماهانه آذر ۱۴۰۴ نسبت به آذر ۱۴۰۳	۶/۸۵٪

سهام هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۲۷٪
	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۹۷٪
	کارتخوان فروشگاه	۹۰/۴۳٪
	ابزار موبایلی	۱/۳۴٪

سهام مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

	خرید کالا و خدمات	۹۸/۸۶٪
	پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۱۴٪

سهام تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

	خرید کالا و خدمات	۹۰/۵۸٪
	پرداخت قبض و خرید شارژ	۵/۱۴٪
	مانده گیری	۴/۲۸٪

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

	کل ابزارها	۱,۷۹۳/۷۳
	کارتخوان فروشگاه	۱,۷۰۲/۹۶
	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۰/۶۸
	ابزار پذیرش اینترنتی	۹۰/۰۸
	ابزار موبایلی	۰/۰۲

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

	کل ابزارها	۷۰/۸۴
	کارتخوان فروشگاه	۶۴/۰۶
	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۳۹
	ابزار پذیرش اینترنتی	۴/۴۴
	ابزار موبایلی	۰/۹۴۶

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

	بیشترین تعداد	تهران	۱,۷۲۲,۸۶۳
	بیشترین تغییر	تهران	-۱۶,۱۴۹
	بیشترین سرانه	مازندران	۰/۲۱۳
	بیشترین سرانه تعداد تراکنش	هرمزگان	۸۲/۵۶

نسبت دهکی مبالغ تراکنش های شاپرکی

	نسبت متوسط دهک دوم به دهک اول	۵۶۰/۰۱

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت

سهام تراکنش های موفق

درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها	۹۹/۴۳%	▼
درصد تراکنش های موفق شاپرک به کل تراکنش ها	۹۹/۹۵%	▲

سهام هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش ها

خطای پذیرندگی	۰/۸۰%	▼
خطای شاپرکی	۰/۶۵%	▲
خطای صادر کنندگی	۶/۶۲%	▲
خطای کاربری	۹۱/۹۳%	▼

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۴۳%	▼
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۵%	▼

تراکنش های ناتمام

درصد تراکنش های معوق از کل تراکنش ها	۰/۰۰۷%	▼
درصد تغییرات تراکنش های معوق	-۲۲/۷۵%	▼

۴

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در آذر ۱۴۰۴

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشنده های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	۳/۲۹۳	▲	فرارپردازان آروند امید
پایین ترین میزان شاخص	۰/۲۷۹	▼	الکترونیک کارت دماوند

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

بالاترین میزان شاخص	۰/۱۸۱%	▼	فن آوا کارت
پایین ترین میزان شاخص	۰/۰۱۳%	▼	پرداخت نوین آراین

سهام کارتخوان های کم و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

بیشترین سهم	۴۲/۴۹%	▼	الکترونیک کارت دماوند
کمترین سهم	۷/۷۱%	▼	به پرداخت ملت

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

سهم مبلغی	۳۳/۰۰%	▲	به پرداخت ملت	۱۷/۲۵%	▲	بانک ملت
سهم تعدادی	۲۰/۷۷%	▲	به پرداخت ملت	۱۶/۱۶%	▲	بانک ملت

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

کارتخوان فروشگاه	۲۰/۸۵%	▲	به پرداخت ملت	۱۷/۰۳%	▲	بانک ملت
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۹/۰۷%	▼	به پرداخت ملت	۱۷/۸۵%	▲	بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۵/۸۱%	▼	به پرداخت ملت	۴۵/۹۶%	▲	بانک ملت
ابزار موبایلی	۹۷/۹۴%	▲	آسان پرداخت پرشین	۵۳/۳۷%	▼	بانک شهر

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۴۵/۷۶%	▲	به پرداخت ملت	۳۳/۴۶%	▲	بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۶/۱۱%	▲	به پرداخت ملت	۴۶/۸۶%	▲	بانک ملت
کارتخوان فروشگاه	۲۰/۲۵%	▲	پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۳۶%	▲	بانک سپه
ابزار موبایلی	۹۸/۴۷%	▲	آسان پرداخت پرشین	۶۶/۸۱%	▲	بانک شهر

شاخص هر فیندال - هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲،۹۶۹	▲	۱،۵۹۶	▲
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۳،۲۸۵	▲	۳،۱۴۴	▲
کارتخوان فروشگاه	۱،۲۶۹	▲	۸۷۲	▲
ابزار موبایلی	۹،۶۹۹	▲	۴،۹۴۴	▲

بالاترین سهم بانک های صادر کنند از تعداد کارت های تراکنش دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک شهر	۱۷/۸۵%	▲
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۷/۵۵%	▲
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۲۱/۹۵%	▲

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، درصدی از نقدینگی^۱ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا مرداد ۱۴۰۴) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

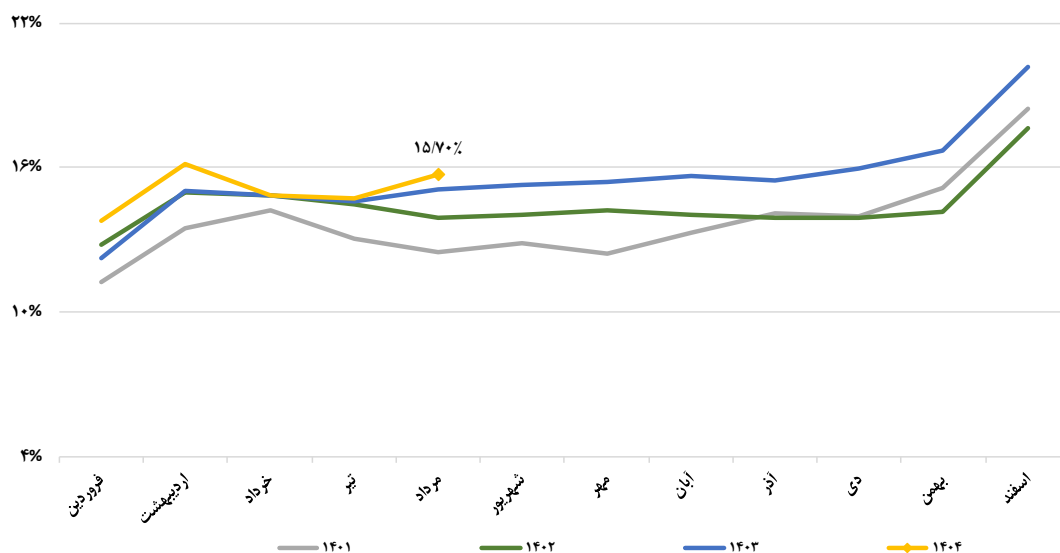
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
شهریور ۱۴۰۳	۹۰،۷۰۵،۱۰۰	۱۳،۸۷۶،۷۶۲	۱۵/۳۰٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲،۳۳۴،۵۰۰	۱۴،۲۱۲،۲۸۰	۱۵/۳۹٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳،۹۲۲،۱۰۰	۱۴،۷۱۲،۰۰۴	۱۵/۶۶٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶،۰۳۶،۱۰۰	۱۴،۸۴۱،۳۴۰	۱۵/۴۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷،۲۳۳،۳۰۰	۱۵،۵۲۰،۳۹۱	۱۵/۹۶٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹،۴۲۰،۱۰۰	۱۶،۶۱۱،۳۶۹	۱۶/۷۱٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱،۶۵۹،۵۰۰	۲۰،۵۳۹،۳۷۲	۲۰/۲۰٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵،۲۸۸،۶۰۰	۱۴،۵۰۱،۱۸۸	۱۳/۷۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷،۳۹۲،۶۰۰	۱۷،۳۲۵،۳۷۱	۱۶/۱۳٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰،۵۸۸،۰۰۰	۱۶،۴۱۶،۸۴۸	۱۴/۸۵٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵،۷۸۳،۳۰۰	۱۷،۰۳۸،۸۶۰	۱۴/۷۲٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰،۱۴۹،۳۰۰	۱۸،۸۶۲،۶۴۳	۱۵/۷۰٪

در مرداد ۱۴۰۴ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۵/۷۰ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه تیر ۱۴۰۴، افزایش ۰/۹۸ درصدی داشته است.

^۱ آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در مرداد ۱۴۰۴، ارزش تراکنش‌های شاپراک افزایش ۱۰/۷۰ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۳/۷۷ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراکی به نقدینگی نسبت به ماه تیر ۱۴۰۴ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا مرداد ۱۴۰۴ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۱ لغایت مرداد ۱۴۰۴ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت مرداد ۱۴۰۴

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

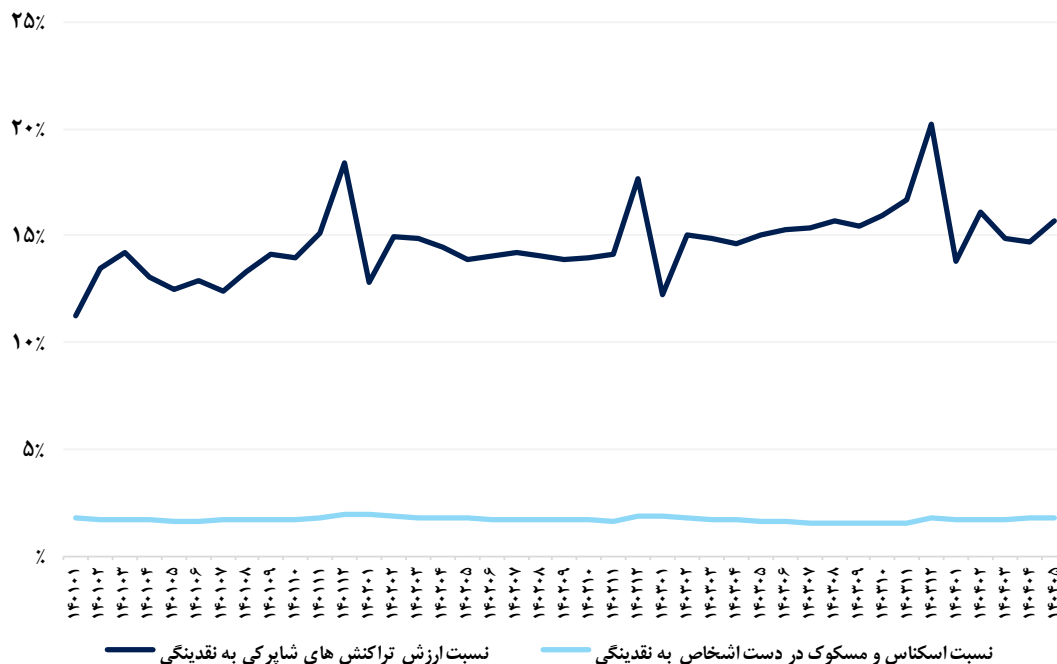
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
شهریور ۱۴۰۳	۹۰،۷۰۵،۱۰۰	۱،۴۴۲،۲۰۰	۱/۵۹٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲،۳۳۴،۵۰۰	۱،۴۵۹،۸۰۰	۱/۵۸٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳،۹۲۲،۱۰۰	۱،۴۸۰،۲۰۰	۱/۵۸٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶،۰۳۶،۱۰۰	۱،۴۹۱،۴۰۰	۱/۵۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷،۲۳۳،۳۰۰	۱،۵۰۵،۷۰۰	۱/۵۵٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹،۴۲۰،۱۰۰	۱،۵۲۳،۰۰۰	۱/۵۳٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱،۶۵۹،۵۰۰	۱،۷۹۱،۳۰۰	۱/۷۶٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵،۲۸۸،۶۰۰	۱،۸۲۲،۲۰۰	۱/۷۳٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷،۳۹۲،۶۰۰	۱،۸۱۸،۶۰۰	۱/۶۹٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰،۵۸۸،۰۰۰	۱،۹۱۴،۷۰۰	۱/۷۳٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵،۷۸۳،۳۰۰	۲،۰۶۳،۴۰۰	۱/۷۸٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰،۱۴۹،۳۰۰	۲،۱۰۲،۹۰۰	۱/۷۵٪

در مرداد ۱۴۰۴، ۱/۷۵ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در تیر ۱۴۰۴ کاهش ۰/۳- درصدی را تجربه نموده است. در مرداد ۱۴۰۴ میزان نقدینگی با افزایش ۳/۷۷ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱/۹۱ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۴۰۱ تا مرداد ۱۴۰۴) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۱۱/۲۸ درصد در فروردین ۱۴۰۱ به ۱۵/۷۰ درصد در مرداد ۱۴۰۴ افزایش یافته است. این در حالی است که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۱/۷۶ درصد به ۱/۷۵ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۰/۰۱ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید

کالاهای و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۲ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۳ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۴

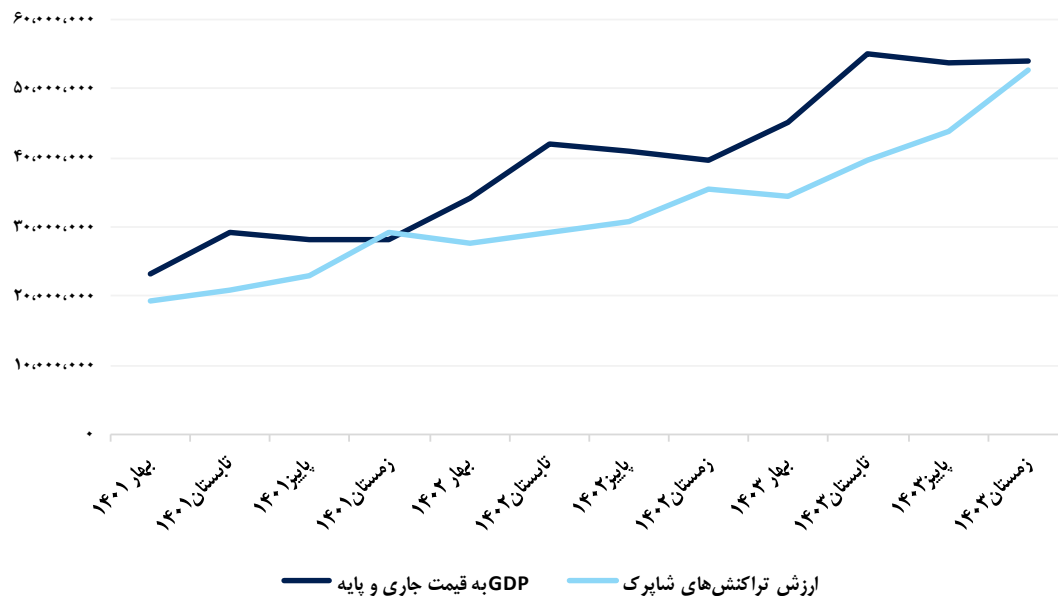
---

^۲ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۳ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۵ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳

دوره	GDP (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)
بهار ۱۴۰۱	۲۳,۱۱۹,۷۹۳	۱۹,۳۶۷,۲۳۳
تابستان ۱۴۰۱	۲۹,۱۶۴,۶۹۷	۲۰,۸۲۵,۶۹۶
پاییز ۱۴۰۱	۲۸,۲۲۱,۳۴۱	۲۳,۰۹۴,۰۲۹
زمستان ۱۴۰۱	۲۸,۲۶۲,۱۵۴	۲۹,۳۶۹,۱۹۶
بهار ۱۴۰۲	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	۲۷,۶۷۰,۸۲۳
تابستان ۱۴۰۲	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	۲۹,۱۶۲,۶۷۰
پاییز ۱۴۰۲	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	۳۰,۹۳۹,۰۱۰
زمستان ۱۴۰۲	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	۳۵,۴۵۵,۲۰۷
بهار ۱۴۰۳	۴۵,۱۸۱,۲۲۳	۳۴,۳۹۵,۵۶۶
تابستان ۱۴۰۳	۵۵,۰۸۶,۱۵۶	۳۹,۶۰۶,۲۸۰
پاییز ۱۴۰۳	۵۳,۸۰۳,۷۲۵	۴۳,۷۶۵,۶۲۴
زمستان ۱۴۰۳	۵۳,۹۶۰,۱۶۲	۵۲,۶۷۱,۱۳۱

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

^۵ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۳ می‌باشد.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

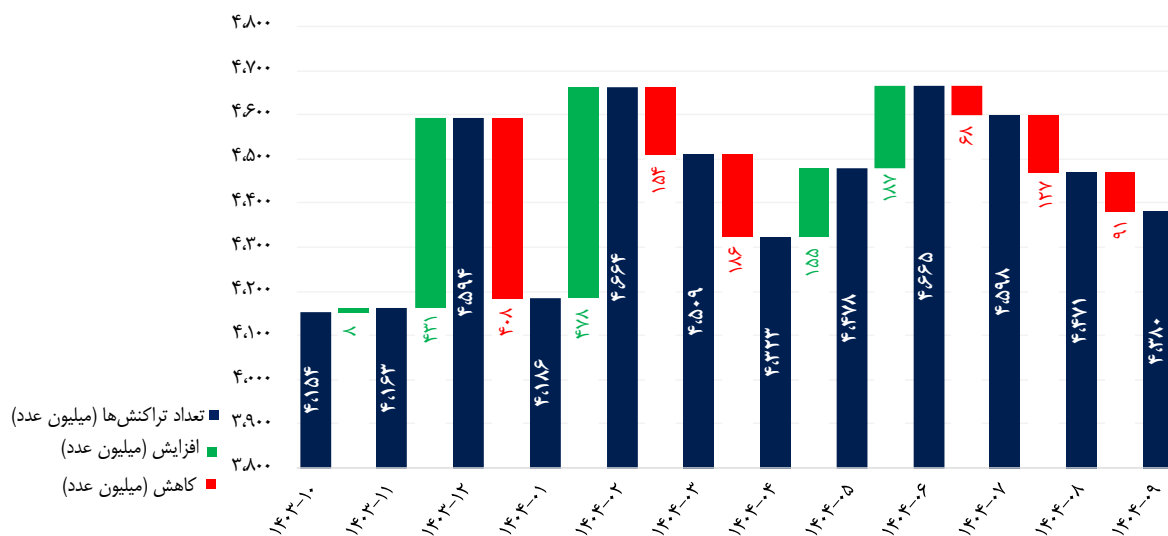
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

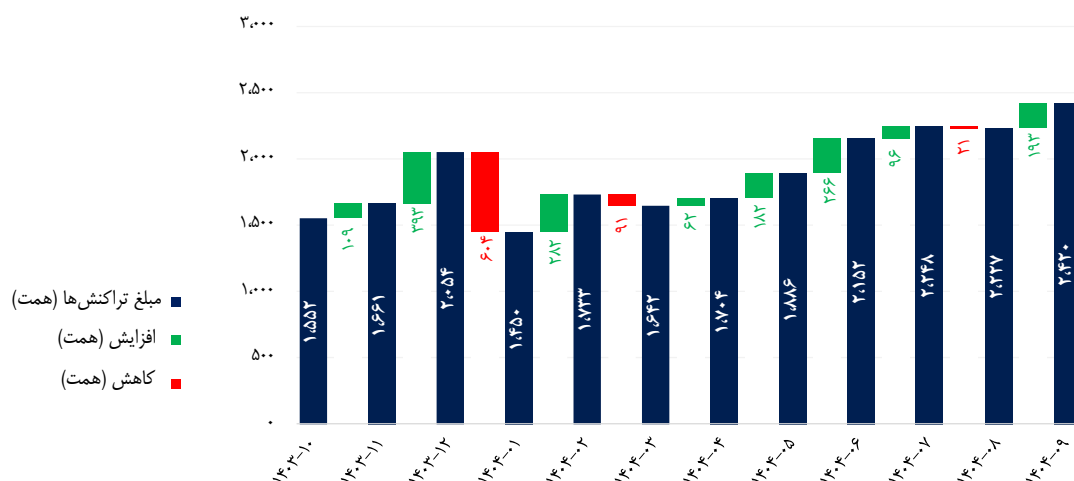
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۲-۱، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۱- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴

در آذر ماه ۱۴۰۴ بالغ بر ۴,۳۸۰ میلیون تراکنش با ارزش ۲۴,۲۰۲ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به آبان ماه رشد ۲/۰۳- درصدی در تعداد و ۸/۶۸ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در آذر ماه ۱۴۰۴ و نرخ رشد آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲- مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۴۷۰,۵۴۹,۳۳۵	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱	۲/۰۳-
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲۲,۲۶۹,۱۷۷,۰۲۲	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۷۰	۸/۶۸%

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در آذر ۱۴۰۴ و ماه مشابه سال گذشته به همراه نرخ رشد آن می‌باشد.

جدول ۲-۲- مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳

نوع	آذر ۱۴۰۳	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۲۱۳,۲۹۶,۱۸۷	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱	۳/۹۵%
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۴,۸۴۱,۳۴۰,۰۵۷	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۷۰	۶۳/۰۷%

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های آذر ۱۴۰۴ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳ از نظر تعدادی ۳/۹۵ و از نظر ریالی ۶۳/۰۷ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرک

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۱ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۲ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲۲,۲۶۹,۱۷۷,۰۲۱/۵۲	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۶۹/۸۵	۸/۶۸٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۳۳۳,۹۳۴,۶۱۵/۹۳	۵,۵۶۲,۲۹۱,۸۱۱/۰۴	۴/۲۸٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۴۱۷/۵	۴۳۵/۱	۴/۲۲٪

*نرخ تورم ماهانه: نرخ رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته با رشد ۸/۶۸ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۴/۲۸ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	آذر ۱۴۰۳	آذر ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۴,۸۴۱,۳۴۰,۰۵۶/۵۲	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۶۹/۸۵	۶۳/۰۷%
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۲۰۵,۶۶۱,۱۹۱/۳۴	۵,۵۶۲,۲۹۱,۸۱۱/۰۴	۶/۸۵%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۸۵/۱۰	۴۳۵/۱۰	۵۲/۶۱%

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۶۳/۰۷ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۶/۸۵ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) چهار نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)"، "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها" و به تازگی "ابزار پذیرش موبایلی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۱ در آذر ۱۴۰۴ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^۱ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		
	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد
اینترنتی	۵۳۵,۲۵۴	۵۵۶,۸۹۰	۴/۰۴%
کدهای دستوری (USSD)	۵,۳۱۹	۴,۲۲۸	-۲۰/۵۱%
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۴۷,۶۶۲	۱۰,۵۲۸,۰۲۷	-۱/۱۲%
موبایلی	۹۲	۱۳۱	۴۲/۳۹%
مجموع ابزارها	۱۱,۱۸۸,۳۲۷	۱۱,۰۸۹,۲۷۶	-۰/۸۹%

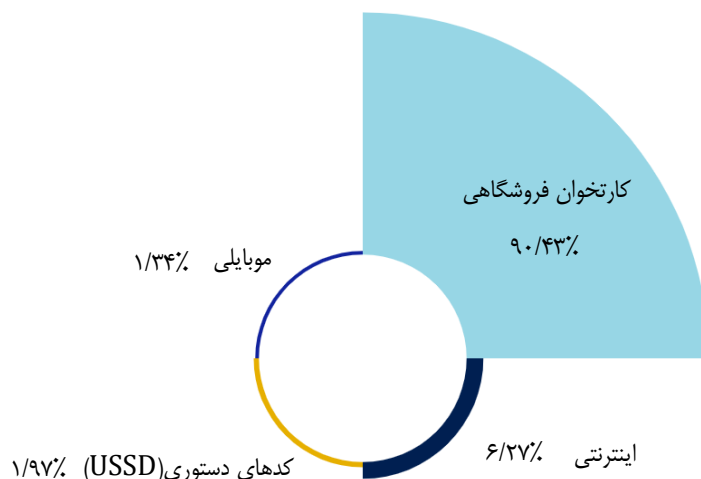
بر اساس جدول ۲-۵ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به آبان ماه رشد ۰/۸۹- درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، کاهش ۱/۱۲ درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	آبان ۱۴۰۴		آذر ۱۴۰۴	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
اینترنتی	۵۳۵,۲۵۴	۴/۷۸%	۵۵۶,۸۹۰	۵/۰۲%
کدهای دستوری (USSD)	۵,۳۱۹	۰/۰۵%	۴,۲۲۸	۰/۰۴%
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۴۷,۶۶۲	۹۵/۱۷%	۱۰,۵۲۸,۰۲۷	۹۴/۹۴%
موبایلی	۹۲	۰/۰۰%	۱۳۱	۰/۰۰%
مجموع ابزارها	۱۱,۱۸۸,۳۲۷	۱۰۰/۰۰%	۱۱,۰۸۹,۲۷۶	۱۰۰/۰۰%

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۳-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۰/۴۳ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۲-۳ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۷-۲ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
اینترنتی	۵۵۶,۸۹۰	۲۷۴,۴۶۶,۳۷۹	۴۹۳
کدهای دستوری (USSD)	۴,۲۲۸	۸۶,۱۲۷,۵۷۸	۲۰,۳۷۱
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۵۲۸,۰۲۷	۳,۹۶۰,۵۱۶,۸۴۸	۳۷۶
موبایلی	۱۳۱	۵۸,۴۹۵,۹۰۶	۴۴۶,۵۳۴
مجموع ابزارها	۱۱,۰۸۹,۲۷۶	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱	۳۹۵

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در آذر ۱۴۰۴، ۳۹۵ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۴/۶۳ واحدی (۱/۱۶- درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد

تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می باشد. در آذر ماه متوسط تعداد تراکنش های اینترنتی با کاهش ۱۰/۱۷ درصدی از ۵۴۹ تراکنش در آبان ۱۴۰۴ به ۴۹۳ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۲۰،۳۷۱ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۵،۲۷۸/۷۷ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۶/۳۷ واحد کاهش نسبت به آبان ۱۴۰۴ به ۳۷۶ عدد در آذر ماه رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۴۴۶،۵۳۴ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۷۶/۸۶ واحدی همراه بوده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۵۵۶،۸۹۰	۶،۳۶۵،۵۶۳،۷۹۲	۱۱،۴۳۰/۵۶
کدهای دستوری (USSD)	۴،۲۲۸	۲۵،۷۱۳،۵۴۲	۶،۰۸۱/۷۳
کارتخوان فروشگاهی	۱۰،۵۲۸،۰۲۷	۱۷،۷۶۷،۸۰۰،۷۲۲	۱،۶۸۷/۶۷
موبایلی	۱۳۱	۴۲،۴۵۳،۶۱۳	۳۲۴،۰۷۳/۳۹
مجموع ابزارها	۱۱،۰۸۹،۲۷۶	۲۴،۲۰۱،۵۳۱،۶۷۰	۲،۱۸۲/۴۳

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در آذر ۱۴۰۴ ماه با افزایش ۱،۰۹۹/۴۰ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۱،۴۳۰/۵۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با افزایش ۱،۹۱۰/۸۰ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۶،۰۸۱/۷۳ میلیون ریال به ازای هر ابزار در آذر ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۱۶۲،۸۲۷/۰۰ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۲۴،۰۷۳/۳۹ میلیون ریال به ازای هر ابزار رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱،۶۸۷/۶۷ میلیون ریال می باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۱۹/۰۳ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۹-۲ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار^۱ پرداخته شده است.

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۲۰۲,۳۳۲	۶,۳۶۵,۵۶۳,۷۹۲	۳۱,۴۶۲/۵
کدهای دستوری (USSD)	۱۴۴	۲۵,۷۱۳,۵۴۲	۱۷۸,۵۶۶/۳
کارتخوان فروشگاهی	۸,۸۴۸,۲۹۴	۱۷,۷۶۷,۸۰۰,۷۲۲	۲,۰۰۸/۰
موبایلی	۵۶	۴۲,۴۵۳,۶۱۳	۷۵۸,۱۰۰/۲
مجموع ابزارها	۹,۰۵۰,۸۱۶	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۷۰	۲,۶۷۳/۹۶

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در آذر ماه ۱۴۰۴ با افزایش ۲,۰۵۷/۱۸ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۱,۴۶۲/۵ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار با افزایش ۲۲,۳۳۲/۸۹ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۷۸,۵۶۶/۳ میلیون ریال به ازای هر ابزار در آذر ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار در آذر ماه ۱۴۰۴ با کاهش ۱۶۹,۰۶۶/۴۸ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۷۵۸,۱۰۰/۲ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۹-۲ برابر با ۲,۰۰۸/۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۱۴/۵۳ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۱۰-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

^۱ به واژه نامه رجوع شود

جدول ۲-۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
اینترنتی	۲۶۹,۶۴۳,۵۰۸	۶,۳۶۵,۵۶۳,۷۹۲	۲۳/۶۱
کدهای دستوری (USSD)	۸۶,۱۲۷,۵۷۸	۲۵,۷۱۳,۵۴۲	۰/۳۰
کارتخوان فروشگاه‌ها	۳,۷۸۸,۳۱۰,۰۹۴	۱۷,۷۶۷,۸۰۰,۷۲۲	۴/۶۹
موبایلی	۴۸,۲۰۰,۸۸۷	۴۲,۴۵۳,۶۱۳	۰/۸۸
مجموع ابزارها	۴,۱۹۲,۲۸۲,۰۶۷	۲۴,۲۰۱,۵۳۱,۶۷۰	۵/۷۷

اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان و آذر ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۶۸ و ۱/۵۹ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش و افزایش ۰/۳۰ و ۱/۴۷ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز

به ترتیب افزایش ۰/۱۷ و ۰/۰۱ درصدی مشهود می‌باشد. سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۸۲ و ۰/۱۱ درصدی داشته است.

شکل ۵-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای آذر ۱۴۰۴ و مقایسه آن با آذر ۱۴۰۳ را نشان می‌دهند.

شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

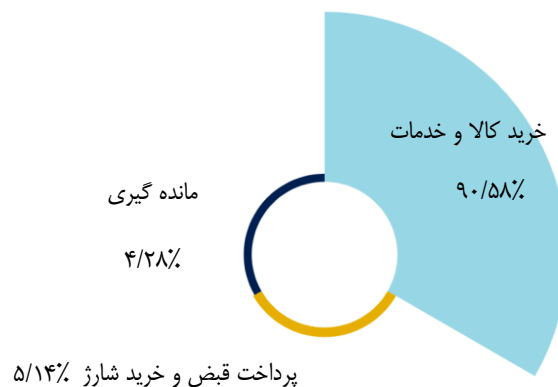
همانگونه که در شکل ۵-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در آذر ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۳۶ و ۰/۹۱ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب کاهش و افزایش ۰/۷۲ و ۰/۷۸ درصدی را تجربه نموده است. در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۲۶ و ۰/۰۴ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب افزایش ۱/۳۴ و ۰/۱۸ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۶ و شکل ۲-۷ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۲-۶ مبین آن است که در آذر ۱۴۰۴، ۹۰/۵۸ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپراک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۸ نسبت به ماه گذشته این سهم کاهش ۰/۵۴۹ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده گیری" با ۴/۲۸ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

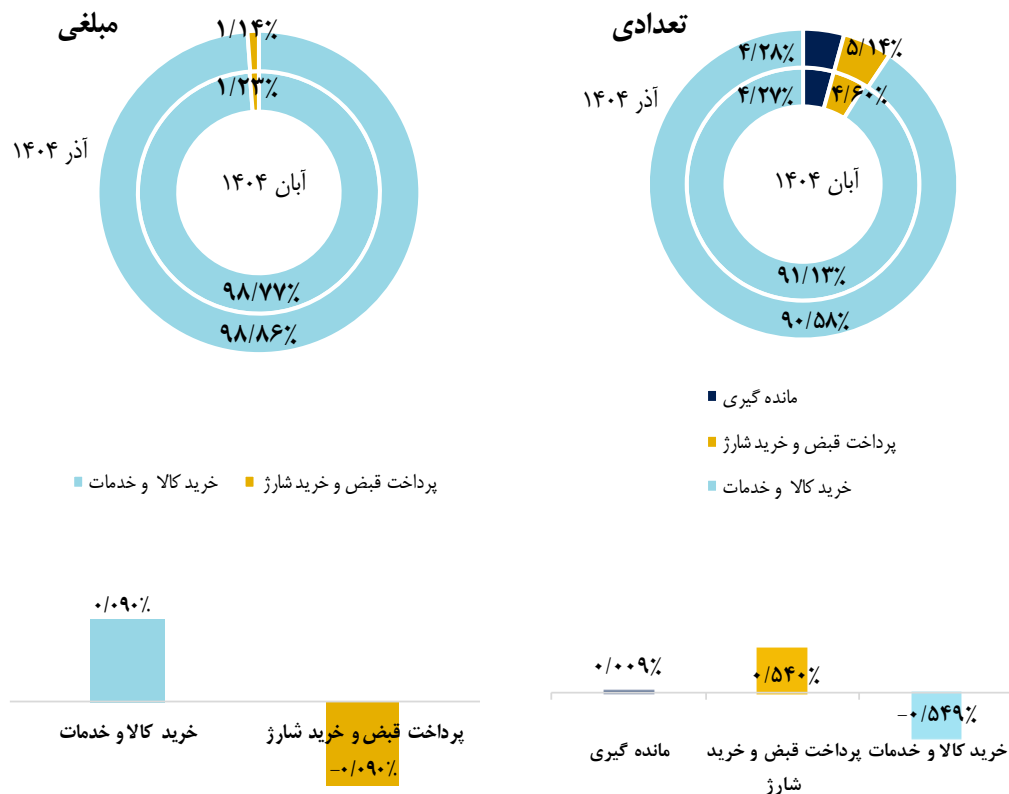
شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک - آذر ۱۴۰۴

شکل ۲-۷ نشان می‌دهد که ۹۸/۸۶ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه آذر ۱۴۰۴ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴

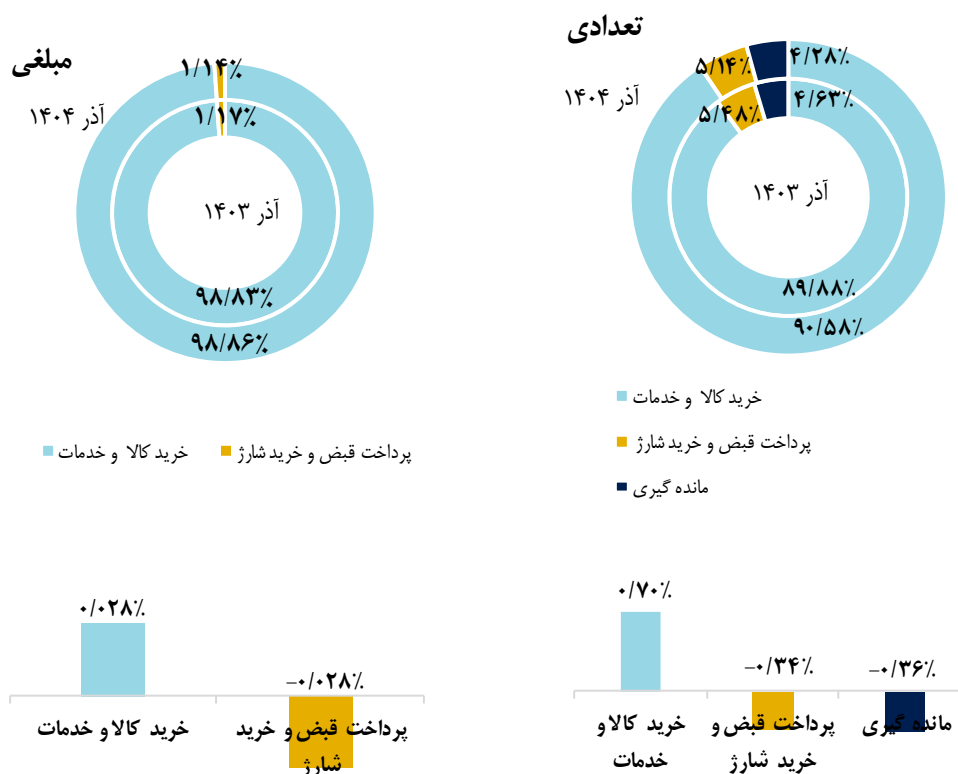
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۸-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آبان و آذر ۱۴۰۴

در شکل ۸-۲ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با کاهش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" افزایش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته کاهش ۵۴۹ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش ۵۴۰ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با افزایش ۰/۰۹ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در آذر ماه با افزایش ۰/۹۰ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی آذر ۱۴۰۳ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آذر ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می شود همزمان با افزایش ۰/۷۰ درصدی سهم تعداد تراکنش های "خرید کالا و خدمات" در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آذر ماه ۱۴۰۳، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۲۸ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۳۴ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش های مانده گیری نیز کاهش ۰/۳۶ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه ای

شاخص نفوذ منطقه ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^۱ مصرف کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آذر ماه، ۱,۷۹۳/۷۵ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاههای با تعداد ۱,۷۰۲/۹۶ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۰/۰۲ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۹۰/۰۸ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاههای، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای انجام پرداختها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاههای که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می باشد، متفاوت است.

جدول ۲-۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
اینترنتی	۵۵۶,۸۹۰	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۹۰/۰۸
کدهای دستوری (USSD)	۴,۲۲۸		۰/۶۸
کارتخوان فروشگاههای	۱۰,۵۲۸,۰۲۷		۱,۷۰۲/۹۶
موبایلی	۱۳۱		۰/۰۲
کل ابزارها	۱۱,۰۸۹,۲۷۶		۱,۷۹۳/۷۵

^۱ آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در آذر ماه سال جاری در جدول ۲-۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- آذر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
اینترنتی	۲۷۴,۴۶۶,۳۷۹	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۴/۴۴
کدهای دستوری (USSD)	۸۶,۱۲۷,۵۷۸		۱/۳۹
کارتخوان فروشگاهی	۳,۹۶۰,۵۱۶,۸۴۸		۶۴/۰۶
موبایلی	۵۸,۴۹۵,۹۰۶		۰/۹۵
کل ابزارها	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱		۷۰/۸۴

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در آذر ماه سال جاری ۷۰/۸۴ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۴/۰۶ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر

استان

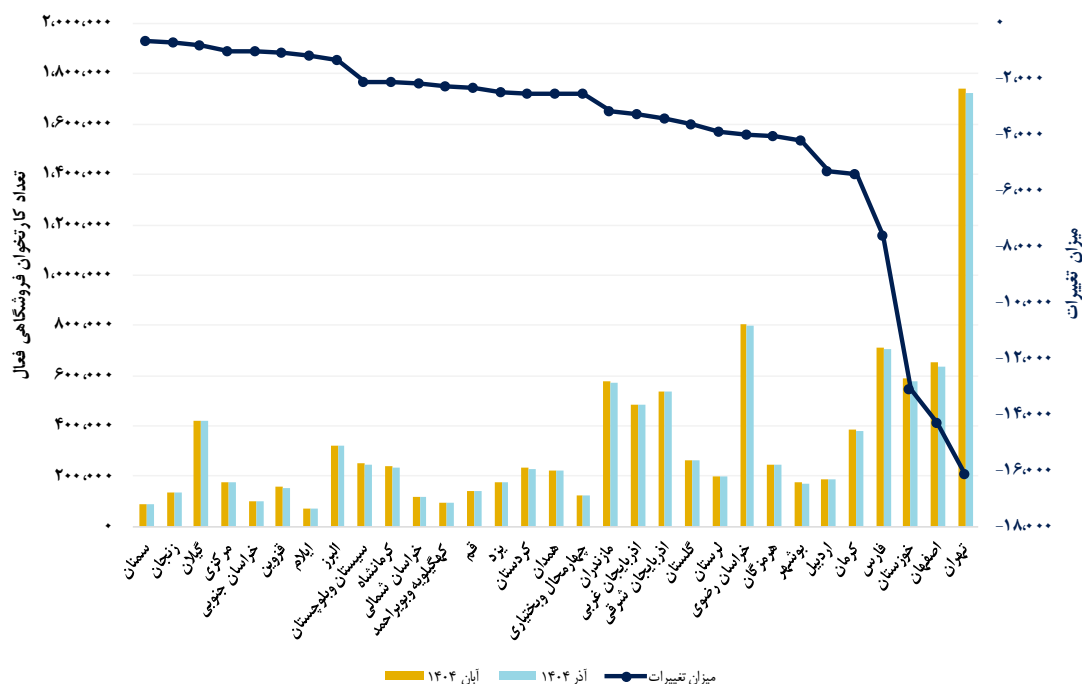
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۱۳-۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام استان	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	تغییر	نرخ رشد
تهران	۱,۷۳۹,۰۱۲	۱,۷۲۲,۸۶۳	-۱۶,۱۴۹	-۰/۹۳%
خراسان رضوی	۸۰۵,۱۴۱	۸۰۱,۱۸۵	-۳,۹۵۶	-۰/۴۹%
فارس	۷۱۳,۱۰۲	۷۰۵,۵۱۰	-۷,۵۹۲	-۱/۰۶%
اصفهان	۶۵۱,۰۶۲	۶۳۶,۷۶۳	-۱۴,۲۹۹	-۲/۲۰%
خوزستان	۵۸۸,۹۴۷	۵۷۵,۸۷۵	-۱۳,۰۷۲	-۲/۲۲%

همانگونه که در جدول ۱۳-۲ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال در آذر ۱۴۰۴ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۱۳-۲، شکل ۱۰-۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان ماه نشان می‌دهد.

شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - آذر نسبت به آبان ۱۴۰۴

در آذر ۱۴۰۴ کمترین کاهش در تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال با ۶۱۵ کاهش متعلق به استان سمنان می‌باشد. شکل ۱۱-۲ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۱۴ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آبان و آذر ماه ۱۴۰۴

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد
گیلان	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	-۰/۱۸٪
البرز	۰/۱۴۹	۰/۱۴۸	-۰/۴۰٪
خراسان رضوی	۰/۱۶۸	۰/۱۶۷	-۰/۴۹٪
زنجان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴	-۰/۵۱٪
مازندران	۰/۲۱۵	۰/۲۱۳	-۰/۵۵٪
مرکزی	۰/۱۵۵	۰/۱۵۴	-۰/۵۷٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۵	۰/۱۷۴	-۰/۶۴٪
قزوین	۰/۱۵۷	۰/۱۵۶	-۰/۶۶٪
آذربایجان غربی	۰/۱۹۶	۰/۱۹۵	-۰/۶۷٪
سمنان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۱	-۰/۶۸٪
سیستان	۰/۱۴۲	۰/۱۴۰	-۰/۸۴٪
کرمانشاه	۰/۱۵۳	۰/۱۵۲	-۰/۸۹٪
تهران	۰/۱۶۲	۰/۱۶۰	-۰/۹۳٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۱	-۰/۹۸٪
فارس	۰/۱۸۸	۰/۱۸۶	-۱/۰۶٪
کردستان	۰/۱۸۷	۰/۱۸۵	-۱/۰۸٪
همدان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۱	-۱/۱۲٪
گلستان	۰/۱۹۱	۰/۱۸۸	-۱/۳۵٪
یزد	۰/۲۱۱	۰/۲۰۸	-۱/۳۷٪
کرمان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۲	-۱/۳۹٪
هرمزگان	۰/۱۹۵	۰/۱۹۱	-۱/۶۲٪
ایلام	۰/۱۵۹	۰/۱۵۶	-۱/۶۳٪
قم	۰/۱۴۵	۰/۱۴۳	-۱/۶۳٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۳	۰/۱۸۰	-۱/۸۲٪
لرستان	۰/۱۴۹	۰/۱۴۶	-۱/۹۱٪
چهارمحال	۰/۱۷۷	۰/۱۷۳	-۱/۹۹٪
اصفهان	۰/۱۶۰	۰/۱۵۶	-۲/۲۰٪
خوزستان	۰/۱۶۹	۰/۱۶۵	-۲/۲۲٪
کهگیلویه	۰/۱۸۳	۰/۱۷۹	-۲/۳۱٪
بوشهر	۰/۲۰۱	۰/۱۹۶	-۲/۳۷٪
اردبیل	۰/۱۹۳	۰/۱۸۸	-۲/۷۸٪

در شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

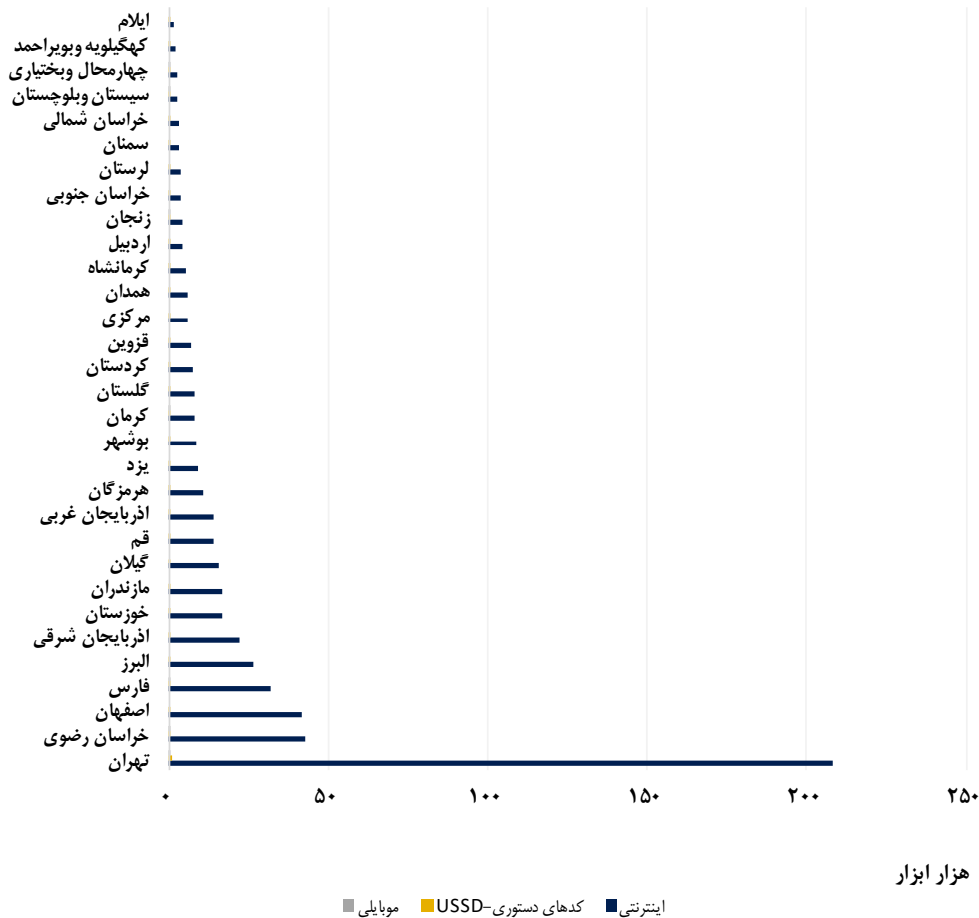
شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آذر ۱۴۰۴

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های به ترتیب به استان‌های مازندران، یزد و گیلان و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، قم و لرستان تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در آذر ۱۴۰۴، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در کل کشور ۰/۱۷۰۳ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۷۰۳ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتهخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۱۳-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - آذر ۱۴۰۴

شکل ۲-۱۳ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه آبان و آذر ۱۴۰۴ ذکر گردیده است. همچنین نرخ رشد برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- آذر ۱۴۰۴

استان	تعداد تراکنش			مبلغ تراکنش(میلیون ریال)		
	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	تغییر	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	
آذربایجان شرقی	۱۸۵,۱۵۹,۸۶۱	۱۸۰,۳۹۹,۱۴۵	-۲/۵۷٪	۷۷۷,۷۸۴,۷۱۸	۸۳۹,۰۶۶,۴۸۱	۷/۸۸٪
آذربایجان غربی	۱۵۸,۴۸۱,۶۸۷	۱۵۵,۰۲۷,۲۸۷	-۲/۱۸٪	۶۴۷,۶۷۸,۰۴۸	۷۰۲,۳۲۵,۷۸۷	۸/۴۴٪
اردبیل	۶۸,۸۱۳,۲۳۸	۶۷,۰۰۷,۸۲۰	-۲/۶۲٪	۲۴۶,۷۹۴,۰۷۲	۲۶۲,۶۲۸,۹۴۳	۶/۴۲٪
اصفهان	۲۳۵,۹۰۴,۳۲۵	۲۲۴,۸۵۱,۷۸۹	-۴/۶۹٪	۱,۰۵۰,۵۵۱,۰۹۵	۱,۱۰۹,۰۷۵,۸۳۲	۵/۵۷٪
البرز	۱۴۱,۱۷۴,۶۸۰	۱۳۶,۶۶۶,۵۱۸	-۳/۱۹٪	۶۱۰,۰۷۴,۰۸۳	۶۷۴,۸۶۰,۱۲۳	۱۰/۶۲٪
ایلام	۲۷,۰۱۷,۵۰۸	۲۶,۳۹۶,۴۰۷	-۲/۳۰٪	۸۸,۰۱۳,۹۳۰	۹۴,۱۵۹,۷۰۶	۶/۹۸٪
بوشهر	۶۱,۲۹۷,۰۴۳	۶۰,۰۳۱,۹۵۷	-۲/۰۶٪	۲۵۳,۶۱۵,۴۱۴	۲۶۷,۶۷۶,۹۴۳	۵/۵۴٪
تهران	۱,۰۸۷,۸۷۴,۷۷۱	۱,۰۸۰,۴۶۰,۹۳۹	۱/۸۹٪	۸,۹۵۶,۴۲۲,۹۲۲	۹,۸۸۰,۷۸۶,۶۲۶	۱۰/۳۲٪
چهارمحال وبختیاری	۳۷,۳۴۵,۴۴۵	۳۵,۷۳۵,۴۴۱	-۴/۳۱٪	۱۳۹,۷۴۵,۷۹۰	۱۴۴,۴۵۴,۰۴۱	۳/۳۷٪
خراسان جنوبی	۲۹,۰۹۵,۹۵۸	۲۸,۷۲۰,۳۸۷	-۱/۲۹٪	۹۸,۰۴۲,۸۲۷	۱۰۵,۵۶۸,۰۸۵	۷/۶۸٪
خراسان رضوی	۳۲۹,۳۲۴,۵۵۴	۳۲۳,۵۰۰,۹۶۸	-۱/۷۷٪	۱,۲۹۲,۲۸۱,۲۸۷	۱,۳۷۰,۷۱۰,۸۱۷	۶/۰۷٪
خراسان شمالی	۳۹,۱۳۷,۰۴۶	۳۷,۹۸۶,۴۲۵	-۲/۹۴٪	۱۱۹,۴۹۱,۲۸۱	۱۲۲,۲۷۱,۶۳۸	۲/۳۳٪
خوزستان	۲۴۵,۸۶۲,۳۱۲	۲۴۴,۷۸۹,۲۱۷	-۰/۴۴٪	۹۱۳,۳۵۸,۳۷۵	۹۹۸,۸۷۴,۰۶۱	۹/۳۶٪
زنجان	۸۱,۸۰۲,۵۳۲	۴۷,۳۳۳,۷۳۹	-۴۲/۱۴٪	۱۹۷,۶۵۱,۹۴۷	۲۰۱,۹۱۸,۵۹۲	۲/۱۶٪
سمنان	۳۲,۰۲۶,۹۷۹	۳۱,۲۵۵,۶۸۴	-۲/۴۱٪	۱۱۳,۳۵۸,۱۷۰	۱۲۰,۸۸۴,۱۸۹	۶/۶۴٪
سیستان و بلوچستان	۱۲۸,۵۸۶,۵۵۲	۱۲۸,۱۱۷,۷۱۰	-۰/۳۶٪	۳۸۱,۸۵۵,۸۳۸	۴۱۳,۱۵۰,۵۳۱	۸/۲۰٪
فارس	۲۸۴,۲۵۰,۶۷۵	۲۷۵,۷۸۱,۸۵۴	-۲/۹۸٪	۱,۱۷۰,۰۶۳,۱۰۱	۱,۲۳۹,۶۴۴,۸۱۷	۵/۹۵٪
قزوین	۶۳,۵۲۰,۰۰۶	۶۱,۷۶۲,۲۲۴	-۲/۷۷٪	۲۲۸,۱۴۴,۴۴۳	۲۴۳,۷۹۰,۵۱۸	۶/۸۶٪
قم	۶۹,۶۲۰,۵۶۰	۶۷,۱۶۸,۸۸۵	-۳/۵۲٪	۲۷۰,۱۹۵,۰۹۵	۲۹۵,۶۸۱,۴۰۱	۹/۴۳٪
کردستان	۷۶,۷۷۰,۲۵۱	۷۴,۸۱۹,۰۴۹	-۲/۵۴٪	۲۷۲,۰۵۵,۰۹۱	۲۸۴,۷۹۵,۰۲۴	۴/۶۸٪
کرمان	۱۴۰,۲۵۱,۰۶۸	۱۳۶,۴۵۰,۵۲۲	-۲/۷۱٪	۵۶۶,۸۴۴,۷۷۷	۶۲۶,۲۸۲,۹۹۷	۱۰/۴۹٪
کرمانشاه	۸۶,۱۱۲,۹۴۸	۸۳,۹۹۳,۴۶۸	-۲/۴۶٪	۳۱۷,۹۰۰,۹۳۳	۳۳۶,۳۷۳,۳۲۷	۵/۸۱٪
کهگیلویه وبویراحمد	۳۵,۹۴۰,۹۷۲	۳۴,۶۶۵,۳۹۲	-۳/۵۵٪	۱۰۳,۸۱۷,۹۱۷	۱۰۶,۷۷۶,۵۵۰	۲/۸۵٪
گلستان	۹۰,۴۵۰,۴۷۱	۸۸,۴۰۰,۵۴۶	-۲/۲۷٪	۳۴۵,۷۲۱,۲۳۲	۳۶۷,۹۴۰,۲۲۲	۶/۴۳٪
گیلان	۱۴۵,۱۵۲,۹۴۵	۱۴۰,۵۰۹,۹۰۶	-۳/۲۰٪	۵۹۹,۸۳۰,۳۹۲	۶۲۸,۹۸۶,۲۲۸	۴/۸۶٪
لرستان	۷۵,۲۵۹,۹۰۷	۷۳,۵۵۹,۲۸۳	-۲/۲۶٪	۲۵۳,۸۶۴,۹۷۴	۲۶۸,۳۴۹,۰۶۴	۵/۷۱٪
مازندران	۱۷۷,۷۵۸,۵۴۰	۱۷۴,۵۷۸,۹۲۵	-۱/۷۹٪	۹۴۸,۸۵۱,۷۲۲	۱,۰۷۵,۸۵۴,۰۰۱	۱۳/۳۸٪
مرکزی	۶۲,۱۷۶,۱۲۸	۶۰,۱۸۰,۸۴۵	-۳/۲۱٪	۲۳۲,۰۵۵,۸۴۲	۲۵۲,۳۱۱,۷۱۵	۸/۷۳٪
هرمزگان	۱۳۷,۱۳۴,۰۷۸	۱۳۸,۳۱۲,۹۳۳	۰/۸۶٪	۵۰۱,۵۹۱,۴۸۳	۵۳۴,۲۱۵,۵۷۸	۶/۵۰٪
همدان	۸۰,۲۵۰,۲۳۸	۷۷,۵۵۳,۶۲۰	-۳/۳۶٪	۲۸۲,۴۲۳,۲۰۴	۳۰۳,۷۴۸,۴۷۶	۷/۵۵٪
یزد	۵۶,۹۷۶,۷۳۷	۵۵,۵۶۵,۶۵۱	-۲/۴۸٪	۲۸۹,۰۹۷,۰۱۹	۳۲۸,۳۶۹,۳۵۶	۱۳/۵۸٪

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD)) بر خلاف کارتهای فروشگاهی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک

استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای آذر ۱۴۰۴ ترسیم شده است.

شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - آذر ۱۴۰۴

همانطور در شکل ۱۴-۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، سیستان و بلوچستان و فارس در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند

و چهارم حال و بختیاری، خراسان جنوبی و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در آذر ۱۴۰۴ داشته‌اند.

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر چهار ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" و "ابزار موبایلی" در آذر ۱۴۰۴ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

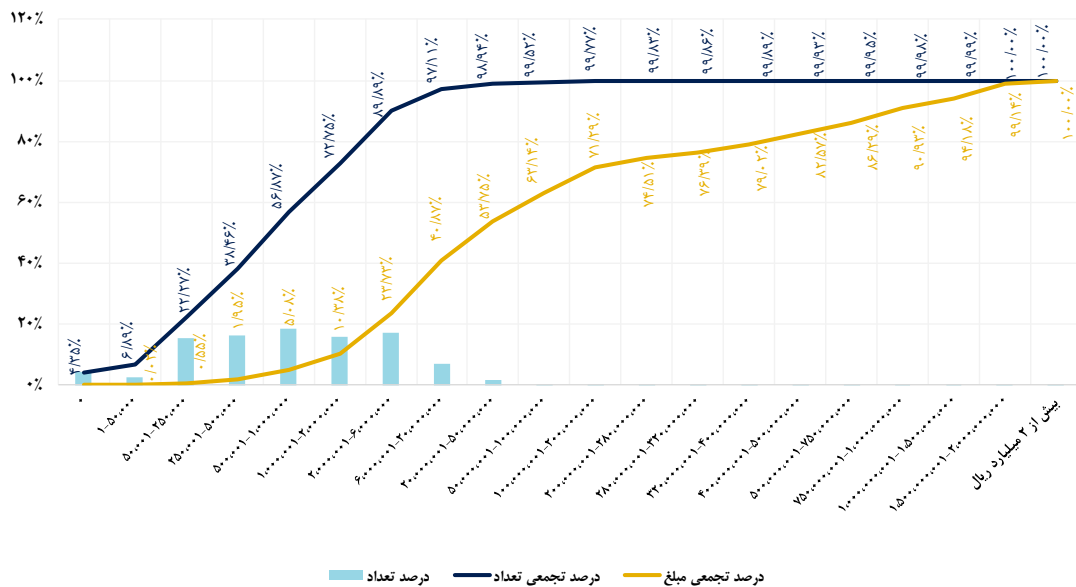
بر اساس شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

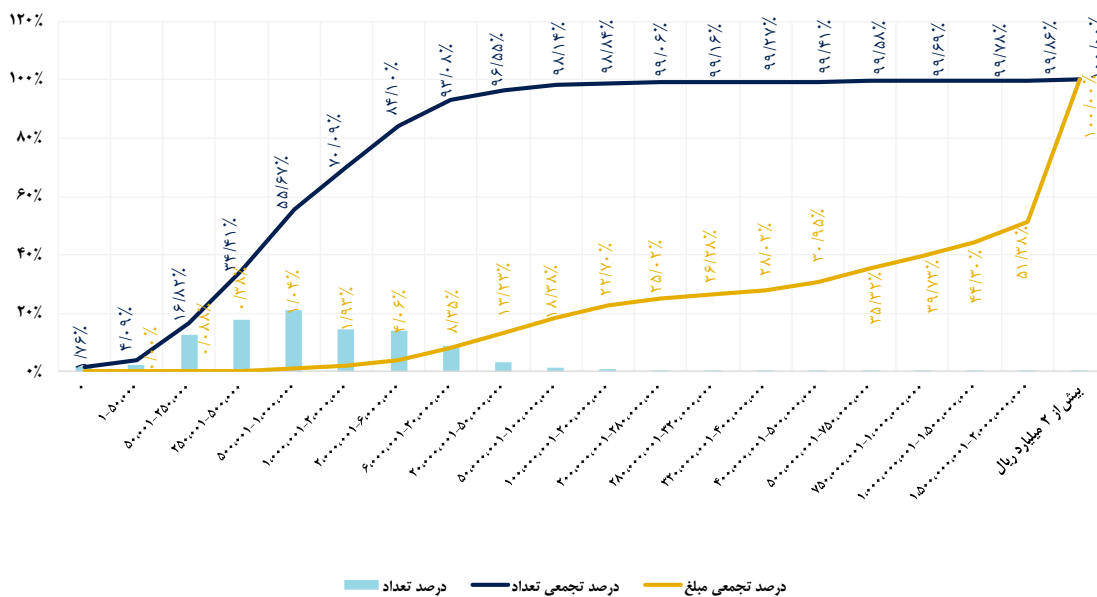
- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۴/۳۵ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱۵-۲ مشخص است در آذر ۱۴۰۴:

- ۸۵/۵۴ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
- ۹/۹۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۰/۰۶ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.

- ۱۱٪ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

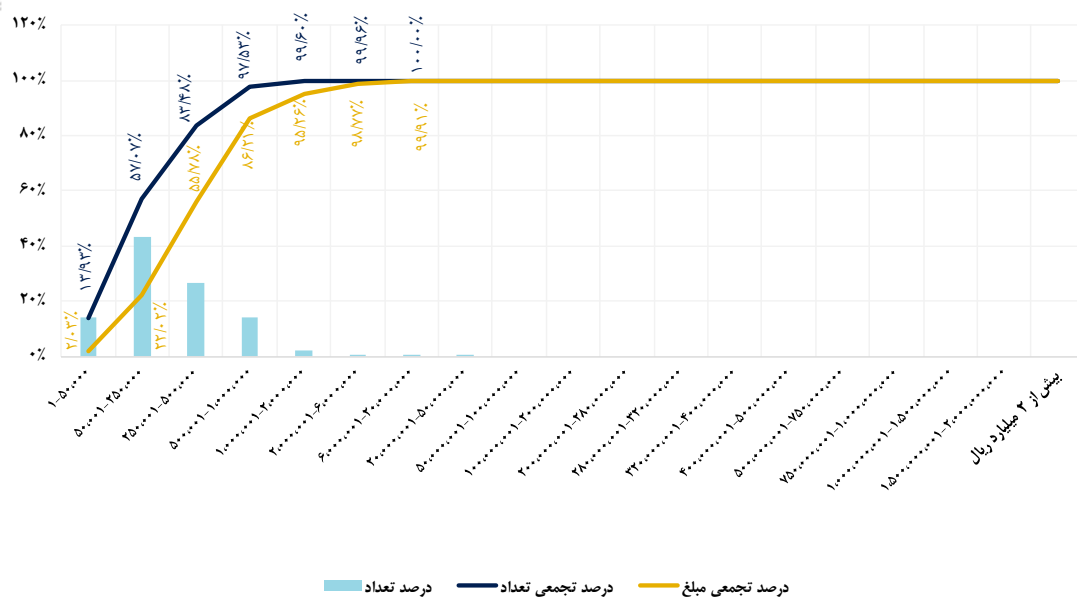

شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - آذر ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۲/۳۴ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۱۴/۹۶، ۰/۲۱ و ۰/۷۳ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

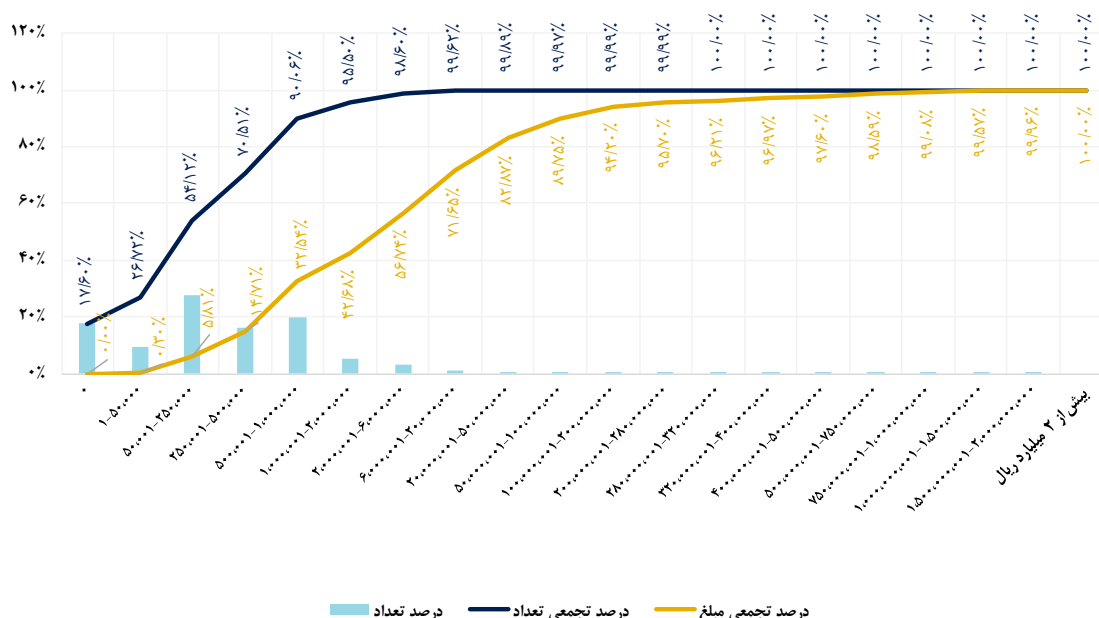
شکل ۱۷-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) را نمایش می‌دهد.

شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - آذر ۱۴۰۴

در بررسی شکل ۱۷-۲ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتهخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۱۳/۹۳ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰,۰۰۰ ریال و ۶۹/۵۵ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰ و ۱۰۰، ۲۰۰ و ۲۵۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۱۷-۲ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار موبایلی ۱۷/۶۰ درصد می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) - آذر ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش موبایلی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۱/۰۰ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۱/۴۰، ۰/۰۰۳ و ۰/۰۰۳ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

در این بخش شاخص نسبت دهکی^۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپرک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های

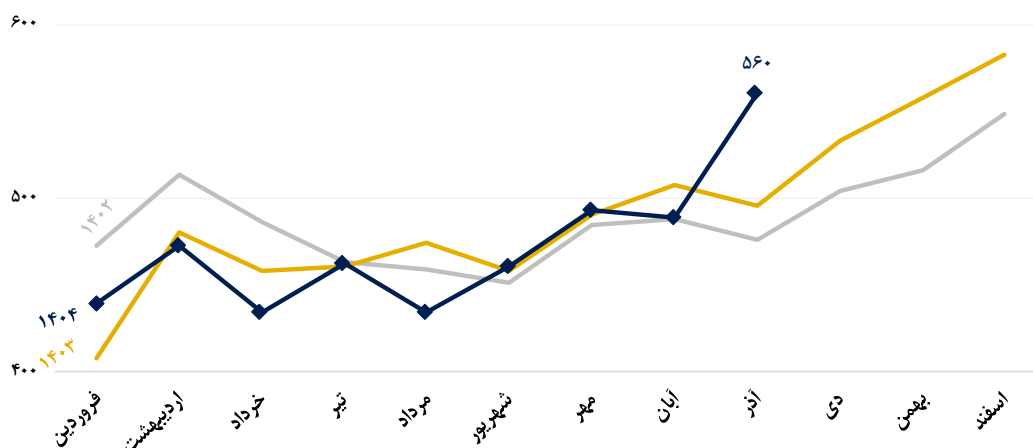
^۱ به واژه نامه رجوع شود.

پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در آذر ماه ۱۴۰۴ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۳ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

محاسبه نسبت دهکی	مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد	آذر ۱۴۰۳	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد
میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۴۱,۲۴۷,۸۵۵	۴۶,۲۳۶,۰۲۳	۱۲/۰۹٪	۲۹,۲۳۲,۳۴۹	۴۶,۲۳۶,۰۲۳	۵۸/۱۷٪
میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)	۸۴,۴۹۴	۸۲,۵۶۳	-۲/۲۹٪	۵۸,۹۷۲	۸۲,۵۶۳	۴۰/۰۰٪
نسبت دهکی	۴۸۸/۱۷	۵۶۰/۰۱	۱۴/۷۱٪	۴۹۵/۷۰	۵۶۰/۰۱	۱۲/۹۷٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۱۲/۹۷ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۱۴/۷۱ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۱۲/۰۹ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد -۲/۲۹ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۱۴/۷۱ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۱۹-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲

با توجه به شکل ۱۹-۲، نسبت دهکی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان رشد ۷۱/۸۳ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۵۶۰ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

جدول ۱۷-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

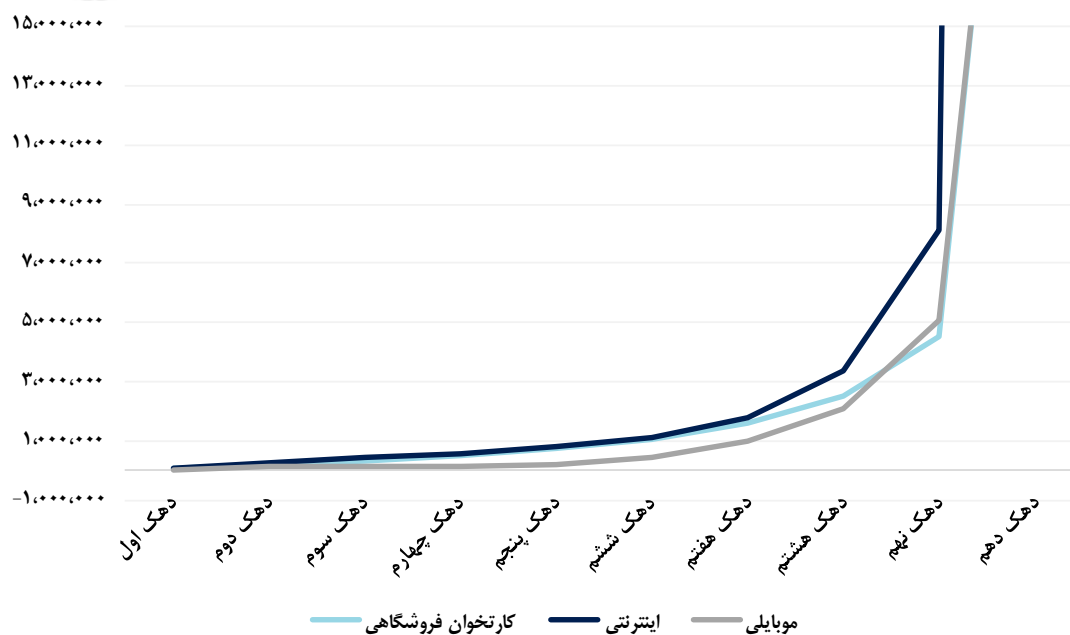
جدول ۱۷-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		
	کارتخوان فروشگاه	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۸۲,۸۶۲/۱۱	۱۱۳,۹۶۶/۰۰	۳۸,۸۴۴/۲۵
دهک دوم	۲۱۵,۸۶۱/۰۳	۲۷۹,۸۱۱/۶۴	۱۳۷,۸۴۸/۱۵
دهک سوم	۳۵۹,۴۴۷/۵۸	۴۲۶,۲۰۳/۶۵	۱۶۱,۷۰۰/۰۰
دهک چهارم	۵۳۰,۰۸۰/۷۵	۵۶۷,۴۹۵/۴۱	۱۶۱,۷۰۰/۰۰
دهک پنجم	۷۶۴,۶۰۷/۷۳	۸۰۱,۵۹۱/۹۳	۱۸۱,۰۶۵/۰۹
دهک ششم	۱,۰۸۶,۸۹۶/۰۰	۱,۱۳۱,۵۶۱/۱۹	۴۷۳,۸۶۴/۸۱
دهک هفتم	۱,۶۲۵,۷۶۱/۶۲	۱,۸۰۱,۸۴۶/۰۳	۱,۰۰۹,۳۳۶/۶۹
دهک هشتم	۲,۵۰۷,۸۲۲/۳۶	۳,۳۶۶,۴۵۲/۰۳	۲,۱۱۲,۴۴۴/۸۵
دهک نهم	۴,۵۰۸,۵۴۰/۹۵	۸,۱۲۹,۱۳۱/۸۰	۵,۱۰۷,۷۰۲/۵۸
دهک دهم	۳۵,۶۳۰,۲۲۶/۵۷	۲۴۰,۶۱۳,۸۸۵/۸۹	۳۵,۰۲۳,۲۵۸/۲۴

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه و ابزار موبایلی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۵۰ درصد تراکنش‌ها (۵ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاه و اینترنتی و همچنین ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان موبایلی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۱۷-۲ در شکل ۲۰-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - آذر ۱۴۰۴

در شکل ۲۰-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۳,۸۸۵/۸۹ ریال بوده است.

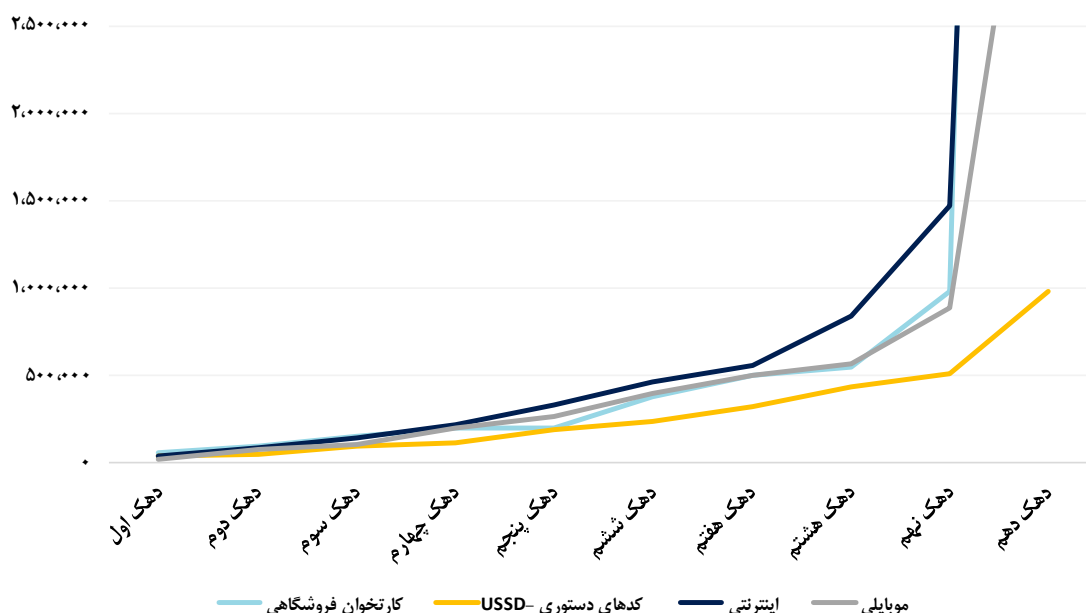
جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			
	کارتخوان فروشگاه	کدهای دستوری - USSD	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۶۵,۲۳۲/۴۵	۴۰,۹۷۲/۵۷	۳۷,۴۵۱/۱۵	۲۰,۲۱۱/۵۷
دهک دوم	۱۰۰,۰۰۰/۰۰	۵۴,۵۲۶/۶۹	۹۱,۱۵۹/۸۱	۸۱,۳۱۸/۱۵
دهک سوم	۱۵۵,۵۲۰/۷۸	۹۹,۱۱۷/۹۸	۱۴۸,۱۹۹/۴۶	۱۱۰,۹۹۰/۶۰
دهک چهارم	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	۱۱۳,۹۱۹/۳۶	۲۳۴,۱۹۷/۳۳	۱۹۹,۶۶۰/۱۱
دهک پنجم	۲۰۰,۸۴۲/۶۲	۱۹۱,۳۹۱/۸۲	۳۳۲,۲۵۵/۶۲	۲۶۷,۵۸۸/۸۵
دهک ششم	۳۸۳,۸۸۵/۵۱	۳۳۶,۵۴۱/۸۰	۴۶۹,۷۳۱/۸۱	۴۰۴,۴۷۱/۱۴
دهک هفتم	۵۰۰,۰۰۰/۰۰	۳۲۰,۹۵۸/۲۸	۵۶۳,۱۷۵/۵۹	۵۰۰,۷۲۶/۸۴
دهک هشتم	۵۴۶,۱۱۷/۹۶	۴۳۲,۹۲۰/۱۱	۸۴۷,۱۲۱/۵۸	۵۷۳,۱۹۱/۹۰
دهک نهم	۹۸۱,۷۷۴/۷۹	۵۰۸,۳۷۸/۸۸	۱,۴۷۲,۵۴۳/۶۶	۸۸۵,۳۷۵/۶۲
دهک دهم	۲۱,۴۹۲,۱۳۶/۲۶	۹۸۵,۷۹۰/۴۷	۱۵۰,۹۶۳,۳۱۷/۵۵	۴۵۰,۶۰۲,۸۹۷/۴۳

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۸ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه‌های خرید کارت شارژ ۱۰۰,۰۰۰, ۲۰۰,۰۰۰, ۵۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۳۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - آذر ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲۱ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۱۵,۰۹۶,۳۱۷/۵۵ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در حدود ۲۱,۴۹۲,۱۳۶/۲۶ ریال همچنین متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار موبایلی در حدود ۴,۵۰۶,۲۸۹/۴۳ ریال بوده است. این در حالی است که در

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۹۸۵،۷۹۰/۴۷ ریال بوده است که نسبت به سه ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی ترین هدف شرکت های ارائه دهنده آن خدمات می باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت ها می باشد. کاهش خطاها و تراکنش های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می گردد در ادامه شاخص هایی برای سنجش این هدف ارائه می گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در چهار گروه^۱ "خطای صادرکنندگی"، "خطای پذیرندگی"، "خطای شاپرکی" و "خطای کاربری" طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۳/۰۰ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۰۰ درصدی خطاهای رخ داده در آذر ۱۴۰۴ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱	۹۳/۰۰٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۲۹,۷۴۸,۰۶۲	۷/۰۰٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۷۰۹,۳۵۴,۷۷۳	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

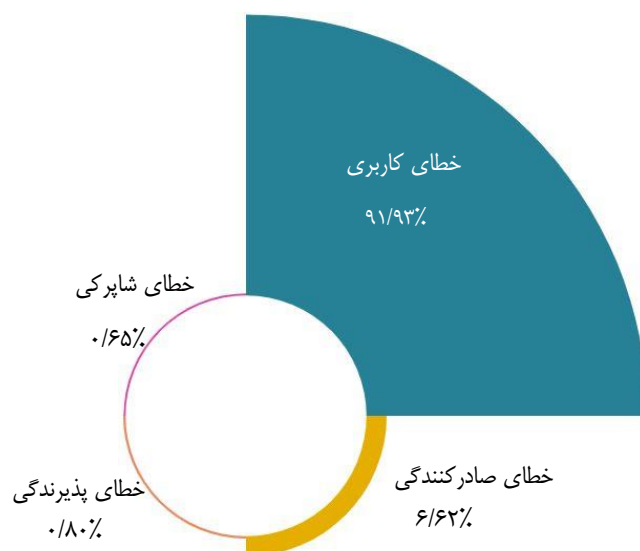
همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در آذر ۱۴۰۴ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^۱ برای تعاریف انواع خطا به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۳-۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	نرخ رشد
خطای پذیرندگی	۵,۲۰۰,۶۴۹	۲,۶۲۴,۷۹۹	-۴۹/۵۳٪
خطای کاربری	۲۹۸,۹۹۶,۰۸۵	۳۰۳,۱۲۳,۵۷۵	۱/۳۸٪
خطای صادرکنندگی	۱۷,۹۳۳,۶۸۰	۲۱,۸۴۲,۵۳۱	۲۱/۸۰٪
خطای شاپرکی	۱,۱۵۲,۸۶۰	۲,۱۵۷,۱۵۷	۸۷/۱۱٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۳۳۳,۲۸۳,۲۷۴	۳۲۹,۷۴۸,۰۶۲	۲/۰۰٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۴۷۰,۵۴۹,۳۳۵	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱	-۲/۰۳٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۷۹۳,۸۳۲,۶۰۹	۴,۷۰۹,۳۵۴,۷۷۳	-۱/۷۶٪

نرخ رشد تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۲ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۲/۰۰ درصد افزایش یافته است. همچنین تعداد تراکنش تمام گروه‌های خطایی به جز پذیرندگی افزایش یافته‌اند.

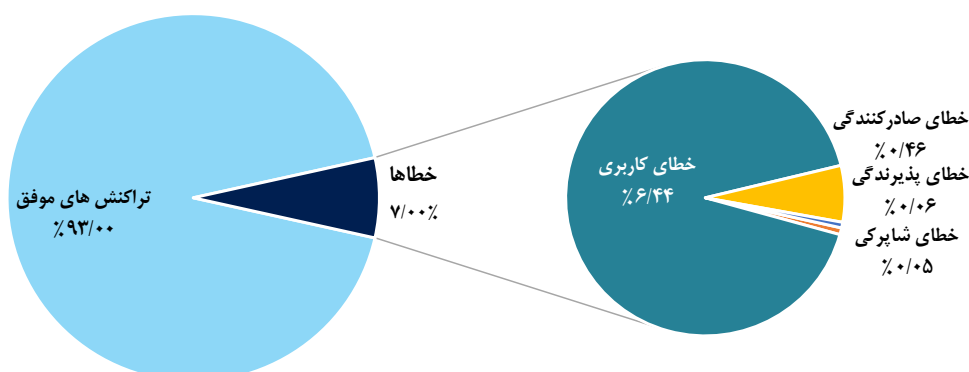
شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - آذر ۱۴۰۴

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳-۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۹۱/۹۳ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - آذر ۱۴۰۴

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	تراکنش های موفق	۹۳/۰۰٪
ناموفق	خطای پذیرندگی	۰/۰۶٪
	خطای کاربری	۶/۴۴٪
	خطای صادرکنندگی	۰/۴۶٪
	خطای شاپرکی	۰/۰۴٪
تعداد کل تراکنش ها	۴,۳۷۹,۶۰۶,۷۱۱	۱۰۰/۰۰٪

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش های موفق و ناموفق از کل تراکنش ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش های ناموفق و تراکنش های موفق از کل تراکنش ها - آذر ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می شود، کمترین سهم در تراکنش های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۴ درصدی از کل تراکنش ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۶۵ درصدی را در بین تراکنش های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش های خطا در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - آذر ۱۴۰۴ و ماه گذشته

سهم از کل تراکنش‌ها			نوع تراکنش و انواع خطا
تغییر	آذر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	
-۰/۰۵٪	۰/۰۶٪	۰/۱۱٪	خطای پذیرندگی
۰/۲۰٪	۶/۴۴٪	۶/۲۴٪	خطای کاربری
۰/۰۹٪	۰/۴۶٪	۰/۳۷٪	خطای صادرکنندگی
۰/۰۲۲٪	۰/۰۴۶٪	۰/۰۲۴٪	خطای شاپرک
۰/۲۶٪	۷/۰۰٪	۶/۷۴٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق
-۰/۲۶٪	۹۳/۰۰٪	۹۳/۲۶٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق
-	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	تعداد کل تراکنش‌ها

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم تمام گروه‌های خطایی و کاهش سهم گروه خطای پذیرندگی در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

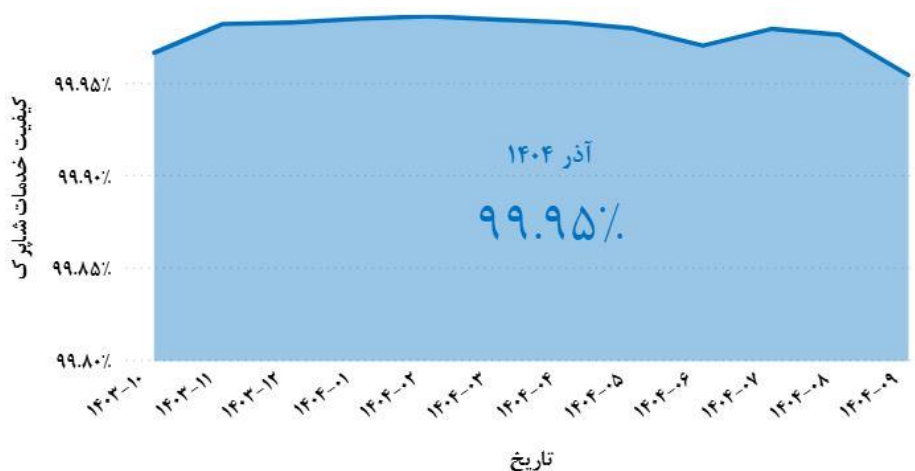
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

آذر ۱۴۰۴		آبان ۱۴۰۴		آذر ۱۴۰۳		تراکنش های موفق
کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش ها	
۹۹/۴۳٪	۴,۶۸۲,۷۳۰,۲۸۶	۹۹/۴۹٪	۴,۷۶۹,۵۴۵,۴۲۰	۹۹/۱۵٪	۴,۵۰۷,۰۹۸,۴۰۵	تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^۱
۹۹/۹۵٪	۴,۷۰۷,۱۹۷,۶۱۶	۹۹/۹۸٪	۴,۷۹۲,۶۷۹,۷۴۹	۹۹/۹۸٪	۴,۵۴۵,۱۰۲,۲۲۶	تراکنش های موفق سیستمی شاپرک ^۲
-	۴,۷۰۹,۳۵۴,۷۷۳	-	۴,۷۹۳,۸۳۲,۶۰۹	-	۴,۵۴۵,۸۳۹,۶۳۱	تعداد کل تراکنش

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۵ درصدی خدمات شرکت شاپرک در آذر ۱۴۰۴ می باشد که نسبت به آذر ۱۴۰۳ و آبان ۱۴۰۴ به ترتیب رشد ۰/۳۰- و ۰/۲۲- درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۳-۴ به ترتیب روند کیفیت خدمات ترانکشن‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴ قابل مشاهده است.

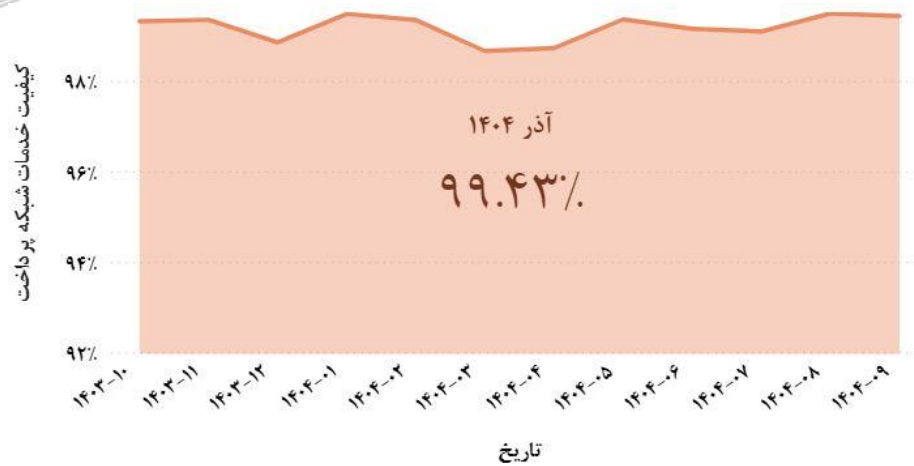

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آذر و اردیبهشت ۱۴۰۴ رخ داده است.

۱ به واژه نامه رجوع شود

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴

همچنین با توجه به شکل ۳-۴ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های خرداد و آبان ۱۴۰۴ مشاهده می‌شود.

۳-۴- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^۱ رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک – آبان و آذر ۱۴۰۴

وضعیت تراکنش	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	تغییر
تعداد تراکنش‌های مغایرتی	۴۲۱،۷۰۹	۳۲۵،۷۵۶	-۲۲/۷۵%
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴،۴۷۰،۵۴۹،۳۳۵	۴،۳۷۹،۶۰۶،۷۱۱	-۲/۰۳%
نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق	۰/۰۰۹%	۰/۰۰۷%	-۰/۰۰۲۰%

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) آذر ماه نسبت به آبان ماه با کاهش ۲۲/۷۵ درصدی همراه بوده است. همزمان با کاهش ۲/۰۳ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۲ درصدی را تجربه نموده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکتهای ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخصهای معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکتهای PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکتهای مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آنها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخصها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکتهای ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

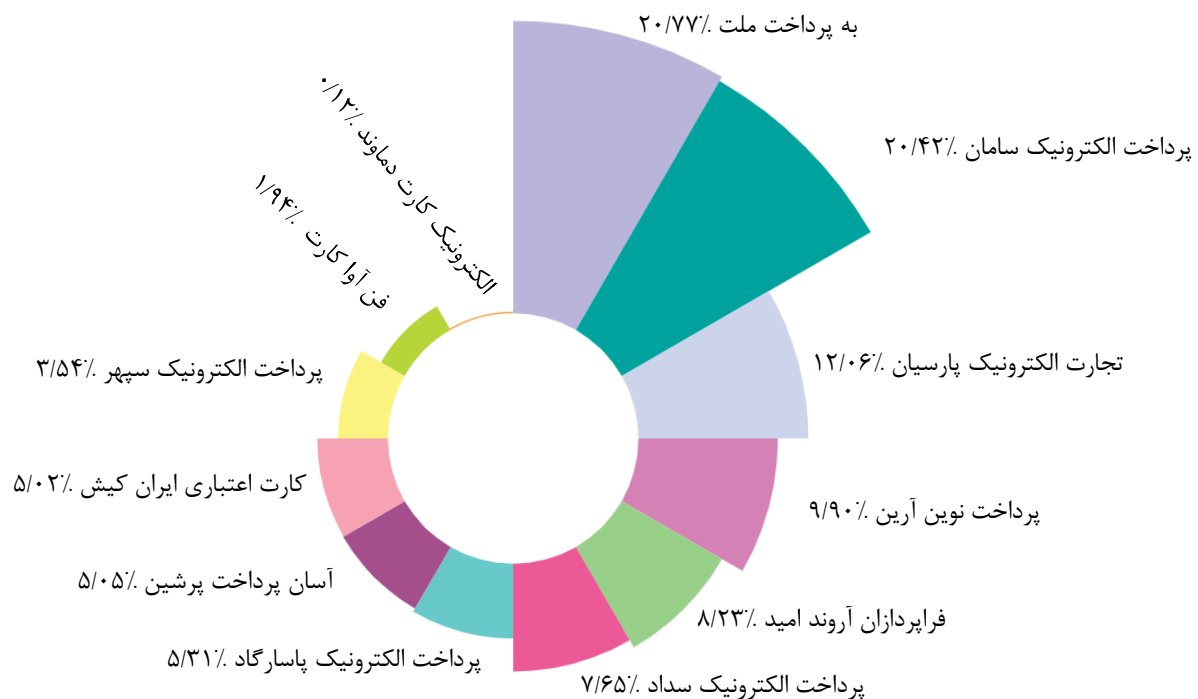
در این بخش عملکرد شرکتهای PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکتها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکتها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

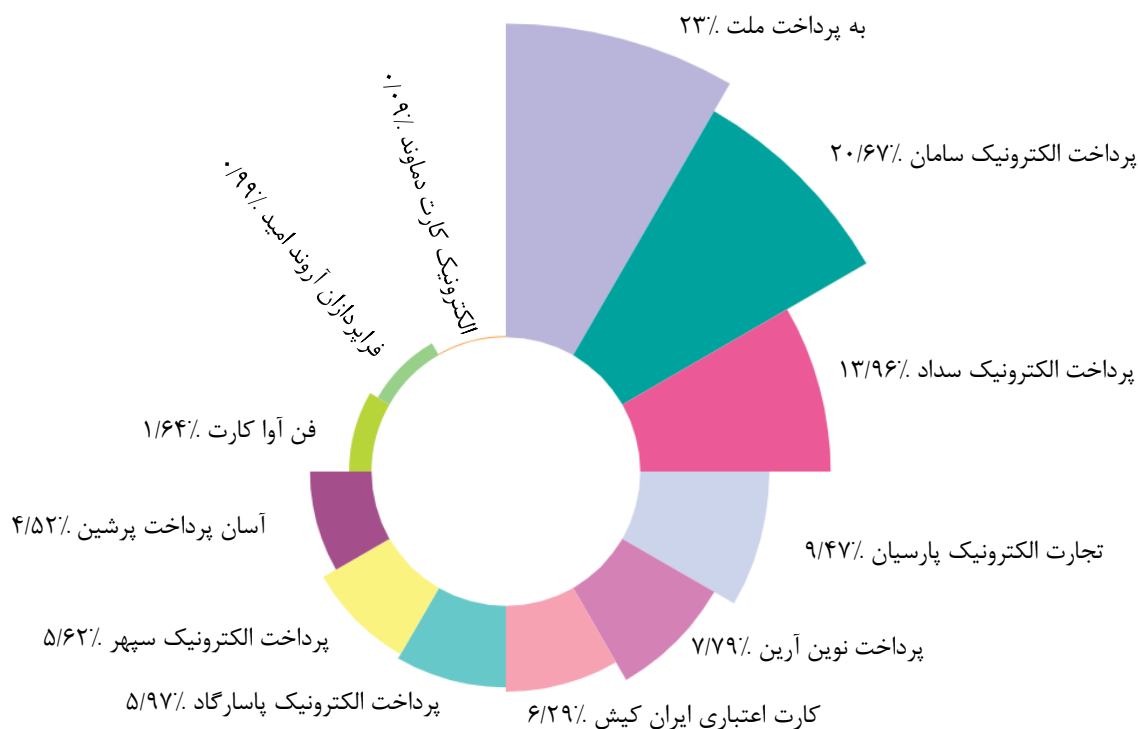
به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱-۱-۴ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کاردی، در دو شکل ۱-۴ و ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - آذر ۱۴۰۴

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، شرکت "به پرداخت ملت" به ترتیب با سهم ۲۰/۷۷ و ۲۳/۰۰ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دومین شرکت بازار- با شرکت به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۰/۳۴ و ۲/۳۳ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش آبان ماه سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، شرکت آسان پرداخت پرشین با "یک" پله صعود در جایگاه "هشتم" قرار گرفت. شرکت کارت اعتباری ایران کیش با "یک" پله نزول در جایگاه "نهم" قرار گرفت. در سهم مبلغ تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از

ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار

می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی آبان و آذر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

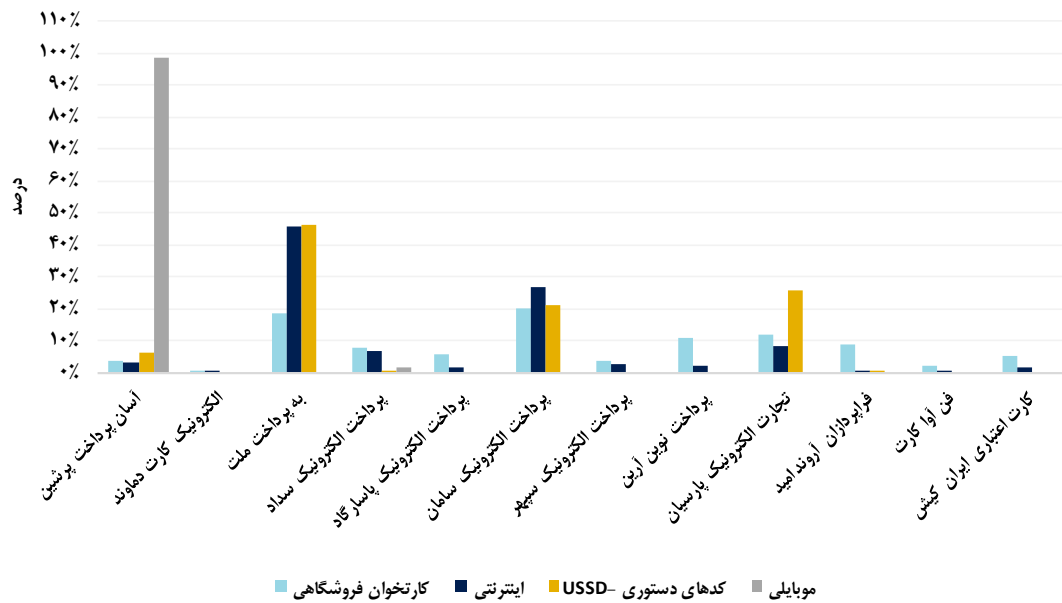
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در آذر ماه با پوشش ۲۰/۲۵ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۴۵/۷۶ و ۴۶/۱۱ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۹۸/۴۷ درصد از بازار تراکنش‌های موبایلی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها			سهم از تعداد تراکنش‌های اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های کدهای دستوری - USSD			سهم از تعداد تراکنش‌های موبایلی		
	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۸۲٪	۳/۷۵٪	-۰/۰۷٪	۱۴/۷۳٪	۳/۳۷٪	-۱۱/۳۵٪	۶/۶۱٪	۶/۵۸٪	-۰/۰۳٪	۹۶/۲۶٪	۹۸/۴۷٪	۲/۲۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	-۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۸/۶۱٪	۱۸/۷۹٪	+۰/۱۸٪	۴۱/۵۴٪	۴۵/۷۶٪	+۴/۲۲٪	۴۵/۹۴٪	۴۶/۱۱٪	+۰/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۴٪	۷/۹۶٪	-۰/۰۹٪	۶/۸۱٪	۶/۹۳٪	+۰/۱۱٪	۰/۳۵٪	۰/۲۸٪	-۰/۰۷٪	۳/۷۴٪	۱/۵۳٪	-۲/۲۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۲٪	۵/۷۶٪	-۰/۱۶٪	۱/۲۵٪	۱/۴۸٪	+۰/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۱۶٪	۲۰/۲۵٪	+۰/۰۹٪	۲۲/۶۴٪	۲۶/۹۹٪	+۴/۳۵٪	۲۱/۱۸٪	۲۱/۳۱٪	+۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۱٪	۳/۷۳٪	+۰/۰۲٪	۲/۲۶٪	۲/۷۶٪	+۰/۵۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۰/۸۴٪	۱۰/۷۹٪	-۰/۰۵٪	۲/۰۰٪	۲/۲۸٪	+۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۱۷٪	۱۲/۲۰٪	+۰/۰۳٪	۶/۷۶٪	۸/۲۸٪	+۱/۵۲٪	۲۵/۹۳٪	۲۵/۷۲٪	-۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فراپردازان آروند امید	۹/۰۳٪	۹/۱۰٪	+۰/۰۷٪	۰/۰۵٪	۰/۱۰٪	+۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۱۰٪	۲/۱۳٪	+۰/۰۳٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۴۶٪	۵/۴۱٪	-۰/۰۵٪	۱/۸۱٪	۱/۹۴٪	+۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های SS ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۱۸ درصد افزایش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۱۱/۳۵ درصد کاهش به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقم ۰/۲۰ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" با رقم ۲/۲۱ درصد افزایش و شرکت پرداخت الکترونیک سداد با رقم ۲/۲۱ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشند.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۴-۳ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش موبایلی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند.

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی آبان و آذر ۱۴۰۴ در جدول ۲-۴ نمایش داده شده است.

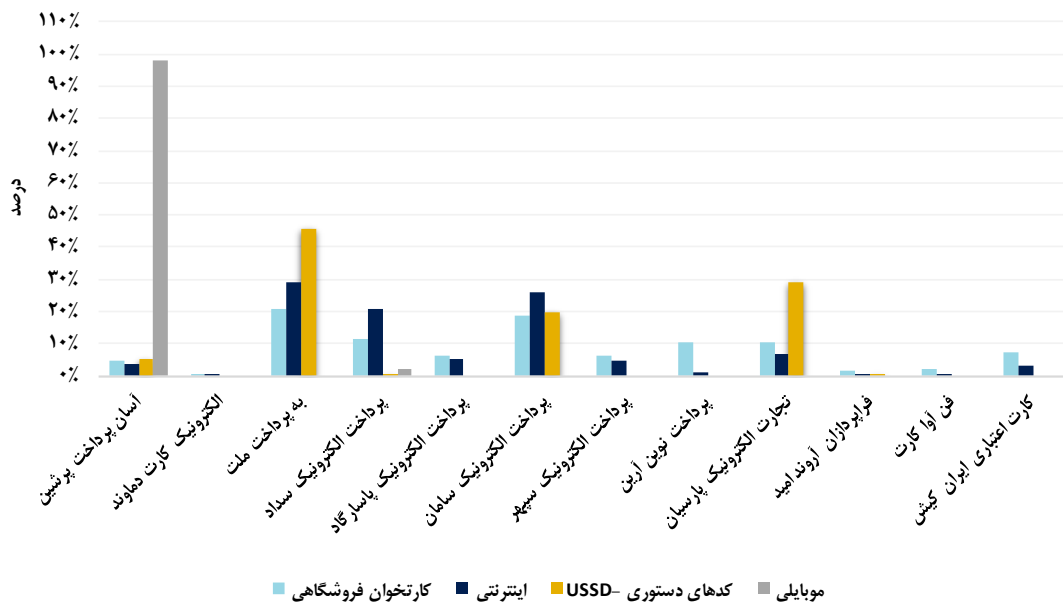
در این ماه در هر سه ابزار پذیرش شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۰/۸۵، ۴۵/۸۱ و ۲۹/۰۷ درصدی به ترتیب از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاه‌های، کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی دارای بالاترین سهم را دارا می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۹۷/۹۴ درصدی بالاترین سهم از مبالغ بازار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های کدهای دستوری - USSD			سهم از مبلغ تراکنش‌های موبایلی		
	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۷۵٪	۴/۶۳٪	-۰/۱۱٪	۳/۸۰٪	۳/۵۷٪	-۰/۲۳٪	۵/۳۰٪	۵/۰۵٪	-۰/۲۵٪	۹۳/۹۲٪	۹۷/۹۴٪	۴/۰۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۳۴٪	۲۰/۸۵٪	+۰/۵۰٪	۲۸/۶۴٪	۲۹/۰۷٪	+۰/۴۳٪	۴۵/۰۵٪	۴۵/۸۱٪	+۰/۷۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۶۰٪	۱۱/۵۸٪	-۰/۰۳٪	۲۲/۹۸٪	۲۰/۳۳٪	-۲/۲۴٪	۰/۳۳٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۶٪	۶/۰۸٪	۲/۰۶٪	-۴/۰۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۶۱٪	۶/۳۴٪	-۰/۲۷٪	۴/۰۵٪	۵/۰۰٪	+۰/۹۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۸/۸۳٪	۱۸/۹۰٪	+۰/۰۶٪	۲۴/۲۶٪	۲۵/۷۵٪	+۱/۴۹٪	۱۹/۹۲٪	۱۹/۸۳٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۸۰٪	۵/۹۹٪	+۰/۱۸٪	۴/۳۷٪	۴/۶۶٪	+۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۰/۴۶٪	۱۰/۳۷٪	-۰/۰۹٪	۰/۸۵٪	۰/۹۶٪	+۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۳۸٪	۱۰/۳۶٪	-۰/۰۲٪	۶/۹۷٪	۶/۹۶٪	-۰/۰۱٪	۲۹/۵۰٪	۲۹/۰۴٪	-۰/۴۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فرایردان آرون امید	۱/۳۴٪	۱/۳۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۱۵٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۲۱٪	۲/۲۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۱۰٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۵۴٪	۷/۴۶٪	-۰/۰۸٪	۳/۸۲٪	۳/۱۰٪	-۰/۷۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی نسبت به ماه گذشته با افزایش ۰/۵۰ درصدی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش اینترنتی با کاهش ۲/۲۴ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سداد" به طور همزمان و به ترتیب با افزایش و کاهش ۴/۰۳ درصدی بالاترین اختلاف ماهانه در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را کسب کرده اند. شرکت "به پرداخت ملت" با ۰/۷۵ درصد افزایش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در آذر ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاه، اینترنتی و کدهای دستوری) کمترین سهم از کل مبلغ و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه و اینترنتی و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین بیشترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" و شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" می‌باشد.

۴-۱-۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی آبان و آذر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۳ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۰/۸۴ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۹۷ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت

"به پرداخت ملت" با کسب ۲۶/۷۹ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

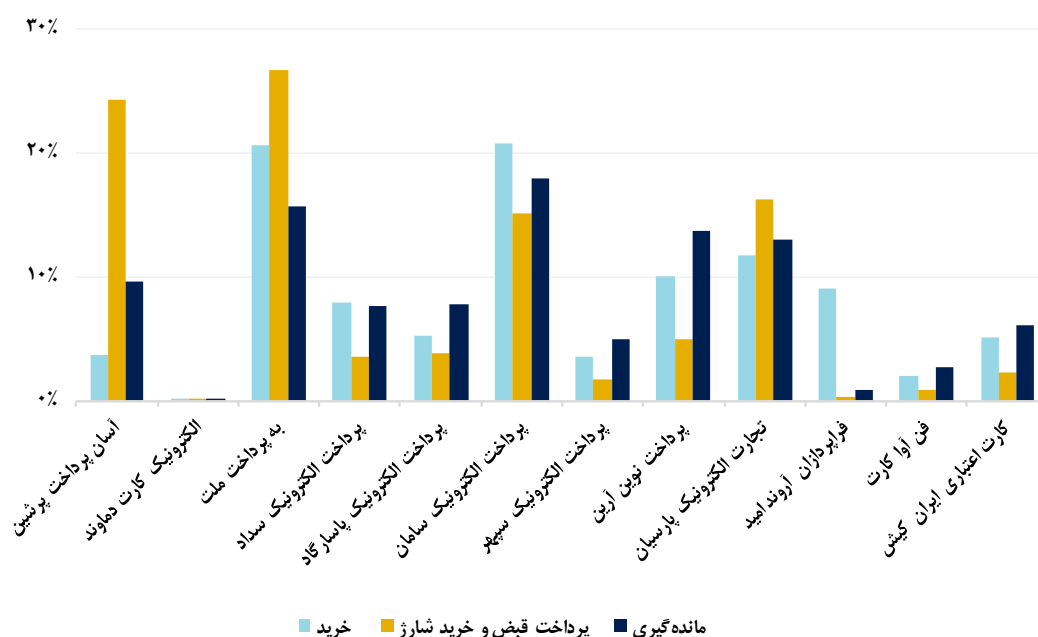
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۸۱٪	۳/۷۳٪	-۰/۰۸٪	۲۳/۵۸٪	۲۴/۳۸٪	+۰/۸۰٪	۱۱/۷۹٪	۹/۵۸٪	-۲/۲۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳٪	۰/۱۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۱۵٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۴۶٪	۲۰/۶۶٪	+۰/۲۱٪	۲۶/۶۱٪	۲۶/۷۹٪	+۰/۱۸٪	۱۴/۹۷٪	۱۵/۶۹٪	+۰/۷۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۲٪	۷/۸۹٪	-۰/۱۳٪	۳/۶۲٪	۳/۴۷٪	-۰/۱۵٪	۷/۵۵٪	۷/۵۹٪	۰/۰۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۴۵٪	۵/۳۷٪	-۰/۰۸٪	۳/۹۳٪	۳/۷۸٪	-۰/۱۵٪	۷/۸۶٪	۷/۸۱٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۶۲٪	۲۰/۸۴٪	+۰/۲۲٪	۱۵/۳۵٪	۱۵/۱۴٪	-۰/۲۱٪	۱۷/۲۷٪	۱۷/۹۷٪	+۰/۶۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۶٪	۳/۵۸٪	+۰/۰۲٪	۱/۷۲٪	۱/۷۲٪	۰/۰۰٪	۴/۸۳٪	۴/۸۹٪	+۰/۰۶٪
پرداخت نوین آریا	۱۰/۱۰٪	۱۰/۰۰٪	-۰/۱۰٪	۴/۹۷٪	۴/۹۶٪	-۰/۰۱٪	۱۳/۵۵٪	۱۳/۷۱٪	+۰/۱۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۱/۷۳٪	۱۱/۷۸٪	+۰/۰۵٪	۱۶/۶۶٪	۱۶/۲۸٪	-۰/۳۸٪	۱۲/۷۳٪	۱۲/۹۷٪	+۰/۲۴٪
فراپردازان آروند امید	۸/۹۸٪	۹/۰۳٪	+۰/۰۵٪	۰/۲۸٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۸۱٪	۰/۸۵٪	+۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۱/۹۴٪	۱/۹۶٪	+۰/۰۲٪	۰/۸۱٪	۰/۸۴٪	+۰/۰۳٪	۲/۵۴٪	۲/۶۹٪	+۰/۱۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۹٪	۵/۱۲٪	-۰/۰۷٪	۲/۴۳٪	۲/۳۱٪	-۰/۱۲٪	۵/۹۵٪	۶/۱۱٪	+۰/۱۵٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه آذر نسبت به آبان با افزایش ۰/۲۲ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۰/۸۰ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۲/۲۱ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۱۵،۷۸۹ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و ۶،۲۸۶ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "الکترونیک کارت دماوند"، "فن آوا کارت"، "پرداخت الکترونیک سپهر"، "فراپردازان آروند امید" و "تجارت الکترونیک پارسیان" ثبت شده است.

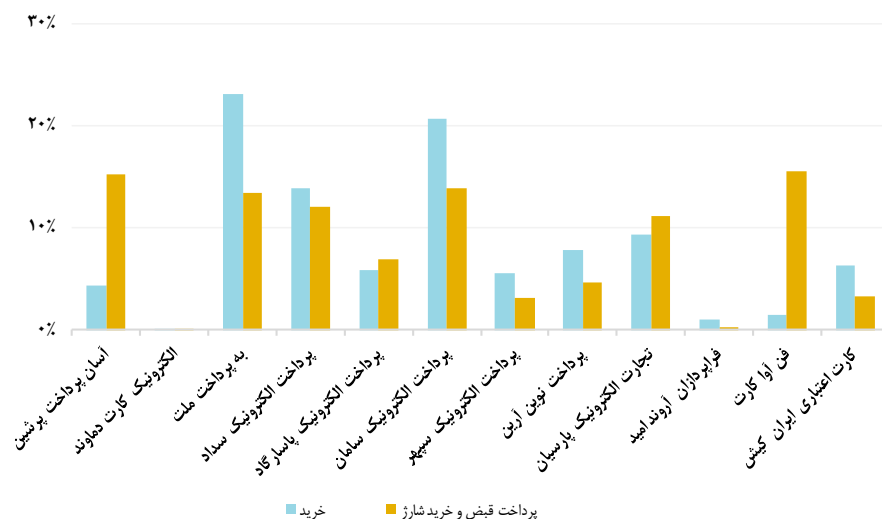
شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آذر ۱۴۰۴

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی آبان و آذر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در آذر ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۳/۱۱ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "فن آوا کارت" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ آذر ماه با سهم مبلغی ۱۵/۶۳ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۴۳٪	۴/۳۹٪	-۰/۰۴٪	۱۵/۷۹٪	۱۵/۳۴٪	-۰/۴۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۰٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪
به پرداخت ملت	۲۲/۵۳٪	۲۳/۱۱٪	+۰/۵۸٪	۱۳/۱۹٪	۱۳/۴۸٪	+۰/۲۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۴۵٪	۱۳/۹۸٪	-۰/۴۷٪	۱۱/۵۹٪	۱۲/۰۷٪	+۰/۴۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۵٪	۵/۹۶٪	۰/۰۰٪	۶/۷۷٪	۶/۸۹٪	۰/۱۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۲۵٪	۲۰/۷۴٪	+۰/۵۰٪	۱۴/۲۴٪	۱۳/۹۹٪	-۰/۲۵٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۴۶٪	۵/۶۵٪	+۰/۱۹٪	۳/۵۱٪	۳/۱۲٪	-۰/۳۹٪
پرداخت نوین آراین	۸/۱۰٪	۷/۸۲٪	-۰/۲۸٪	۴/۶۲٪	۴/۶۷٪	۰/۰۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۵۲٪	۹/۴۵٪	-۰/۰۸٪	۱۱/۱۲٪	۱۱/۲۲٪	+۰/۱۰٪
فراپدازان آروند امید	۱/۰۵٪	۱/۰۰٪	-۰/۰۵٪	۰/۲۵٪	۰/۲۳٪	-۰/۰۲٪
فن آوا کارت	۱/۵۱٪	۱/۴۸٪	-۰/۰۳٪	۱۵/۳۲٪	۱۵/۶۳٪	+۰/۳۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۶۴٪	۶/۳۳٪	-۰/۳۲٪	۳/۵۷٪	۳/۳۴٪	-۰/۲۴٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و آبان ماه با ۰/۵۸ درصد افزایش در شرکت "به پرداخت ملت" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۰/۴۸ درصدی، در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آذر ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی آبان و آذر ۱۴۰۴ را منعکس نموده است

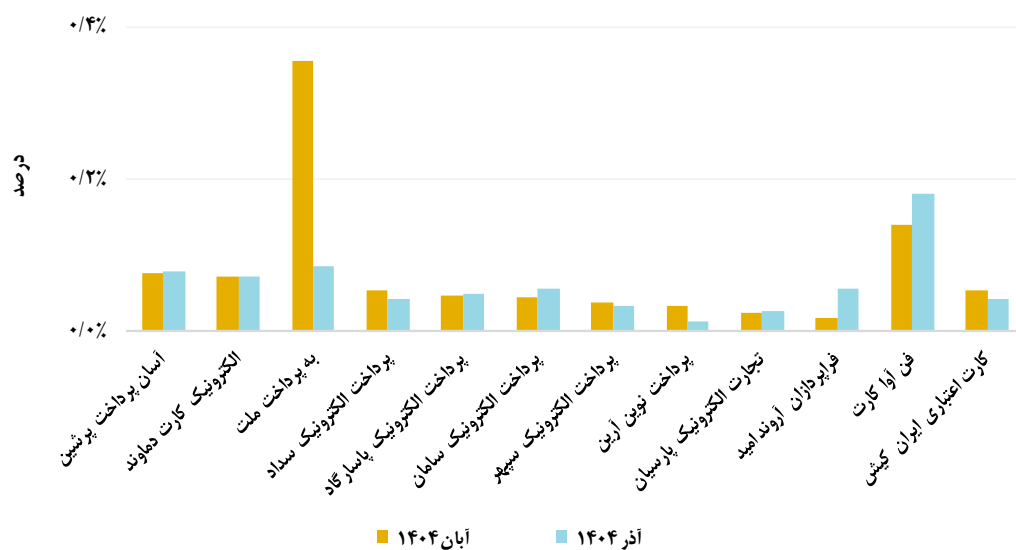
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		
	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۷۸٪	۰/۰۷۹٪	۰/۰۰۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۷۳٪	۰/۰۷۳٪	۰/۰۰۰٪
به پرداخت ملت	۰/۳۵۶٪	۰/۰۸۵٪	-۰/۲۷۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۵۴٪	۰/۰۴۳٪	-۰/۰۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۴۸٪	۰/۰۴۹٪	۰/۰۰۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۴۵٪	۰/۰۵۸٪	۰/۰۱۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۳۸٪	۰/۰۳۴٪	-۰/۰۰۴٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۳۳٪	۰/۰۱۳٪	-۰/۰۲۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۲۶٪	۰/۰۲۸٪	۰/۰۰۲٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۱۸٪	۰/۰۵۶٪	۰/۰۳۸٪
فن آوا کارت	۰/۱۴۰٪	۰/۱۸۱٪	۰/۰۴۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۰۵۵٪	۰/۰۴۲٪	-۰/۰۱۳٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه آذر شرکت "پرداخت نوین آرین"، با رقمی برابر با ۰/۱۳ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته‌است. در مقابل شرکت "فن آوا کارت" با کسب رقم ۰/۱۸۱ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "به پرداخت ملت" به گونه‌ای بوده که سبب کاهش ۴۹/۶۲ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۷-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۷-۴ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - آبان و آذر ۱۴۰۴

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۲۷۱ درصد در شرکت "به پرداخت ملت" رخ داده است. همچنین شرکت "فن آوا کارت" با رقم ۰/۰۴۱ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن^۱ به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^۲ شاخص هرفیندال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای آذر ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار

^۱ Herfindahl-Hirshman Index

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴

موبایلی		کدهای دستوری - USSD		اینترنتی		کارتخوان فروشگاهی		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۹۶۹۷	۹۸	۴۳	۷	۱۱	۳	۱۴	۴	آسان پرداخت پرشین
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	الکترونیک کارت دماوند
۰	۰	۲,۱۲۷	۴۶	۲,۰۹۴	۴۶	۳۵۳	۱۹	به پرداخت ملت
۲	۲	۰	۰	۴۸	۷	۶۳	۸	پرداخت الکترونیک سداد
۰	۰	۰	۰	۲	۱	۳۳	۶	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۰	۰	۴۵۴	۲۱	۱۲۸	۲۷	۴۱۰	۲۰	پرداخت الکترونیک سامان
۰	۰	۰	۰	۸	۳	۱۴	۴	پرداخت الکترونیک سپهر
۰	۰	۰	۰	۵	۲	۱۱۶	۱۱	پرداخت نوین آریا
۰	۰	۶۶۱	۲۶	۶۹	۸	۱۴۹	۱۲	تجارت الکترونیک پارسیان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸۳	۹	فرابردازان آروند امید
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵	۲	فن آوا کارت
۰	۰	۰	۰	۴	۲	۲۹	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۹,۶۹۹	-	۳,۲۸۵	-	۲,۹۶۹	-	۱,۲۶۹	-	جمع

در آذر ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۲۶۹ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۹۶۹، ۳,۲۸۵، ۹,۶۹۹ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" تنها شرکت تاثیرگذار در بازار تراکنش‌های موبایلی بوده است. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در آذر ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP – آبان و آذر ۱۴۰۴

کارخوان فروشگاهی			اینترنتی			کدهای دستوری - USSD			موبایلی			HHI
آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	
۱,۳۶۳	۱,۳۶۹	۷	۲,۵۶۱	۲,۹۶۹	۴۰۸	۳,۳۲۵	۳,۲۸۵	۱۰	۹,۲۸۰	۹,۶۹۹	۴۱۹	شاخص H-H

در ماه آذر شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در چهار ابزار پذیرش کارخوان فروشگاهی و اینترنتی و موبایلی و کدهای دستوری افزایش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای آذر ۱۴۰۴ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- آذر ۱۴۰۴

مانده‌گیری		پرداخت قبض و خرید شارژ		خرید		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۹۲	۱۰	۵۹۴	۲۴	۱۴	۴	آسان پرداخت پرشین
۰	۰	۰	۰	۰	۰	الکترونیک کارت دماوند
۲۴۶	۱۶	۷۱۸	۲۷	۴۲۷	۲۱	به پرداخت ملت
۵۸	۸	۱۲	۳	۶۲	۸	پرداخت الکترونیک سداد
۶۱	۸	۱۴	۴	۲۸	۵	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۳۲۳	۱۸	۲۲۹	۱۵	۴۳۴	۲۱	پرداخت الکترونیک سامان
۲۴	۵	۳	۲	۱۳	۴	پرداخت الکترونیک سپهر
۱۸۸	۱۴	۲۵	۵	۱۰۰	۱۰	پرداخت نوین آراین
۱۶۸	۱۳	۲۶۵	۱۶	۱۳۹	۱۲	تجارت الکترونیک پارسیان
۱	۱	۰	۰	۸۲	۹	فراپردازان آروند امید
۷	۳	۱	۱	۴	۲	فن آوا کارت
۳۷	۶	۵	۲	۲۶	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۱,۲۰۵	-	۱,۸۶۶	-	۱,۳۲۹	-	جمع

در آذر ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۳۲۹، ۱,۸۶۶ و ۱,۲۰۵ به‌دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در آبان و آذر ۱۴۰۴

مانده‌گیری			پرداخت قبض و خرید شارژ			خرید			HHI
تغییر	آذر	آبان	تغییر	آذر	آبان	تغییر	آذر	آبان	
۱۳	۱,۲۰۵	۱,۱۹۲	۲۶	۱,۸۶۶	۱,۸۴۰	۱۳	۱,۳۲۹	۱,۳۱۶	شاخص H-H

در ماه آذر شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" افزایش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص های حوزه ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می باشد. با توجه به آینده ی صنعت پرداخت در حوزه ی پرداخت- های کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه ی سرمایه گذاری هر یک از شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش می شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می گیرد. سهم هر یک از شرکت های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه آبان و آذر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم بازار ۱۴/۲۵ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده ی بالاترین تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می گردد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهم بازار ۲۵/۱۴ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت ها با بازتعریف بعضی از کارتهای فروشگاهی خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم افزار کدهای دستوری (USSD) خود و بر بستر اینترنت می نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل ۷۳/۶۳ درصد در اختیار دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهم بازار ۵۶/۴۹ درصد همانند ماه قبل از بیشترین تعداد ابزار پذیرش موبایلی فعال پشتیبانی می کند.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاه			سهم از تعداد اینترنتی			سهم از تعداد کدهای دستوری - USSD			سهم از تعداد موبایلی		
	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴۷/۹٪	۴۱/۰٪	-۰/۶۹٪	۱۵/۶۴٪	۱۵/۸۵٪	-۰/۲۱٪	۵۸/۸۵٪	۷۳/۶۳٪	۱۴/۷۸٪	۵/۴۳٪	۳۳/۵۹٪	۲۸/۱۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۷٪	۰/۴۶٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	-۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۳/۳۵٪	۱۳/۶۳٪	۰/۲۸٪	۱۲/۳۱٪	۱۲/۳۵٪	۰/۰۴٪	۳۷/۸۳٪	۱۰/۱۳٪	-۱۷/۷۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سناد	۷/۱۹٪	۷/۳۷٪	۰/۱۸٪	۲/۷۰٪	۲/۵۳٪	-۰/۱۷٪	۰/۴۹٪	۰/۶۱٪	۰/۱۳٪	۱۱/۹۶٪	۸/۴۰٪	-۳/۵۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۲/۸۴٪	۱۲/۵۶٪	-۰/۲۸٪	۸/۰۳٪	۸/۱۳٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۰۸٪	۱۴/۲۵٪	۰/۱۷٪	۲۴/۳۶٪	۲۵/۱۴٪	+۰/۷۸٪	۶/۳۹٪	۷/۶۹٪	۱/۲۹٪	۸۱/۵۲٪	۵۶/۴۹٪	-۲۵/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷/۱۲٪	۶/۸۹٪	-۰/۲۴٪	۳۲/۶۴٪	۳۱/۹۳٪	-۰/۷۲٪	۰/۱۱٪	۰/۱۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱۳/۶۹٪	۱۴/۲۰٪	۰/۵۱٪	۰/۲۳٪	۰/۲۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۳۲٪	۰/۲۴٪	-۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۴۳٪	۹/۱۷٪	-۰/۲۵٪	۱/۴۴٪	۱/۴۳٪	-۰/۰۱٪	۴/۸۱٪	۶/۰۵٪	۱/۳۴٪	۰/۰۰٪	۰/۷۶٪	-۰/۷۶٪
فرابرداران آروند امید	۲/۹۸٪	۲/۷۶٪	-۰/۲۲٪	۰/۳۶٪	۰/۳۳٪	-۰/۰۳٪	۰/۱۷٪	۰/۲۱٪	۰/۰۴٪	۱/۰۹٪	۰/۷۶٪	-۰/۳۲٪
فن آوا کارت	۵/۷۱٪	۶/۱۱٪	۰/۴۰٪	۰/۰۸٪	۰/۱۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۳۸٪	۸/۶۲٪	۰/۲۴٪	۱۲/۲۰٪	۱۱/۹۸٪	-۰/۲۲٪	۱/۰۲٪	۱/۲۸٪	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

در سهم تعداد ابزار فعال کارتخوانهای فروشگاه، بیشترین اختلاف با ۰/۶۹ درصد کاهش به شرکت "آسان پرداخت پرشین" اختصاص دارد. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۰/۷۸ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "به پرداخت ملت" با کاهش ۱۷/۷۰ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. در ابزار پذیرش موبایلی بالاترین تغییر سهم در شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۲۸/۱۵ درصدی مشاهده می‌شود.

سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوانهای فروشگاه، اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی تراکنش‌دار^۱ در دو ماه متوالی آبان و آذر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت نوین آراین" در ابزار کارتخوان فروشگاه تراکنش‌دار با کسب ۱۵/۱۲ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم ۳۲/۳۸ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۴۵/۸۳ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار کدهای

^۱ به واژه نامه رجوع شود

دستوری (USSD) را نیز در دست دارد. در این ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهم ۷۵/۰۰ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش دار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار - آبان و آذر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد اینترنتی			سهم از تعداد کدهای دستوری - USSD			سهم از تعداد موبایلی		
	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر	آبان	آذر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۶٪	۴/۱۳٪	-۰/۰۴٪	۷/۰۳٪	۸/۴۷٪	۱/۴۴٪	۹/۸۶٪	۱۱/۱۱٪	۱/۲۵٪	۱۸/۷۵٪	۷۵/۰۰٪	۵۶/۲۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۳٪	۰/۳۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۴/۸۱٪	۱۴/۹۶٪	۰/۱۵٪	۱۹/۳۴٪	۱۸/۵۷٪	-۰/۷۷٪	۲۶/۷۶٪	۲۵/۰۰٪	-۱/۷۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۴۴٪	۷/۴۰٪	-۰/۰۴٪	۲/۸۸٪	۲/۷۸٪	-۰/۱۰٪	۲/۸۲٪	۲/۷۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۴۴/۶۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۲/۰۷٪	۱۱/۷۹٪	-۰/۲۸٪	۸/۷۳٪	۹/۵۴٪	-۰/۸۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۹۸٪	۱۴/۹۱٪	-۰/۰۷٪	۳۰/۶۷٪	۳۲/۳۸٪	۱/۷۱٪	۴۵/۰۷٪	۴۵/۸۳٪	۰/۷۶٪	۱۸/۷۵٪	۷/۱۴٪	-۱۱/۶۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۵۱٪	۶/۵۰٪	-۰/۰۱٪	۱۹/۱۷٪	۱۸/۹۷٪	-۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آرن	۱۵/۱۱٪	۱۵/۱۲٪	۰/۰۱٪	۰/۳۶٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسین	۹/۲۱٪	۹/۱۶٪	-۰/۰۵٪	۴/۴۲٪	۲/۳۳٪	-۰/۰۹٪	۱۳/۲۸٪	۱۳/۱۹٪	-۰/۱۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فرابرداران آروند امید	۲/۴۸٪	۲/۴۶٪	-۰/۰۲٪	۰/۱۷٪	۰/۱۸٪	۰/۰۱٪	۱/۴۱٪	۱/۳۹٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۴/۶۷٪	۴/۹۳٪	۰/۲۵٪	۰/۲۰٪	۰/۲۷٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۲۲٪	۸/۳۳٪	۰/۱۱٪	۹/۰۱٪	۶/۱۴٪	-۲/۸۷٪	۰/۷۰٪	۰/۶۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

در سهم تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش دار، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۲۸ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش دار شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با کاهش ۲/۸۷ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" با کاهش ۱/۷۶ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. همچنین در سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی تراکنش دار شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۵۶/۲۵ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^۱ تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ای دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

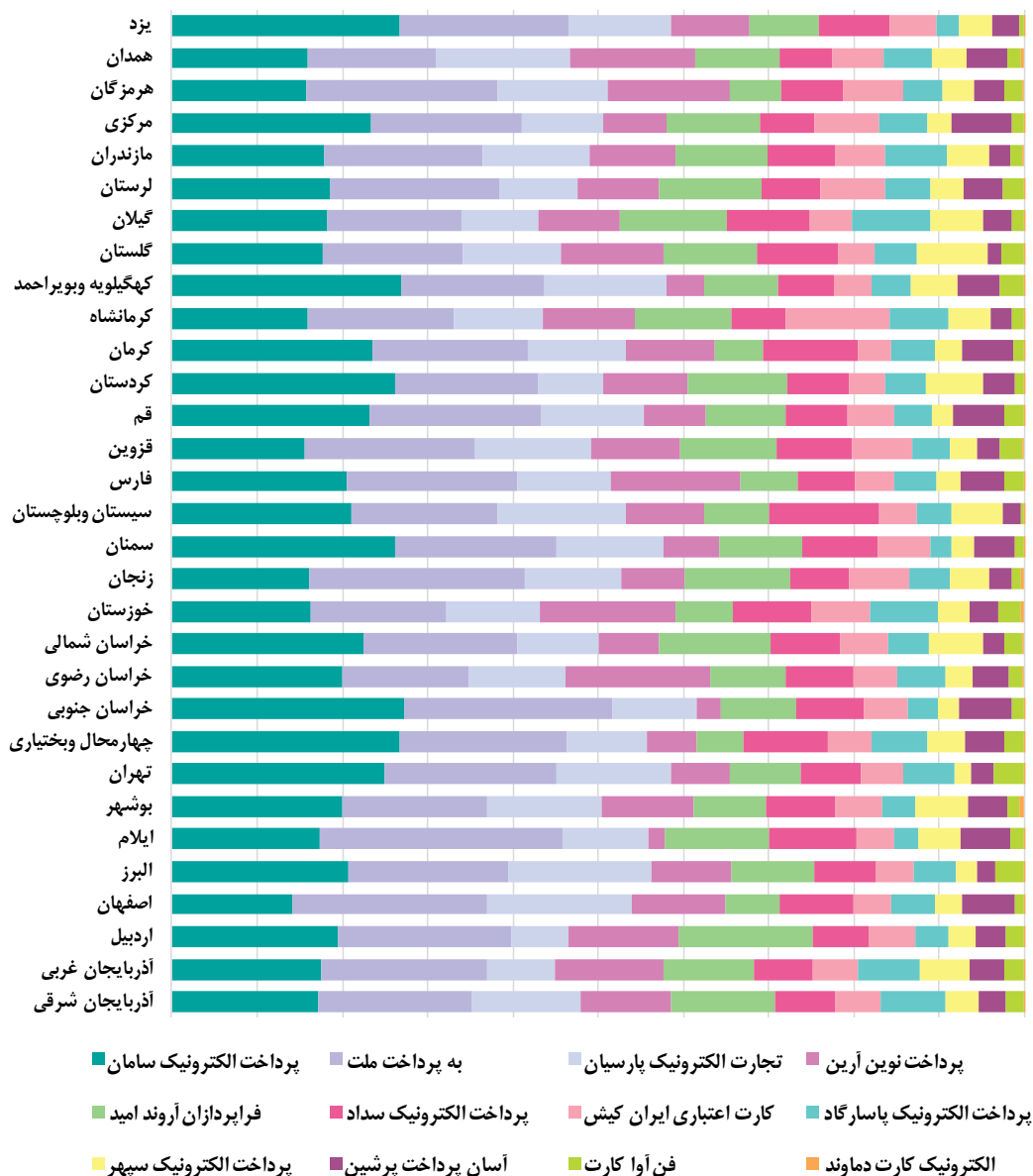
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در آذر ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

^۱ سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در آذر ماه نزدیک به ۹۰ درصد بوده که حدود ۷۳ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به تفکیک استان - آذر ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پرسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فرودان آریا	فن و کارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۳/۱۱٪	۰/۰۶٪	۱۸/۰۴٪	۷/۱۱٪	۷/۶۷٪	۱۷/۱۳٪	۳/۸۸٪	۱۰/۶۴٪	۱۳/۷۷٪	۱۳/۲۱٪	۲/۱۶٪	۵/۲۰٪
آذربایجان غربی	۳/۹۷٪	۰/۰۵٪	۱۹/۴۳٪	۶/۹۰٪	۷/۳۰٪	۱۷/۴۹٪	۵/۸۱٪	۱۲/۶۵٪	۸/۰۵٪	۱۰/۷۲٪	۲/۳۷٪	۵/۲۷٪
اردبیل	۳/۵۶٪	۰/۱۲٪	۲۰/۱۸٪	۶/۶۰٪	۳/۹۷٪	۱۹/۵۵٪	۳/۰۷٪	۱۲/۹۲٪	۶/۷۴٪	۱۵/۷۵٪	۲/۰۹٪	۵/۴۵٪
اصفهان	۶/۲۵٪	۰/۰۷٪	۲۲/۸۴٪	۸/۷۲٪	۴/۹۹٪	۱۴/۱۱٪	۳/۲۶٪	۱۱/۰۴٪	۱۶/۹۷٪	۶/۳۳٪	۰/۹۷٪	۴/۴۵٪
البرز	۲/۰۸٪	۰/۰۸٪	۱۸/۷۲٪	۷/۲۵٪	۴/۸۷٪	۲۰/۷۷٪	۲/۵۳٪	۹/۵۰٪	۱۶/۷۲٪	۹/۶۵٪	۳/۳۱٪	۴/۵۱٪
ایلام	۵/۸۱٪	۰/۰۳٪	۲۸/۳۷٪	۱۰/۲۸٪	۲/۷۳٪	۱۷/۴۳٪	۴/۹۷٪	۲/۰۹٪	۱۰/۰۳٪	۱۳/۱۳٪	۱/۶۶٪	۴/۴۴٪
بوشهر	۴/۶۱٪	۰/۵۳٪	۱۶/۸۹٪	۸/۱۲٪	۳/۹۳٪	۲۰/۰۴٪	۶/۲۰٪	۱۰/۸۱٪	۱۳/۴۴٪	۸/۵۲٪	۱/۴۴٪	۵/۴۹٪
تهران	۲/۶۸٪	۰/۱۱٪	۲۰/۱۲٪	۷/۱۱٪	۵/۹۴٪	۲۴/۹۴٪	۲/۰۲٪	۶/۸۰٪	۱۳/۵۳٪	۸/۴۲٪	۳/۴۳٪	۴/۹۱٪
چهارمحال و بختیاری	۴/۴۷٪	۰/۰۷٪	۱۹/۶۸٪	۹/۸۷٪	۶/۴۷٪	۲۶/۷۵٪	۴/۵۴٪	۵/۸۸٪	۹/۳۳٪	۵/۴۳٪	۲/۳۲٪	۵/۲۰٪
خراسان جنوبی	۶/۱۳٪	۰/۰۹٪	۲۴/۴۴٪	۸/۰۳٪	۳/۴۶٪	۲۷/۱۹٪	۲/۵۳٪	۳/۷۵٪	۹/۹۹٪	۸/۸۸٪	۱/۳۸٪	۵/۱۳٪
خراسان رضوی	۴/۲۰٪	۰/۲۳٪	۱۴/۸۷٪	۷/۹۰٪	۵/۷۵٪	۱۹/۹۳٪	۳/۱۳٪	۱۶/۹۱٪	۱۱/۴۴٪	۸/۸۷٪	۱/۶۲٪	۵/۱۸٪
خراسان شمالی	۲/۵۲٪	۰/۱۷٪	۱۸/۰۴٪	۸/۱۴٪	۴/۶۶٪	۲۲/۴۴٪	۶/۴۵٪	۷/۰۳٪	۹/۵۹٪	۱۳/۰۸٪	۲/۱۴٪	۶/۷۴٪
خوزستان	۳/۳۸٪	۰/۲۸٪	۱۵/۹۴٪	۹/۱۹٪	۸/۰۴٪	۱۶/۲۸٪	۳/۶۲٪	۱۵/۹۲٪	۱۰/۹۳٪	۶/۸۱٪	۲/۶۸٪	۶/۸۲٪
زنجان	۲/۵۹٪	۰/۲۸٪	۲۵/۳۳٪	۶/۹۶٪	۶/۴۶٪	۱۶/۱۰٪	۴/۶۲٪	۷/۴۰٪	۱۱/۳۴٪	۱۲/۳۹٪	۱/۱۰٪	۶/۹۲٪
سمنان	۴/۷۰٪	۰/۰۳٪	۱۸/۹۲٪	۸/۷۵٪	۲/۳۹٪	۲۶/۲۱٪	۲/۷۱٪	۶/۶۳٪	۱۲/۴۷٪	۹/۷۶٪	۱/۱۵٪	۶/۲۸٪
سیستان و بلوچستان	۲/۰۷٪	۰/۰۳٪	۱۷/۱۸٪	۱۲/۹۶٪	۴/۰۷٪	۲۰/۹۹٪	۵/۹۱٪	۹/۱۹٪	۱۵/۱۴٪	۷/۵۵٪	۰/۴۵٪	۴/۴۵٪
فارس	۵/۳۳٪	۰/۰۷٪	۲۰/۰۹٪	۶/۷۰٪	۴/۸۳٪	۲۰/۴۹٪	۳/۸۳٪	۱۵/۲۵٪	۱۰/۸۲٪	۶/۸۶٪	۲/۴۴٪	۴/۶۱٪
قزوین	۱/۶۴٪	۰/۲۱٪	۱۹/۹۴٪	۸/۸۵٪	۴/۴۸٪	۱۵/۶۳٪	۳/۱۵٪	۱۰/۴۶٪	۱۳/۵۷٪	۱۱/۳۷٪	۲/۷۱٪	۷/۰۱٪
قم	۶/۰۷٪	۰/۰۱٪	۲۰/۲۸٪	۷/۱۴٪	۴/۴۷٪	۲۳/۱۱٪	۲/۴۳٪	۷/۳۱٪	۱۲/۰۱٪	۹/۳۳٪	۲/۲۶٪	۵/۵۹٪
کردستان	۳/۸۷٪	۰/۰۳٪	۱۶/۷۸٪	۷/۲۸٪	۴/۶۷٪	۲۶/۱۹٪	۶/۷۲٪	۹/۹۱٪	۷/۶۶٪	۱۱/۶۹٪	۰/۹۹٪	۴/۲۱٪
کرمان	۶/۰۵٪	۰/۰۳٪	۱۸/۲۱٪	۱۱/۲۳٪	۵/۰۷٪	۲۳/۵۴٪	۳/۱۳٪	۱۰/۴۲٪	۱۱/۴۴٪	۵/۶۶٪	۱/۲۸٪	۳/۹۵٪
کرمانشاه	۲/۵۸٪	۰/۰۳٪	۱۷/۱۰٪	۶/۴۵٪	۶/۸۴٪	۱۵/۹۷٪	۴/۹۵٪	۱۰/۷۸٪	۱۰/۴۶٪	۱۱/۲۹٪	۱/۳۶٪	۱۲/۲۱٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۰۵٪	۰/۰۵٪	۱۶/۹۱٪	۶/۴۷٪	۴/۵۶٪	۲۶/۸۶٪	۵/۴۵٪	۴/۳۰٪	۱۴/۳۴٪	۸/۸۰٪	۲/۸۱٪	۴/۳۹٪
گلستان	۱/۷۲٪	۰/۱۱٪	۱۶/۴۲٪	۹/۵۲٪	۴/۸۷٪	۱۷/۶۵٪	۸/۲۶٪	۱۲/۰۷٪	۱۱/۶۱٪	۱۰/۹۱٪	۲/۵۲٪	۴/۳۵٪
گیلان	۳/۳۳٪	۰/۰۸٪	۱۵/۷۸٪	۹/۶۳٪	۹/۲۵٪	۱۸/۲۱٪	۶/۲۲٪	۹/۵۱٪	۱۲/۵۵٪	۱۲/۵۵٪	۱/۳۴٪	۵/۰۴٪
لرستان	۴/۶۱٪	۰/۰۱٪	۱۹/۸۲٪	۶/۸۲٪	۵/۳۴٪	۱۸/۵۰٪	۳/۸۸٪	۹/۶۲٪	۹/۲۶٪	۱۲/۰۱٪	۲/۵۵٪	۷/۵۸٪
مازندران	۲/۵۵٪	۰/۲۴٪	۱۸/۷۰٪	۸/۱۱٪	۷/۲۶٪	۱۷/۷۹٪	۴/۹۷٪	۱۰/۰۵٪	۱۲/۴۹٪	۱۰/۷۶٪	۱/۳۴٪	۵/۷۳٪
مرکزی	۷/۰۱٪	۰/۰۳٪	۱۷/۶۶٪	۶/۳۱٪	۵/۷۸٪	۲۳/۳۴٪	۲/۸۱٪	۷/۴۶٪	۹/۵۶٪	۱۱/۰۶٪	۱/۴۵٪	۷/۵۳٪
هرمزگان	۳/۵۹٪	۰/۱۴٪	۲۲/۵۱٪	۷/۲۲٪	۴/۶۸٪	۱۵/۷۴٪	۳/۶۳٪	۱۴/۳۳٪	۱۲/۸۱٪	۶/۱۱٪	۲/۲۱٪	۷/۰۲٪
همدان	۴/۶۶٪	۰/۳۶٪	۱۵/۰۵٪	۶/۳۴٪	۵/۶۱٪	۱۵/۸۴٪	۴/۱۶٪	۱۴/۷۰٪	۱۵/۷۴٪	۹/۹۰٪	۱/۷۱٪	۵/۹۳٪
یزد	۳/۲۳٪	۰/۰۵٪	۱۹/۷۳٪	۸/۳۰٪	۲/۳۲٪	۲۶/۷۷٪	۳/۸۲٪	۹/۳۱٪	۱۱/۹۸٪	۸/۱۳٪	۰/۵۵٪	۵/۴۴٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور برای آذر ماه ۱۴۰۴ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها- آذر ۱۴۰۴

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

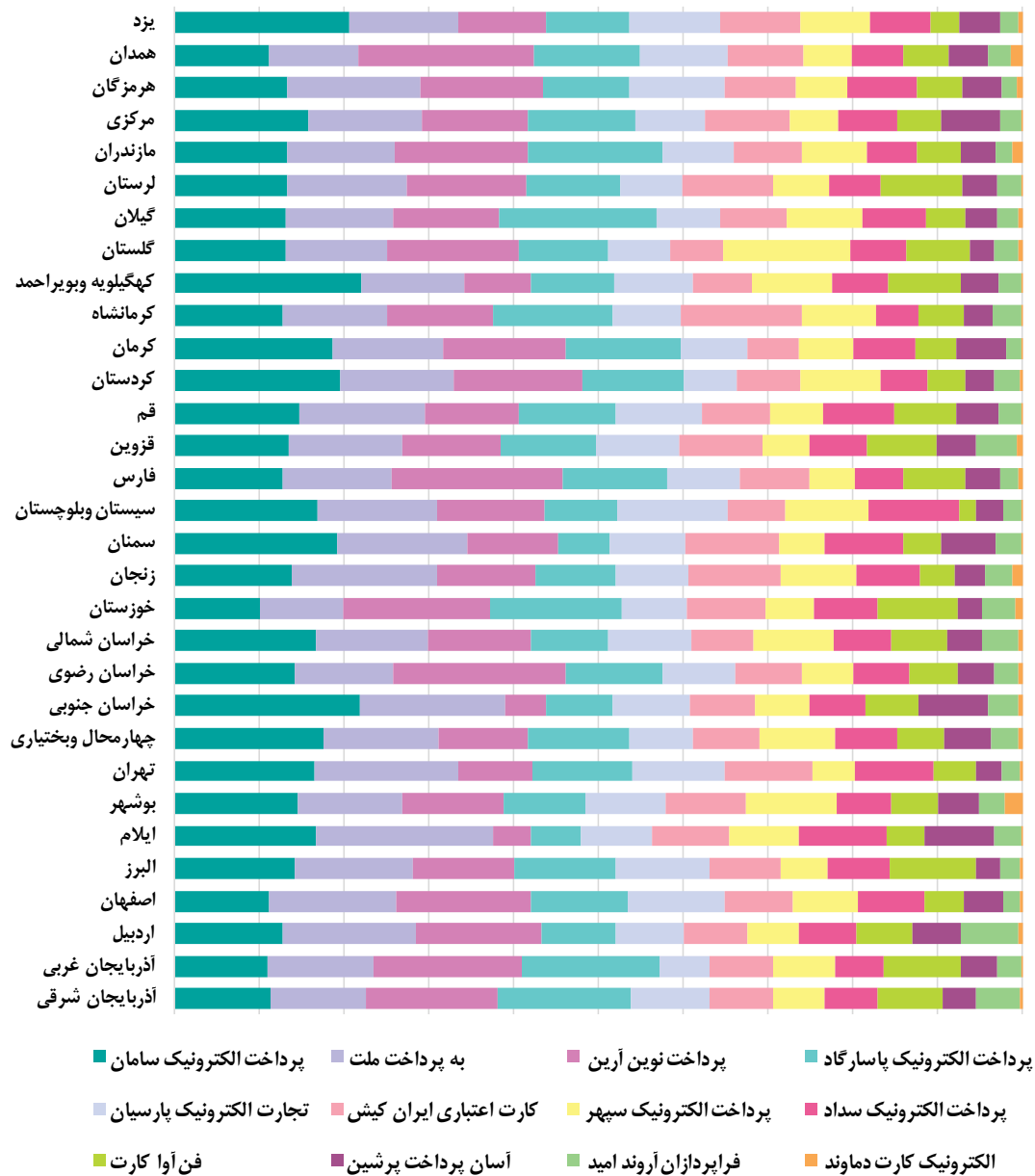
در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP

از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای آذر ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت نوین آراین" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان- آذر ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پویشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسین	فراپروازان آرونید	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۱۰٪	۰/۲۲٪	۱۱/۳۲٪	۶/۳۳٪	۱۵/۷۰٪	۱۱/۳۳٪	۶/۰۷٪	۱۵/۵۴٪	۹/۲۴٪	۷/۵۳٪	۷/۴۸٪
آذربایجان غربی	۴/۳۰٪	۰/۱۸٪	۱۲/۵۲٪	۵/۶۷٪	۱۶/۱۳٪	۱۰/۹۶٪	۷/۳۷٪	۱۷/۵۷٪	۵/۹۷٪	۸/۹۹٪	۷/۵۱٪
اردبیل	۵/۷۳٪	۰/۴۹٪	۱۵/۶۷٪	۶/۷۹٪	۸/۸۳٪	۱۲/۸۳٪	۵/۹۶٪	۱۴/۷۸٪	۸/۰۳٪	۶/۶۵٪	۷/۵۶٪
اصفهان	۴/۶۰٪	۰/۲۸٪	۱۴/۹۱٪	۷/۷۴٪	۱۱/۵۴٪	۱۱/۲۳٪	۷/۸۳٪	۱۵/۸۵٪	۱۱/۳۴٪	۴/۶۴٪	۸/۰۰٪
البرز	۲/۸۵٪	۰/۳۴٪	۱۳/۹۴٪	۷/۳۱٪	۱۱/۹۵٪	۱۴/۱۳٪	۵/۵۷٪	۱۲/۰۱٪	۱۱/۰۹٪	۲/۲۸٪	۸/۳۷٪
ایلام	۸/۱۰٪	۰/۰۹٪	۲۰/۸۷٪	۱۰/۲۸٪	۵/۸۵٪	۱۶/۷۳٪	۸/۱۹٪	۴/۴۳٪	۸/۳۹٪	۳/۲۷٪	۹/۳۳٪
بوشهر	۴/۸۵٪	۲/۱۰٪	۱۲/۳۸٪	۶/۴۸٪	۹/۵۸٪	۱۴/۴۶٪	۱۰/۷۵٪	۱۲/۰۵٪	۹/۴۶٪	۲/۹۹٪	۹/۴۰٪
تهران	۳/۰۳٪	۰/۳۳٪	۱۶/۸۸٪	۹/۳۴٪	۱۱/۸۰٪	۱۶/۵۲٪	۴/۹۹٪	۹/۸۳٪	۱۰/۹۱٪	۲/۱۰٪	۱۰/۲۷٪
چهارمحال و بختیاری	۵/۶۵٪	۰/۳۷٪	۱۳/۵۰٪	۷/۳۴٪	۱۱/۹۲٪	۱۷/۶۳٪	۸/۸۴٪	۱۰/۵۹٪	۷/۵۷٪	۳/۲۳٪	۷/۸۳٪
خراسان جنوبی	۸/۱۹٪	۰/۵۱٪	۱۷/۱۵٪	۶/۷۱٪	۷/۸۷٪	۲۱/۹۲٪	۶/۰۹٪	۴/۸۱٪	۹/۰۹٪	۳/۵۸٪	۷/۷۰٪
خراسان رضوی	۴/۳۹٪	۰/۵۲٪	۱۱/۶۳٪	۶/۷۵٪	۱۱/۴۱٪	۱۴/۲۱٪	۶/۰۹٪	۲۰/۳۲٪	۸/۶۲٪	۷/۷۳٪	۷/۷۴٪
خراسان شمالی	۳/۹۹٪	۰/۴۴٪	۱۳/۳۱٪	۶/۸۸٪	۹/۳۳٪	۱۶/۶۷٪	۹/۴۸٪	۱۲/۰۱٪	۹/۷۴٪	۴/۳۸٪	۷/۳۳٪
خوزستان	۲/۸۴٪	۰/۸۴٪	۹/۷۷٪	۷/۴۵٪	۱۵/۵۱٪	۱۰/۰۸٪	۵/۷۵٪	۱۷/۳۳٪	۷/۸۰٪	۳/۹۷٪	۹/۲۸٪
زنجان	۳/۷۳٪	۱/۲۵٪	۱۷/۲۴٪	۷/۴۴٪	۹/۶۰٪	۱۳/۷۸٪	۸/۹۰٪	۱۱/۵۱٪	۸/۴۷٪	۳/۰۵٪	۱۰/۹۷٪
سمنان	۶/۴۰٪	۰/۱۲٪	۱۵/۵۰٪	۹/۲۲٪	۶/۱۱٪	۱۹/۱۲٪	۵/۴۷٪	۱۰/۶۵٪	۸/۸۴٪	۳/۰۹٪	۱۱/۰۴٪
سیستان و بلوچستان	۳/۲۶٪	۰/۱۰٪	۱۴/۲۰٪	۱۰/۷۲٪	۸/۶۷٪	۱۶/۸۱٪	۹/۸۰٪	۱۲/۵۹٪	۱۲/۹۰٪	۲/۰۵٪	۶/۸۴٪
فارس	۴/۱۷٪	۰/۵۲٪	۱۲/۷۹٪	۵/۶۳٪	۱۲/۴۲٪	۱۲/۸۰٪	۵/۳۸٪	۲۰/۱۷٪	۸/۵۳٪	۲/۰۰٪	۸/۲۶٪
قزوین	۴/۷۴٪	۰/۶۶٪	۱۳/۵۶٪	۶/۸۱٪	۱۱/۱۸٪	۱۳/۳۹٪	۵/۵۱٪	۱۱/۵۴٪	۹/۸۶٪	۴/۷۸٪	۹/۹۰٪
قم	۵/۰۰٪	۰/۰۶٪	۱۴/۸۴٪	۸/۴۱٪	۱۱/۳۷٪	۱۴/۷۵٪	۶/۲۵٪	۱۱/۰۳٪	۱۰/۲۴٪	۷/۳۰٪	۷/۹۷٪
کردستان	۳/۴۶٪	۰/۲۷٪	۱۳/۵۲٪	۵/۴۸٪	۱۱/۹۹٪	۱۹/۴۹٪	۹/۵۸٪	۱۵/۰۳٪	۶/۲۳٪	۳/۰۲٪	۷/۵۲٪
کرمان	۵/۸۸٪	۰/۱۳٪	۱۳/۱۱٪	۷/۲۷٪	۱۳/۵۲٪	۱۸/۶۶٪	۶/۴۵٪	۱۴/۴۰٪	۷/۸۴٪	۱/۷۶٪	۶/۱۶٪
کرمانشاه	۳/۳۴٪	۰/۱۱٪	۱۲/۲۷٪	۵/۱۰٪	۱۴/۰۲٪	۱۲/۷۵٪	۸/۷۳٪	۱۲/۶۱٪	۸/۱۲٪	۳/۴۳٪	۱۴/۱۹٪
کهگیلویه و بویراحمد	۴/۴۷٪	۰/۰۷٪	۱۲/۱۳٪	۶/۴۸٪	۹/۸۰٪	۲۲/۰۷٪	۹/۶۰٪	۷/۸۰٪	۹/۳۵٪	۲/۷۵٪	۶/۹۱٪
گلستان	۲/۸۷٪	۰/۴۸٪	۱۲/۰۹٪	۶/۶۴٪	۱۰/۴۹٪	۱۲/۰۵٪	۱۴/۹۴٪	۱۵/۵۰٪	۷/۲۶٪	۲/۷۶٪	۶/۳۳٪
گیلان	۳/۷۰٪	۰/۳۸٪	۱۲/۵۳٪	۷/۴۷٪	۱۸/۵۹٪	۱۳/۲۰٪	۸/۹۶٪	۱۲/۴۸٪	۷/۶۵٪	۲/۵۵٪	۷/۷۷٪
لرستان	۴/۲۰٪	۰/۰۴٪	۱۴/۲۰٪	۶/۲۰٪	۱۱/۱۵٪	۱۳/۲۵٪	۶/۵۹٪	۱۳/۹۷٪	۷/۳۱٪	۲/۸۸٪	۱۰/۶۹٪
مازندران	۳/۹۹٪	۱/۰۹٪	۱۲/۶۵٪	۵/۹۳٪	۱۶/۰۳٪	۱۳/۳۵٪	۷/۶۲٪	۱۵/۶۳٪	۸/۴۱٪	۲/۰۶٪	۷/۹۸٪
مرکزی	۶/۹۲٪	۰/۱۳٪	۱۳/۵۰٪	۷/۰۰٪	۱۲/۷۰٪	۱۵/۷۳٪	۵/۷۵٪	۱۲/۴۴٪	۸/۱۳٪	۲/۵۱٪	۱۰/۰۳٪
هرمزگان	۴/۷۰٪	۰/۶۳٪	۱۵/۷۶٪	۸/۳۱٪	۱۰/۰۹٪	۱۳/۳۳٪	۶/۱۵٪	۱۴/۳۳٪	۱۱/۳۳٪	۱/۷۵٪	۸/۳۳٪
همدان	۴/۵۲٪	۱/۳۹٪	۱۰/۶۲٪	۶/۰۳٪	۱۲/۵۴٪	۱۱/۱۲٪	۵/۶۳٪	۲۰/۶۴٪	۱۰/۳۰٪	۲/۶۸٪	۹/۰۷٪
یزد	۴/۷۴٪	۰/۳۷٪	۱۲/۹۳٪	۷/۱۶٪	۹/۸۵٪	۲۰/۵۸٪	۸/۱۶٪	۱۰/۲۹٪	۱۰/۶۴٪	۲/۲۸٪	۹/۶۲٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره آذر ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهخوان فروشگاههای فعال سیستمی در هر استان - آذر ۱۴۰۴

۴-۳-۳ شاخص اثربخشی کارتهخوان فروشگاههای در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتهخوانهای فروشگاههای و تعداد تراکنشهای آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتهخوان فروشگاههای را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها است.^۱ عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در آذر ماه محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - آبان و آذر ۱۴۰۴

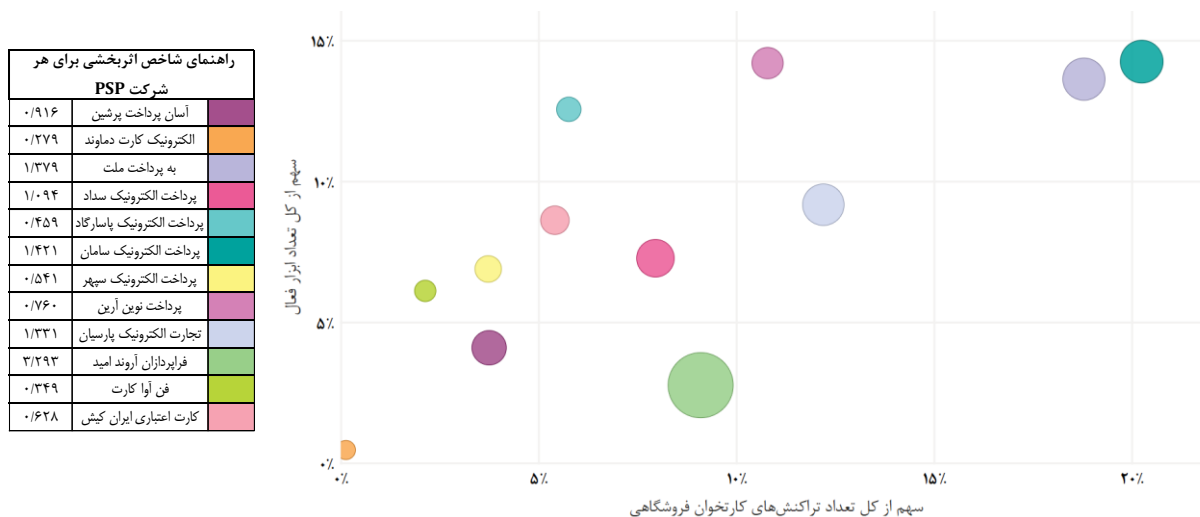
شرکت	کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی	
	سهم از کل تعداد تراکنشها	سهم از کل تعداد ابزار	آبان	آذر
آسان پرداخت پرشین	۳/۷۵٪	۴/۰۹٪	۰/۷۹۷	۰/۹۱۶
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳٪	۰/۴۶٪	۰/۲۸۳	۰/۲۷۹
به پرداخت ملت	۱۸/۷۹٪	۱۳/۶۳٪	۱/۳۹۴	۱/۳۷۹
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۶٪	۷/۲۷٪	۱/۱۱۹	۱/۰۹۴
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۶٪	۱۲/۵۶٪	۰/۴۶۱	۰/۴۵۹
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۲۵٪	۱۴/۲۵٪	۱/۴۳۲	۱/۴۲۱
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۶/۸۹٪	۰/۵۲۱	۰/۵۴۱
پرداخت نوین آراین	۱۰/۷۹٪	۱۴/۲۰٪	۰/۷۹۲	۰/۷۶۰
تجارت الکترونیک پارسین	۱۲/۲۰٪	۹/۱۷٪	۱/۲۹۲	۱/۳۳۱
فراپردازان آروند امید	۹/۱۰٪	۲/۷۶٪	۳/۰۲۹	۳/۲۹۳
فن آوا کارت	۲/۱۳٪	۶/۱۱٪	۰/۳۶۷	۰/۳۴۹
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۴۱٪	۸/۶۳٪	۰/۶۵۲	۰/۶۲۸

در آذر ماه شرکت های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسین" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش های این شرکت ها بر روی کارتهای آنها بیشتر از سهم تعداد کارتهای هایشان از کل کارتهای کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت ها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش ها به نسبت سایر شرکت ها موفق تر عمل نموده اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در آذر ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شرکت "فراپردازان آروند امید" با ۰/۲۶۵ واحد افزایش گزارش می شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش ها و کاهش تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی آن ارزیابی می شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش های کارتهای فروشگاهی شرکت ها نسبت به سهم ابزار کارتهای فروشگاهی آنها، شاخص مذکور در هریک از شرکت های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره آذر ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP- آذر ۱۴۰۴

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^۱ در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش دار در آذر ماه محاسبه و ارائه می‌نماید.

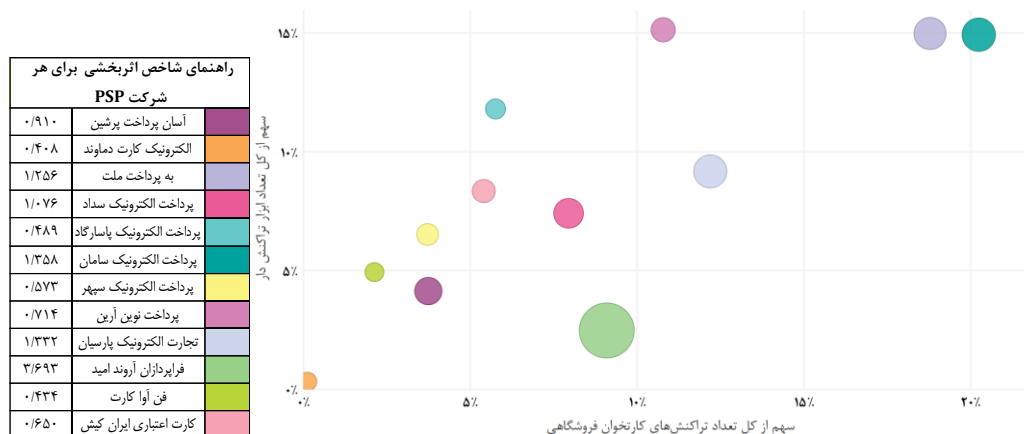
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار هر شرکت - آبان و آذر ۱۴۰۴

شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش دار		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش دار	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	آبان	آذر
آسان پرداخت پرشین	۳/۷۵٪	۴/۱۲٪	۰/۹۱۶	۰/۹۱۰
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳٪	۰/۳۲٪	۰/۴۰۱	۰/۴۰۸
به پرداخت ملت	۱۸/۷۹٪	۱۴/۹۶٪	۱/۲۵۶	۱/۲۵۶
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۶٪	۷/۴۰٪	۱/۰۸۱	۱/۰۷۶
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۶٪	۱۱/۷۹٪	۰/۴۹۱	۰/۴۸۹
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۲۵٪	۱۴/۹۱٪	۱/۳۴۶	۱/۳۵۸
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۶/۵۰٪	۰/۵۷۰	۰/۵۷۳
پرداخت نوین آریا	۱۰/۷۹٪	۱۵/۱۲٪	۰/۷۱۸	۰/۷۱۴
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۲۰٪	۹/۱۶٪	۱/۳۲۱	۱/۳۲۲
فراپردازان آروند امید	۹/۱۰٪	۲/۴۶٪	۳/۶۴۹	۳/۶۹۳
فن آوا کارت	۲/۱۳٪	۴/۹۲٪	۰/۴۴۸	۰/۴۳۴
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۴۱٪	۸/۳۳٪	۰/۶۶۵	۰/۶۵۰

در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش دار نیز در شرکت "فراپردازان آروند امید" با افزایش ۰/۰۴۴ واحدی مشاهده می‌شود. چرا که سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های افزایش و سهم تعداد ابزار کاهش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد

مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتهای تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضاً با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌دار هر شرکت PSP - آذر ۱۴۰۴

شکل ۴-۱۱، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره آذر ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

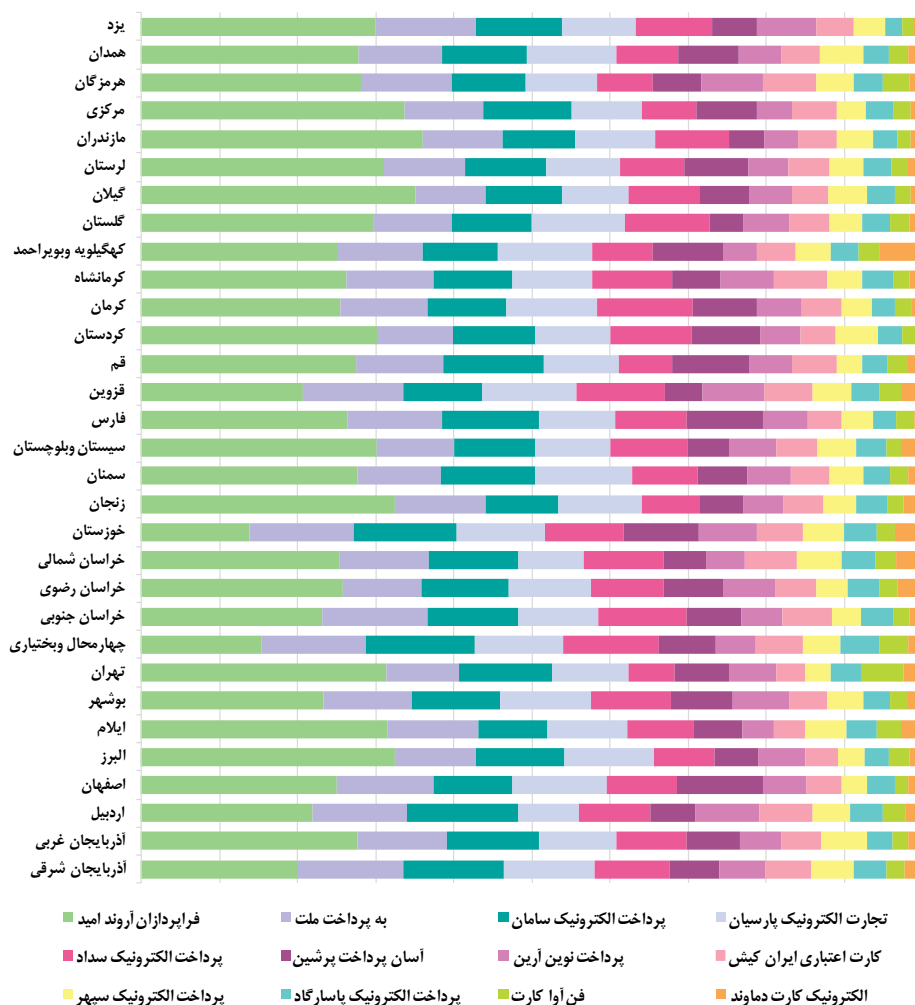
۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌دار فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌دار فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فرایردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌دار بالتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در آذر ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - آذر ۱۴۰۴

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارس‌پول	فره‌پردازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۷۶۰	۰/۲۷۱	۱/۵۹۴	۱/۱۳۴	۰/۴۸۸	۱/۵۱۲	۰/۶۳۹	۰/۶۸۵	۱/۳۸۲	۲/۳۷۵	۰/۲۸۷	۰/۶۹۵
آذربایجان غربی	۰/۹۲۴	۰/۲۵۹	۱/۵۵۲	۱/۲۱۷	۰/۴۵۳	۱/۵۹۵	۰/۷۸۹	۰/۷۲۰	۱/۳۴۸	۳/۷۶۵	۰/۲۶۴	۰/۷۰۲
اردبیل	۰/۶۲۱	۰/۲۴۰	۱/۲۸۸	۰/۹۷۲	۰/۴۵۰	۱/۵۲۵	۰/۵۱۵	۰/۸۷۴	۰/۸۴۰	۲/۳۴۶	۰/۳۱۴	۰/۷۲۳
اصفهان	۱/۳۵۸	۰/۲۳۷	۱/۵۳۲	۱/۱۳۷	۰/۴۳۲	۱/۲۵۶	۰/۴۱۷	۰/۶۹۶	۱/۴۹۷	۳/۱۱۱	۰/۲۰۹	۰/۵۵۶
البرز	۰/۷۲۰	۰/۲۳۳	۱/۳۴۳	۰/۹۹۲	۰/۴۰۷	۱/۴۷۰	۰/۴۵۵	۰/۷۹۱	۱/۵۰۸	۴/۲۳۶	۰/۳۲۶	۰/۵۲۸
ایلام	۰/۷۱۸	۰/۳۲۱	۱/۳۵۹	۱/۰۰۰	۰/۴۶۶	۱/۰۴۲	۰/۶۰۶	۰/۴۷۱	۱/۱۹۵	۳/۷۰۳	۰/۳۶۲	۰/۴۸۷
بوشهر	۰/۹۴۹	۰/۲۴۶	۱/۳۶۴	۱/۲۵۳	۰/۴۱۰	۱/۳۸۶	۰/۵۷۷	۰/۸۹۶	۱/۴۲۱	۲/۸۵۶	۰/۲۶۲	۰/۵۸۴
تهران	۰/۸۸۴	۰/۳۲۱	۱/۱۹۲	۰/۷۶۱	۰/۵۰۳	۱/۵۱۰	۰/۴۰۵	۰/۷۷۰	۱/۲۴۰	۴/۰۰۳	۰/۶۸۶	۰/۴۷۹
چهارمحال و بختیاری	۰/۷۹۱	۰/۱۹۹	۱/۴۵۸	۱/۳۴۵	۰/۵۴۳	۱/۵۱۸	۰/۵۱۴	۰/۵۵۵	۱/۲۳۳	۱/۶۷۹	۰/۴۱۷	۰/۶۶۴
خراسان جنوبی	۰/۷۴۸	۰/۱۷۸	۱/۴۲۶	۱/۱۹۶	۰/۴۴۰	۱/۲۴۰	۰/۴۰۳	۰/۵۷۱	۱/۰۹۹	۲/۴۷۸	۰/۲۲۴	۰/۶۶۷
خراسان رضوی	۰/۹۵۶	۰/۴۱۳	۱/۲۷۸	۱/۱۷۰	۰/۵۰۴	۱/۴۰۲	۰/۵۱۲	۰/۸۳۲	۱/۳۲۸	۳/۲۴۳	۰/۲۹۱	۰/۶۶۹
خراسان شمالی	۰/۶۳۱	۰/۴۰۱	۱/۳۵۵	۱/۲۲۰	۰/۵۰۵	۱/۳۴۶	۰/۶۸۰	۰/۵۸۵	۰/۹۸۴	۲/۹۸۶	۰/۳۱۸	۰/۷۸۲
خوزستان	۱/۱۸۸	۰/۴۴۶	۱/۶۳۱	۱/۲۳۴	۰/۵۱۸	۱/۶۱۶	۰/۶۳۱	۰/۹۱۹	۱/۴۰۲	۱/۷۱۸	۰/۲۸۶	۰/۷۳۵
زنجان	۰/۶۹۴	۰/۳۰۲	۱/۴۶۹	۰/۹۳۶	۰/۵۰۷	۱/۱۶۸	۰/۵۱۹	۰/۶۴۳	۱/۳۳۹	۴/۰۶۵	۰/۲۷۰	۰/۶۳۲
سمنان	۰/۷۳۵	۰/۲۱۹	۱/۲۲۱	۰/۹۴۹	۰/۳۹۱	۱/۳۷۱	۰/۴۹۵	۰/۶۲۲	۱/۴۱۱	۳/۱۵۸	۰/۲۵۹	۰/۵۶۹
سیستان و بلوچستان	۰/۶۳۵	۰/۳۴۷	۱/۲۱۰	۱/۲۰۹	۰/۴۷۰	۱/۲۴۹	۰/۶۰۴	۰/۷۳۰	۱/۱۷۳	۳/۶۶۶	۰/۲۱۹	۰/۶۵۰
فارس	۱/۲۵۶	۰/۱۳۶	۱/۵۷۲	۱/۱۹۱	۰/۳۸۸	۱/۶۰۱	۰/۵۲۴	۰/۷۵۶	۱/۲۶۷	۳/۴۳۷	۰/۳۰۵	۰/۵۵۷
قزوین	۰/۵۵۴	۰/۳۱۳	۱/۴۷۱	۱/۳۰۱	۰/۴۰۱	۱/۱۶۷	۰/۵۷۱	۰/۹۰۷	۱/۳۷۷	۲/۳۷۸	۰/۳۳۵	۰/۷۰۸
قم	۱/۲۱۴	۰/۲۴۷	۱/۳۶۷	۰/۸۴۹	۰/۳۹۳	۱/۵۶۶	۰/۳۸۸	۰/۶۶۳	۱/۱۷۳	۳/۳۵۸	۰/۳۰۹	۰/۷۰۱
کردستان	۱/۱۱۹	۰/۱۲۲	۱/۲۴۱	۱/۳۲۸	۰/۳۹۰	۱/۳۴۴	۰/۷۰۲	۰/۶۶۰	۱/۲۲۰	۳/۸۶۸	۰/۲۲۳	۰/۵۶۰
کرمان	۱/۰۲۸	۰/۱۷۹	۱/۳۸۹	۱/۵۴۳	۰/۳۷۵	۱/۲۶۱	۰/۴۸۶	۰/۷۳۴	۱/۴۵۹	۳/۲۰۹	۰/۲۶۷	۰/۶۴۱
کرمانشاه	۰/۷۷۳	۰/۲۱۹	۱/۳۹۴	۱/۲۶۵	۰/۴۸۸	۱/۲۵۲	۰/۵۶۸	۰/۸۵۴	۱/۲۸۷	۳/۲۹۰	۰/۲۵۵	۰/۸۶۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۱۳۰	۰/۷۱۴	۱/۳۹۴	۰/۹۹۸	۰/۴۶۶	۱/۲۱۷	۰/۵۶۸	۰/۵۵۰	۱/۵۲۴	۳/۱۹۹	۰/۳۲۸	۰/۶۳۶
گلستان	۰/۵۹۸	۰/۲۳۵	۱/۳۵۸	۱/۴۳۳	۰/۴۶۵	۱/۳۵۲	۰/۵۵۳	۰/۷۷۸	۱/۵۹۹	۳/۹۵۵	۰/۳۳۲	۰/۶۸۷
گیلان	۰/۹۰۰	۰/۲۲۲	۱/۲۶۰	۱/۲۸۸	۰/۴۹۷	۱/۳۷۹	۰/۶۹۴	۰/۷۶۲	۱/۱۸۷	۴/۹۲۲	۰/۲۸۳	۰/۶۴۸
لرستان	۱/۰۹۷	۰/۲۶۴	۱/۳۹۶	۱/۱۰۰	۰/۴۷۸	۱/۳۹۶	۰/۵۸۹	۰/۶۸۹	۱/۲۶۷	۴/۱۶۰	۰/۲۶۸	۰/۷۰۹
مازندران	۰/۶۳۸	۰/۲۲۱	۱/۴۷۸	۱/۳۶۷	۰/۴۵۳	۱/۳۳۳	۰/۶۵۳	۰/۶۴۳	۱/۴۸۶	۵/۲۱۶	۰/۲۵۶	۰/۷۱۷
مرکزی	۱/۰۱۲	۰/۲۰۹	۱/۳۰۸	۰/۹۰۱	۰/۴۵۵	۱/۴۸۴	۰/۴۸۹	۰/۵۹۹	۱/۱۷۶	۴/۴۰۹	۰/۲۸۱	۰/۷۵۱
هرمزگان	۰/۷۶۳	۰/۲۱۵	۱/۴۲۸	۰/۸۸۰	۰/۴۶۴	۱/۱۸۱	۰/۵۹۰	۰/۹۹۳	۱/۱۳۲	۳/۴۹۵	۰/۴۱۶	۰/۸۴۵
همدان	۱/۰۳۱	۰/۲۵۷	۱/۴۱۷	۱/۰۵۱	۰/۴۴۷	۱/۴۲۵	۰/۷۴۰	۰/۷۱۲	۱/۵۲۸	۳/۷۰۰	۰/۳۱۲	۰/۶۵۴
یزد	۰/۶۸۲	۰/۱۴۸	۱/۵۲۶	۱/۱۵۹	۰/۲۶۷	۱/۳۰۰	۰/۴۶۸	۰/۹۰۴	۱/۱۲۶	۳/۵۶۴	۰/۱۶۴	۰/۵۷۰

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - آذر ۱۴۰۴

۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

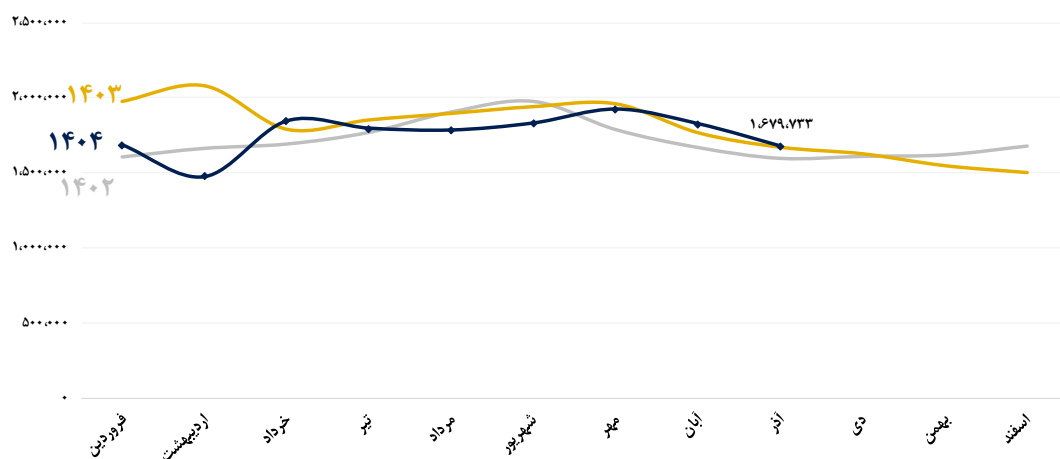
کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی

کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش نمایی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از تیرماه ۱۴۰۴، مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بهینه شده و بر اساس تعریف جدید، کارتخوان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد^۱.

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا آذر ۱۴۰۴ رسم شده است.

شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون

^۱ مدت زمان تعریف کارتخوان کم‌تراکنش در گذشته، دو ماه متوالی بوده است.

تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش در آذر ماه با تعداد ۱۶۷۹،۷۳۳ عدد با کاهش ۸/۰۵ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۵/۹۵ درصد از کل کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در آبان ماه تنها ۱/۲۰ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتهای فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتهای فعال سیستمی آن- آذر ۱۴۰۴

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتهای فعال سیستمی هر شرکت		
	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۲۷/۹۲٪	۱۵/۳۲٪	-۱۲/۶۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۴۱/۶۵٪	۴۲/۴۹٪	-۰/۸۴٪
به پرداخت ملت	۸/۰۶٪	۷/۷۱٪	-۰/۳۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۲۳٪	۱۴/۴۹٪	-۰/۲۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۲۲/۱۲٪	۲۱/۰۹٪	-۱/۰۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۸۵٪	۱۲/۰۳٪	-۰/۱۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲۴/۳۱٪	۲۰/۶۴٪	-۳/۶۷٪
پرداخت نوین آراین	۸/۵۱٪	۱۰/۴۹٪	۱/۹۹٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۸/۹۸٪	۱۶/۰۴٪	-۲/۹۴٪
فراپردازان آروند امید	۳۱/۲۴٪	۲۵/۰۵٪	-۶/۲۰٪
فن آوا کارت	۳۲/۱۹٪	۳۲/۳۴٪	-۰/۱۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۸/۷۲٪	۱۸/۷۴٪	-۰/۰۲٪
مجموع	۱۷/۱۶٪	۱۵/۹۵٪	-۱/۲۰٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتهای فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتهای فعال سیستمی با کاهش ۱۲/۶۰ درصد، در شرکت "آسان پرداخت پرشین" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۴۲/۴۹ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۷/۷۱ درصد از کل کارتهای فعال سیستمی شرکت "به پرداخت ملت" را کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - آذر ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	اینترنتی	کدهای دستوری - USD	موبایلی	مجموع
به پرداخت ملت	۹۲/۳۹٪	۵۴/۶۳٪	۸/۴۱٪	۰/۰٪	۹۰/۵۵٪
پرداخت نوین آریا	۸۹/۵۱٪	۵۸/۴۳٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۸۹/۴۸٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۵/۵۱٪	۳۹/۹۸٪	۱۵/۳۸٪	۹۰/۹۱٪	۸۴/۶۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۷/۹۷٪	۴۶/۷۹٪	۲۰/۳۱٪	۵/۴۱٪	۸۴/۴۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۸۳/۹۶٪	۵۹/۲۸٪	۷/۴۲٪	۰/۰٪	۸۳/۷۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷۸/۹۱٪	۴۲/۶۱٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۷۷/۷۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۱/۲۶٪	۱۸/۶۴٪	۱/۸۵٪	۰/۰٪	۷۶/۹۷٪
فراپردازان آروند امید	۷۴/۹۵٪	۱۹/۳۰٪	۲۲/۲۲٪	۰/۰٪	۷۴/۶۰٪
آسان پرداخت پرشین	۸۴/۶۸٪	۱۹/۴۳٪	۰/۵۱٪	۹۵/۴۵٪	۷۳/۱۵٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۹/۳۶٪	۳۱/۴۴٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۷۲/۴۵٪
فن آوا کارت	۶۷/۶۶٪	۸۴/۲۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۶۷/۶۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۵۷/۵۱٪	۲۶/۱۹٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۵۷/۴۸٪
شبکه پرداخت	۸۴/۰۵٪	۳۶/۳۳٪	۳/۴۱٪	۴۲/۷۵٪	۸۱/۶۲٪

شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در آذر ماه ۱۴۰۴ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^۱ پذیرنده^۲ و صادرکننده^۳ در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود.^۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

---

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "بانک آینده" با "بانک ملی ایران"، از آبان ماه ۱۴۰۴ این بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران" آورده شده است.

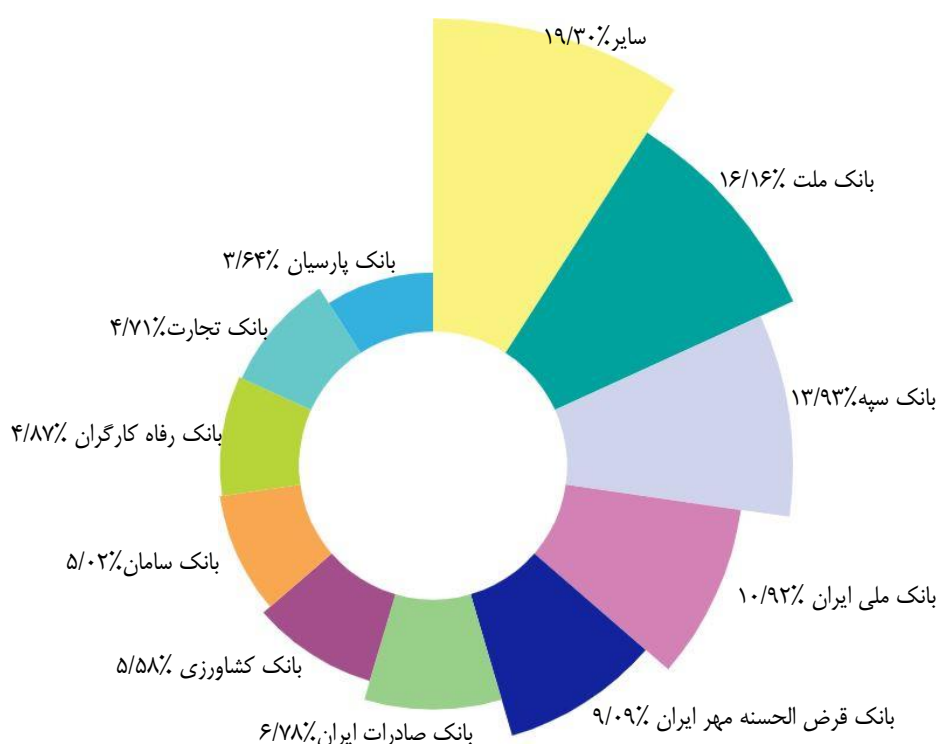
پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "موسسه اعتباری نور" با "بانک ملی ایران"، از بهمن ماه ۱۴۰۲ این بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران" آورده شده است.

پیرو نامه های ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهر اقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این

۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

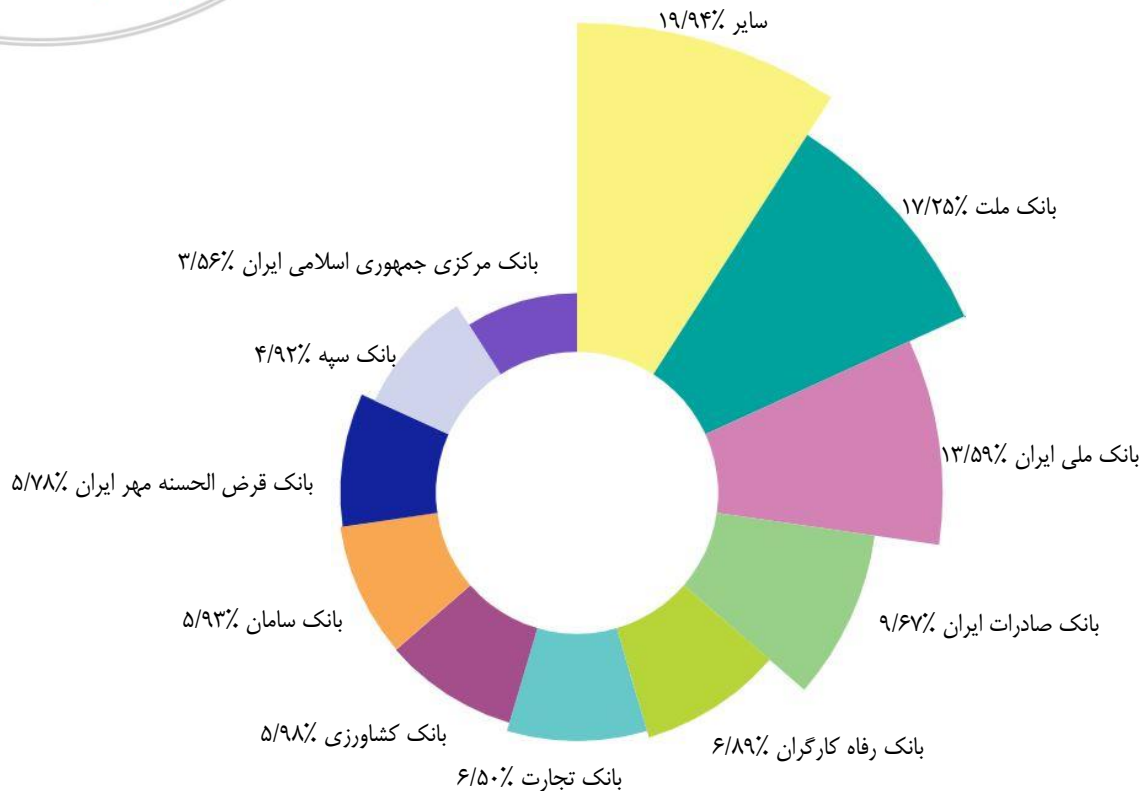
۵-۱-۱ سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - آذر ۱۴۰۴

همچنین شکل ۵-۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در آذر ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - آذر ۱۴۰۴

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" به ترتیب با سهم ۱۶/۱۶ و ۱۷/۲۵ درصدی از تعداد و مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^۱ نیز در نظر گرفته می‌شود.

^۱ منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

سه‌م تعدادی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای آذر ۱۴۰۴ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		ابزار پذیرش فروشنده‌های کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۲۳٪	۰/۹۹٪	۰/۰۳٪	۱/۲۱٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۳/۵۵٪	۶/۱۹٪	۱/۵۶٪	۰/۰۰٪
۴	بانک پاسارگاد	۲/۹۰٪	۱/۵۸٪	۰/۰۳٪	۱/۳۴٪
۵	بانک تجارت	۵/۱۱٪	۱/۶۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۹۰٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۹٪	۱۱/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۹	بانک دی	۰/۳۱٪	۲/۲۵٪	۰/۱۴٪	۸/۳۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵/۱۴٪	۲/۱۵٪	۴/۹۴٪	۰/۰۰٪
۱۱	بانک سامان	۴/۶۴٪	۱۲/۲۷٪	۰/۶۸٪	۰/۰۰٪
۱۲	بانک سپه	۱۵/۳۶٪	۱/۱۵٪	۰/۴۶٪	۰/۰۴٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۰/۷۴٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۲٪	۲/۸۸٪	۶/۳۱٪	۶۶/۸۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۷/۲۸٪	۳/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۹۶٪	۲/۲۹٪	۲۸/۵۷٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹/۸۰٪	۱/۵۸٪	۷/۵۳٪	۰/۰۶٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۷٪	۱/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک کشاورزی	۶/۱۱٪	۰/۷۳٪	۰/۰۰٪	۲/۰۵٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۴۹٪	۰/۳۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۱۷٪	۴/۷۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۰/۹۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۴/۳۹٪	۳۳/۴۶٪	۴۶/۸۶٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۱/۰۶٪	۹/۸۷٪	۲/۸۴٪	۲۰/۰۹٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۶۹٪	۰/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۴٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک سامان"، "بانک خاورمیانه" و "بانک ملی ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک شهر"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک دی" و "بانک کشاورزی"

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای آذر ۱۴۰۴ در جدول ۵-۲ ارائه شده است.

جدول ۵-۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۲۰٪	۰/۹۷٪	۰/۰۴٪	۲/۵۶٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۰٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۳/۱۲٪	۲/۷۱٪	۴/۸۵٪	۰/۰۰٪
۴	بانک پاسارگاد	۲/۶۷٪	۴/۹۴٪	۰/۰۶٪	۹/۴۰٪
۵	بانک تجارت	۶/۶۰٪	۶/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۰۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۶٪	۵/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪
۹	بانک دی	۰/۴۵٪	۰/۴۴٪	۰/۲۴٪	۹/۸۰٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵/۴۱٪	۱۱/۰۸٪	۴/۷۶٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱۱	بانک سامان	۴/۷۸٪	۹/۲۲٪	۱/۷۲٪	۰/۰۰٪
۱۲	بانک سپه	۶/۵۹٪	۰/۳۰٪	۰/۱۹٪	۰/۰۲٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۱/۰۳٪	۰/۳۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۷۵٪	۲/۸۳٪	۴/۶۷٪	۵۳/۳۷٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۰/۲۴٪	۸/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۴۲٪	۱/۶۴٪	۲۶/۵۵٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۷/۶۸٪	۰/۵۱٪	۸/۱۷٪	۰/۰۲٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۵٪	۰/۵۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک کشاورزی	۷/۷۹٪	۰/۸۵٪	۰/۰۱٪	۱۸/۶۱٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۵۵٪	۱/۱۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۸۳٪	۸/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۷/۰۳٪	۱۷/۸۵٪	۴۵/۹۶٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۲/۷۱٪	۱۶/۱۲٪	۲/۷۳٪	۶/۱۴٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۵۱٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک پارسیان" می باشد.
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک شهر"، "بانک کشاورزی"، "بانک دی" و "بانک پاسارگاد" می باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آذر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۳/۲۰٪	۵/۶۰٪	۰/۰۵٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۶۵٪	۰/۳۵٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۸۷/۷۵٪	۱۱/۳۸٪	۰/۸۷٪
۴	بانک پاسارگاد	۹۵/۵۵٪	۳/۸۸٪	۰/۵۶٪
۵	بانک تجارت	۹۷/۷۳٪	۲/۲۷٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه تعاون	۹۹/۴۲٪	۰/۵۸٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۸۴/۶۸٪	۱۵/۳۲٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۹/۷۶٪	۹۰/۲۳٪	۰/۰۱٪
۹	بانک دی	۵۲/۶۰٪	۲۸/۸۰٪	۰/۵۴٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۹۵/۰۰٪	۲/۹۵٪	۲/۰۵٪
۱۱	بانک سامان	۸۳/۳۳٪	۱۶/۳۹٪	۰/۲۷٪
۱۲	بانک سپه	۹۹/۳۸٪	۰/۵۵٪	۰/۰۷٪
۱۳	بانک سرمایه	۹۹/۸۰٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۹۷/۰۰٪	۳/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۶۰/۳۰٪	۷/۱۰٪	۴/۷۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۹۶/۸۶٪	۳/۱۴٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهیم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		ابزار پذیرش موبایلی	دستوری (USSD)	ابزار پذیرش اینترنتی
۱۷	بانک صنعت و معدن	۹۹/۶۴٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۷۸/۴۷٪	۴/۵۲٪	۱۷/۰۱٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۱۵٪	۱/۱۶٪	۰/۰۱٪
۲۰	بانک کارآفرین	۷۸/۳۷٪	۲۱/۵۹٪	۰/۰۴٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۸/۷۱٪	۰/۸۷٪	۰/۴۲٪
۲۲	بانک گردشگری	۹۵/۲۵٪	۴/۷۲٪	۰/۰۳٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۷۶/۷۲٪	۲۳/۲۸٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۹۹/۷۵٪	۰/۱۶٪	۰/۱۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۵۹/۸۸٪	۴۰/۱۲٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۸۰/۲۴٪	۱۳/۸۸٪	۵/۸۷٪
۲۷	بانک ملی ایران	۹۱/۳۳٪	۶/۰۶٪	۲/۰۹٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۳۹٪	۰/۵۹٪	۰/۰۰٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۹۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در آذر ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک شهر" و "بانک رفاه کارگران" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در آذر ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک دی" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در آذر ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک شهر" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک دی"، "بانک ملی ایران" و "بانک اقتصاد نوین" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

جدول ۴-۵ سهم مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۴-۵ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آذر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاهی
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۳۹۳٪	۰/۰۰٪	۲۲/۳۱٪	۷۷/۳۰٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۳/۹۲٪	۹۶/۰۸٪
۳	بانک پارسیان	۰/۰۰۰٪	۰/۱۷٪	۲۳/۶۷٪	۷۶/۱۶٪
۴	بانک پاسارگاد	۰/۵۰۳٪	۰/۰۰٪	۳۹/۶۲٪	۵۹/۸۷٪
۵	بانک تجارت	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۲۵/۴۷٪	۷۴/۵۳٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۳/۴۸٪	۹۶/۵۲٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۸/۶۹٪	۲۱/۳۱٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۰۵٪	۰/۰۰٪	۹۲/۰۴٪	۷/۹۵٪
۹	بانک دی	۳/۷۲۴٪	۰/۰۵٪	۲۵/۱۵٪	۷۱/۰۷٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۰/۰۰۰٪	۰/۰۷٪	۴۲/۲۹٪	۵۷/۶۴٪
۱۱	بانک سامان	۰/۰۰۰٪	۰/۰۳٪	۴۰/۸۷٪	۵۹/۱۰٪
۱۲	بانک سپه	۰/۰۰۱٪	۰/۰۰٪	۱/۵۹٪	۹۸/۴۰٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۸۶٪	۹۹/۱۴٪
۱۴	بانک سینا	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۱/۲۹٪	۸۸/۷۱٪
۱۵	بانک شهر	۴/۳۹۴٪	۰/۲۳٪	۳۴/۹۳٪	۶۰/۴۴٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۲۲/۲۴٪	۷۷/۷۶٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰۰٪	۰/۰۰٪	۲۱/۹۱٪	۷۸/۰۹٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰۰٪	۱/۲۶٪	۱۹/۲۶٪	۷۹/۴۸٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰۱٪	۰/۱۵٪	۲/۳۱٪	۹۷/۵۴٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۰۰۰٪	۰/۰۱٪	۴۳/۸۱٪	۵۶/۱۸٪
۲۱	بانک کشاورزی	۰/۵۴۶٪	۰/۰۰٪	۳/۷۲٪	۹۵/۷۳٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۲۲	بانک گردشگری	۵۶/۹۸٪	۴۳/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۳۷/۷۲٪	۶۲/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۹۹/۵۹٪	۰/۴۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۸۲/۱۹٪	۱۷/۸۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۷۲/۴۹٪	۲۷/۲۲٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملی ایران	۶۸/۶۹٪	۳۱/۲۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۷۹٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۸/۷۸٪	۱/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۲٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۶۴٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴ - اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها در انواع ابزار پذیرش، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها در انواع ابزار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر چهار ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - آذر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)		ابزار پذیرش موبایلی	
		S _i ^۲	S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲	S _i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۲	۱	۱	۰	۰	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک پارسیان	۴	۱۳	۶	۳۸	۲	۲	۰	۰
۴	بانک پاسارگاد	۳	۸	۲	۲	۰	۰	۱	۲
۵	بانک تجارت	۵	۲۶	۲	۳	۰	۰	۰	۰
۶	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک خاورمیانه	۰	۰	۱۱	۱۲۳	۰	۰	۰	۰
۹	بانک دی	۰	۰	۲	۵	۰	۰	۸	۷۰
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵	۲۶	۲	۵	۵	۲۴	۰	۰
۱۱	بانک سامان	۵	۲۱	۱۲	۱۵۰	۱	۰	۰	۰
۱۲	بانک سپه	۱۵	۲۳۶	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۱۳	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سینا	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک شهر	۲	۳	۳	۸	۶	۴۰	۶۷	۴,۴۶۳
۱۶	بانک صادرات ایران	۷	۵۳	۳	۱۰	۰	۰	۰	۰
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۵	۲۹	۸۱۶	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۰	۹۶	۲	۲	۸	۵۷	۰	۰
۲۰	بانک کارآفرین	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۱	بانک کشاورزی	۶	۳۷	۱	۱	۰	۰	۲	۴
۲۲	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۵	۲۳	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک ملت	۱۴	۲۰۷	۳۳	۱,۱۲۰	۴۷	۲,۱۹۶	۰	۰
۲۷	بانک ملی ایران	۱۱	۱۲۲	۱۰	۹۷	۳	۸	۲۰	۴۰۴
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳	۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۸۷۲	-	۱,۵۹۶	-	۳,۱۴۴	-	۴,۹۴۴

ملاحظه می شود در آذر ۱۴۰۴ شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای دو ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب ۳،۱۴۴، ۴،۹۴۴ (بالا تر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۵ همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این دو ابزار است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی و اینترنتی به ترتیب ۸۷۲ و ۱،۵۹۶ به دست آمده است که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی و همچنین تمرکز ملایم در ابزار پذیرش اینترنتی بین بانک‌های پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان ۱۴۰۴ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش-آبان و آذر ۱۴۰۴

HHI	کارتخوان فروشگاه‌ی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)			ابزار پذیرش موبایلی		
	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف
شاخص H-H	۸۷۱	۸۷۲	۰/۴	۱،۵۳۰	۱،۵۹۶	۶۷	۳،۱۲۰	۳،۱۴۴	۲۵	۴،۶۴۵	۴،۹۴۴	۲۹۹

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای هر چهار ابزار پذیرش افزایش داشته است.

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپراک^۱ ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپراک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپراک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^۲، کارت اعتباری^۳ و کارت پیش‌پرداخته^۴ یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در آذر ۱۴۰۴، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپراک مجموعاً ۱۶۴،۰۰۶،۱۶۵ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۵۵،۸۶۳،۰۶۳ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۰۳ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۱،۷۳۶،۳۹۱ عدد و سهم ۱/۰۶ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آذر ۱۴۰۴

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
آبان ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۵،۷۹۶،۸۳۸	۲،۰۵۱،۷۸۴	۱۵۵،۵۹۴،۸۶۳	۱۶۳،۴۴۳،۴۸۵
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۵۵٪	۱/۲۶٪	۹۵/۲۰٪	-
	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶،۴۰۶،۷۱۱	۱،۷۳۶،۳۹۱	۱۵۵،۸۶۳،۰۶۳	۱۶۴،۰۰۶،۱۶۵

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپراک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۲ Debit card

۳ Credit card

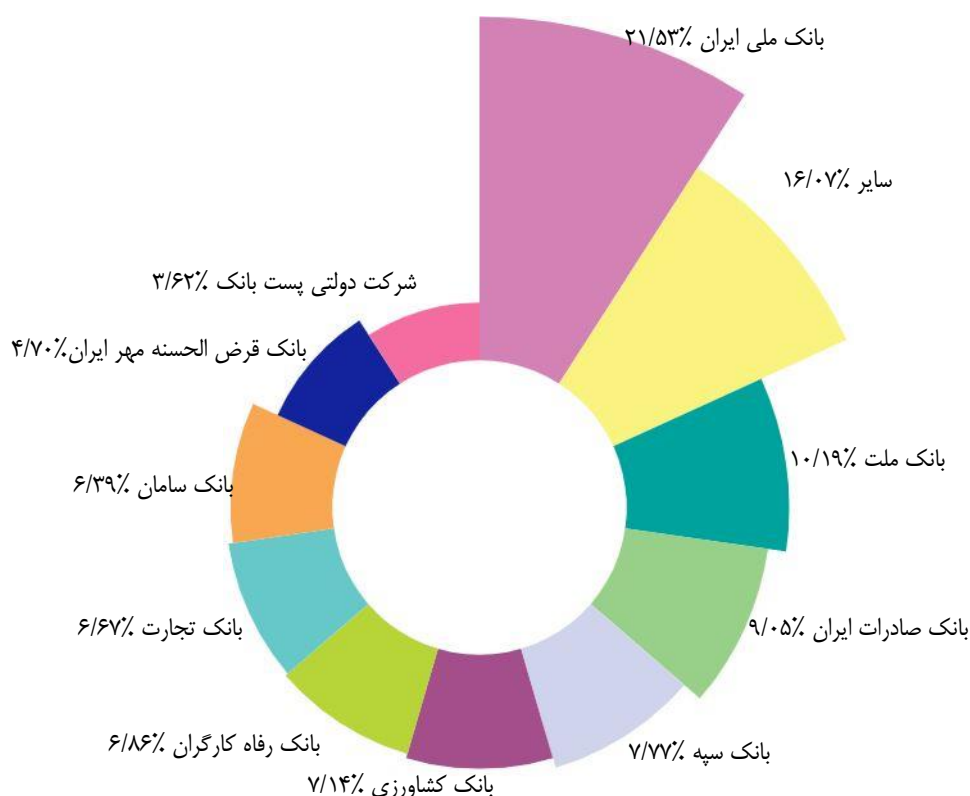
۴ Prepaid

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
آذر ۱۴۰۴	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۹۱٪	۱/۰۶٪	۹۵/۰۳٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		۱۰/۵۲٪	-۱۵/۳۷٪	۰/۱۷٪	۰/۳۴٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته، ۰/۳۴ درصد افزایش داشته و نرخ رشد در دو نوع کارت "هدیه و بن کارت" و "برداشت" افزایشی و "اعتباری" کاهش یافته است.

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی آذر ۱۴۰۴ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۰ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - آذر ۱۴۰۴

ملاحظه می‌شود که در آذر ۱۴۰۴ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" دارای بیشترین سهم از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارتهای بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای آذر ۱۴۰۴ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران"، "بانک ملی ایران" و "بانک رفاه کارگران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک پارسیان" و "بانک سپه" بوده است.

جدول ۵-۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارتهای بانکی تراکنش‌دار - آذر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۲۰٪	۰/۶۸٪	۱/۴۰٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۷۰٪	۰/۴۴٪	۰/۶۵٪
۳	بانک پارسیان	۱/۶۸٪	۱/۲۷٪	۱۰/۱۳٪
۴	بانک پاسارگاد	۴/۸۷٪	۳/۴۱٪	۲/۳۶٪
۵	بانک تجارت	۴/۷۱٪	۶/۷۴٪	۵/۵۹٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۴۲٪	۰/۸۸٪	۰/۷۴٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۴٪	۰/۱۵٪	۰/۰۹٪
۹	بانک دی	۰/۹۳٪	۰/۵۱٪	۰/۶۶٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۹/۱۴٪	۶/۹۳٪	۴/۶۹٪
۱۱	بانک سامان	۴/۱۶٪	۶/۵۱٪	۳/۹۷٪
۱۲	بانک سپه	۰/۶۲٪	۷/۷۹٪	۹/۲۴٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۵۸٪	۰/۱۸٪	۰/۲۴٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱۴	بانک سینا	۱/۸۲٪	۰/۶۳٪	۱/۰۸٪
۱۵	بانک شهر	۴/۲۸٪	۱/۴۸٪	۱۷/۸۵٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۲/۶۷٪	۹/۱۲٪	۶/۱۶٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۷٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۴۲٪	۱/۷۶٪	۰/۸۸٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵/۷۴٪	۴/۶۰٪	۶/۹۸٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۲٪	۰/۱۱٪	۰/۳۲٪
۲۱	بانک کشاورزی	۴/۶۹٪	۷/۳۴٪	۳/۰۹٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۴۱٪	۰/۲۶٪	۰/۵۵٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۳/۴۸٪	۲/۸۷٪	۰/۹۸٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۷/۵۵٪	۱۰/۲۶٪	۶/۶۲٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۰/۷۰٪	۲۱/۹۵٪	۱۴/۲۱٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۵/۸۳٪	۳/۷۰٪	۱/۱۷٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۱/۲۰٪	۰/۴۰٪	۰/۲۲٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۷/۵۵ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۱/۹۵ و ۱۷/۸۵ درصد متعلق به ترتیب به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های

بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای آذر ۱۴۰۴ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - آذر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۷۷٪	۹۰/۶۱٪	۷/۶۳٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲	بانک ایران زمین	۱/۶۶٪	۹۲/۶۲٪	۵/۷۲٪
۳	بانک پارسیان	۱/۱۰٪	۷۴/۵۱٪	۲۴/۳۸٪
۴	بانک پاسارگاد	۱/۵۳٪	۹۵/۷۲٪	۲/۷۳٪
۵	بانک تجارت	۰/۷۵٪	۹۵/۹۶٪	۳/۲۸٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۷۱٪	۹۵/۰۰٪	۳/۲۸٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۳۹٪	۸۸/۷۳٪	۱۰/۸۸٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۲۷٪	۹۷/۳۴٪	۲/۲۸٪
۹	بانک دی	۱/۸۷٪	۹۳/۲۰٪	۴/۹۳٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱/۴۱٪	۹۵/۹۱٪	۲/۶۷٪
۱۱	بانک سامان	۰/۶۹٪	۹۶/۸۸٪	۲/۴۳٪
۱۲	بانک سپه	۰/۰۸٪	۹۵/۳۷٪	۴/۶۵٪
۱۳	بانک سرمایه	۳/۲۳٪	۹۱/۸۲٪	۴/۹۵٪
۱۴	بانک سینا	۲/۹۱٪	۹۰/۷۰٪	۶/۳۹٪
۱۵	بانک شهر	۲/۱۰٪	۶۵/۴۷٪	۳۲/۴۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱/۴۸٪	۹۵/۸۵٪	۲/۶۶٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۳/۲۸٪	۸۲/۰۸٪	۱۴/۶۴٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۸۷٪	۹۷/۰۹٪	۲/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۲۹٪	۹۲/۹۱٪	۵/۷۹٪
۲۰	بانک کارآفرین	۱/۰۵٪	۸۸/۵۶٪	۱۰/۳۷٪
۲۱	بانک کشاورزی	۰/۶۹٪	۹۷/۶۱٪	۱/۶۹٪
۲۲	بانک گردشگری	۱/۶۰٪	۹۰/۳۹٪	۷/۹۹٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۸۳/۸۷٪	۱۶/۱۳٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۳۲٪	۹۷/۳۲٪	۱/۳۶٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۳۰٪	۷۹/۲۳٪	۲۰/۴۷٪
۲۶	بانک ملت	۱/۸۲٪	۹۵/۶۲٪	۲/۵۴٪
۲۷	بانک ملی ایران	۰/۵۳٪	۹۶/۸۸٪	۲/۵۸٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۱/۷۱٪	۹۷/۰۴٪	۱/۲۶٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۳/۱۶٪	۹۴/۶۶٪	۲/۱۸٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۱۰ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آذر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۱	۱	۰	۰	۱	۱
۳	بانک پارسیان	۲	۳	۱	۲	۱۰	۱۰۳
۴	بانک پاسارگاد	۵	۲۴	۳	۱۲	۲	۶
۵	بانک تجارت	۵	۲۲	۷	۴۵	۶	۳۱
۶	بانک توسعه تعاون	۱	۲	۱	۱	۱	۱
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک دی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	بانک رفاه کارگران	۹	۸۳	۷	۴۸	۵	۲۲
۱۱	بانک سامان	۴	۱۷	۷	۴۲	۴	۱۶
۱۲	بانک سپه	۱	۰	۸	۶۱	۹	۸۵
۱۳	بانک سرمایه	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سینا	۲	۳	۱	۰	۱	۱
۱۵	بانک شهر	۴	۱۸	۱	۲	۱۸	۳۱۹
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۳	۱۶۰	۹	۸۳	۶	۳۸
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱	۲	۲	۳	۱	۱
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶	۳۳	۵	۲۱	۷	۴۹
۲۰	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۱	بانک کشاورزی	۵	۲۲	۷	۵۴	۳	۱۰
۲۲	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^1	S_i	S_i^1	S_i	S_i^1	S_i
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مسکن	۱۲	۳	۸	۳	۱	۱
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک ملت	۳۰۸	۱۸	۱۰۵	۱۰	۷	۴۴
۲۷	بانک ملی ایران	۱۱۴	۱۱	۴۸۲	۲۲	۱۴	۲۰۲
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳۴	۶	۱۴	۴	۱	۱
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	۸۶۴	-	۹۸۵	-	-	۹۳۲

همانگونه که در جدول ۵-۱۰ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آذر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۱۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان و آذر ۱۴۰۴

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف	آبان ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	اختلاف
شاخص H-H	۸۴۵	۸۶۴	۱۹	۹۸۷	۹۸۵	-۲/۴	۹۲۶	۹۳۲	۵/۱

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۱۱، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در آبان ماه در دو دسته کارت "اعتباری" و "هدیه و بن کارت" افزایشی و "برداشت" کاهش‌ی بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

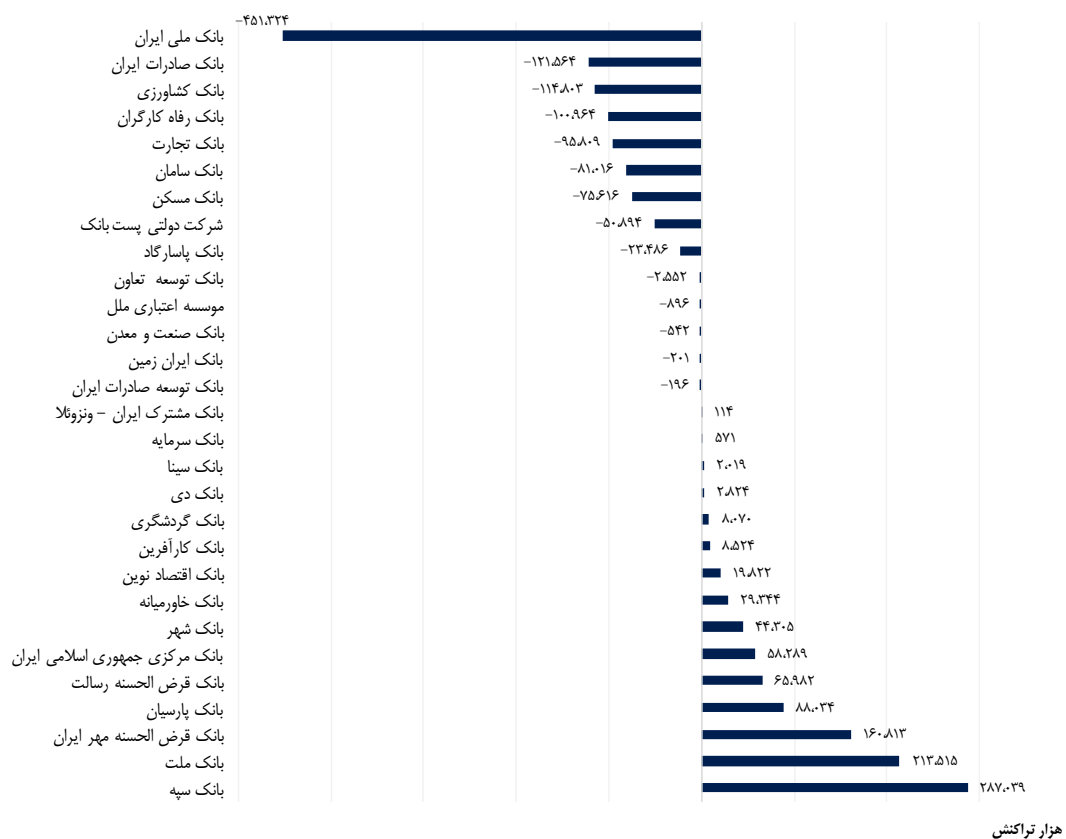
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۵-۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - آذر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۰٪	۱/۱۹٪	۰/۹۳٪	۱/۱۴٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۰٪	۰/۴۱٪	۰/۵۵٪	۰/۳۸٪
۳	بانک پارسیان	۱/۵۲٪	۳/۶۴٪	۲/۰۷٪	۳/۰۱٪
۴	بانک پاسارگاد	۳/۱۹٪	۲/۷۳٪	۳/۶۶٪	۳/۲۸٪
۵	بانک تجارت	۶/۷۶٪	۴/۷۱٪	۶/۳۷٪	۶/۵۰٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۸۵٪	۰/۸۲٪	۰/۸۳٪	۰/۷۶٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۳٪	۰/۸۲٪	۰/۱۷٪	۱/۴۹٪
۹	بانک دی	۰/۴۴٪	۰/۵۲٪	۰/۴۶٪	۰/۴۶٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۷/۰۳٪	۴/۸۷٪	۵/۸۱٪	۶/۸۹٪
۱۱	بانک سامان	۶/۷۲٪	۵/۰۲٪	۵/۲۳٪	۵/۹۳٪
۱۲	بانک سپه	۶/۹۶٪	۱۳/۹۳٪	۶/۲۲٪	۴/۹۲٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۱۶٪	۰/۱۸٪	۰/۲۰٪	۰/۱۹٪
۱۴	بانک سینا	۰/۶۲٪	۰/۶۹٪	۰/۷۴٪	۰/۸۶٪
۱۵	بانک شهر	۱/۶۲٪	۲/۷۱٪	۲/۰۰٪	۲/۱۳٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۹/۳۵٪	۶/۷۸٪	۸/۹۳٪	۹/۶۷٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۷۹٪	۳/۴۰٪	۲/۷۳٪	۲/۲۴٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵/۱۵٪	۹/۰۹٪	۶/۶۱٪	۵/۷۸٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۳۱٪	۰/۲۰٪	۰/۳۲٪
۲۱	بانک کشاورزی	۸/۰۳٪	۵/۵۸٪	۶/۸۹٪	۵/۹۸٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۲۶٪	۰/۴۶٪	۰/۵۱٪	۰/۷۱٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۳۸٪	۰/۰۲٪	۳/۵۶٪
۲۴	بانک مسکن	۲/۵۵٪	۰/۸۵٪	۲/۱۱٪	۰/۷۴٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۶	بانک ملت	۱۰/۸۰٪	۱۶/۱۶٪	۱۳/۰۵٪	۱۷/۲۵٪
۲۷	بانک ملی ایران	۲۰/۸۹٪	۱۰/۹۲٪	۲۰/۷۱٪	۱۳/۵۹٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳/۵۳٪	۲/۴۴٪	۲/۵۷٪	۱/۸۷٪
۲۹	مؤسسه اعتباری ملل	۰/۳۹٪	۰/۳۸٪	۰/۳۹٪	۰/۲۹٪

اطلاعات جدول ۵-۱۲ بیانگر آن است که در آذر ۱۴۰۴ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

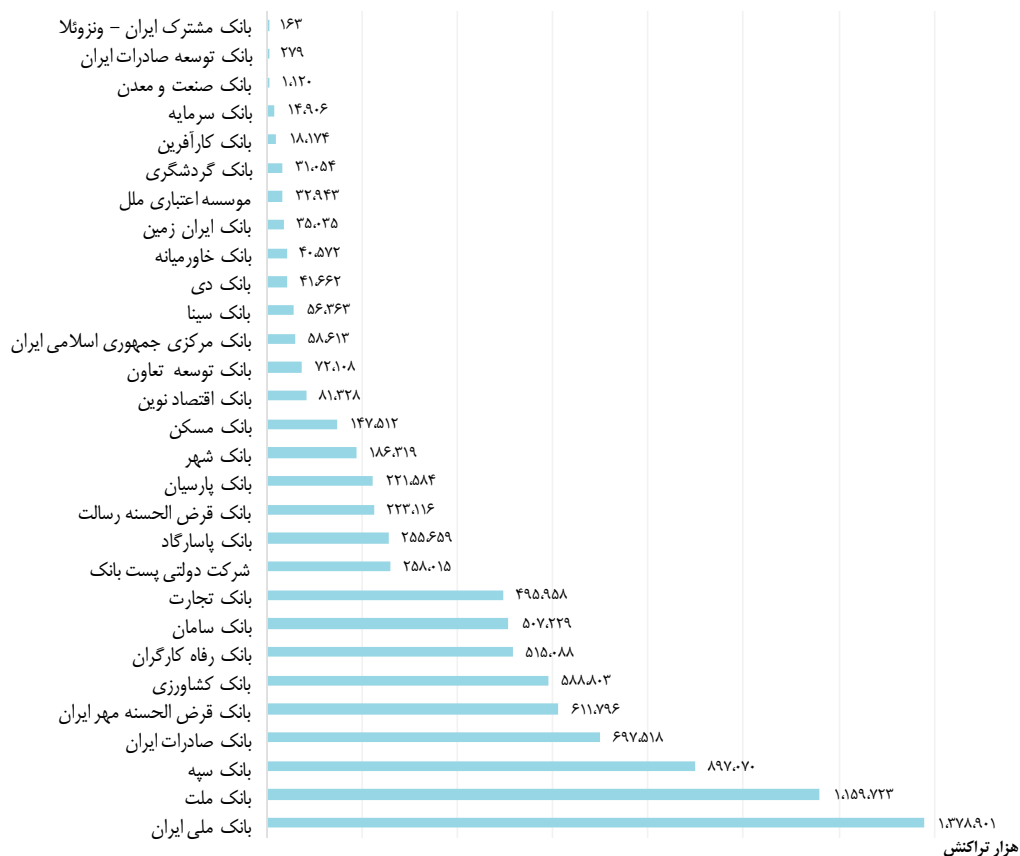

شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آذر ۱۴۰۴

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک

کشاورزی " بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۵-۴ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

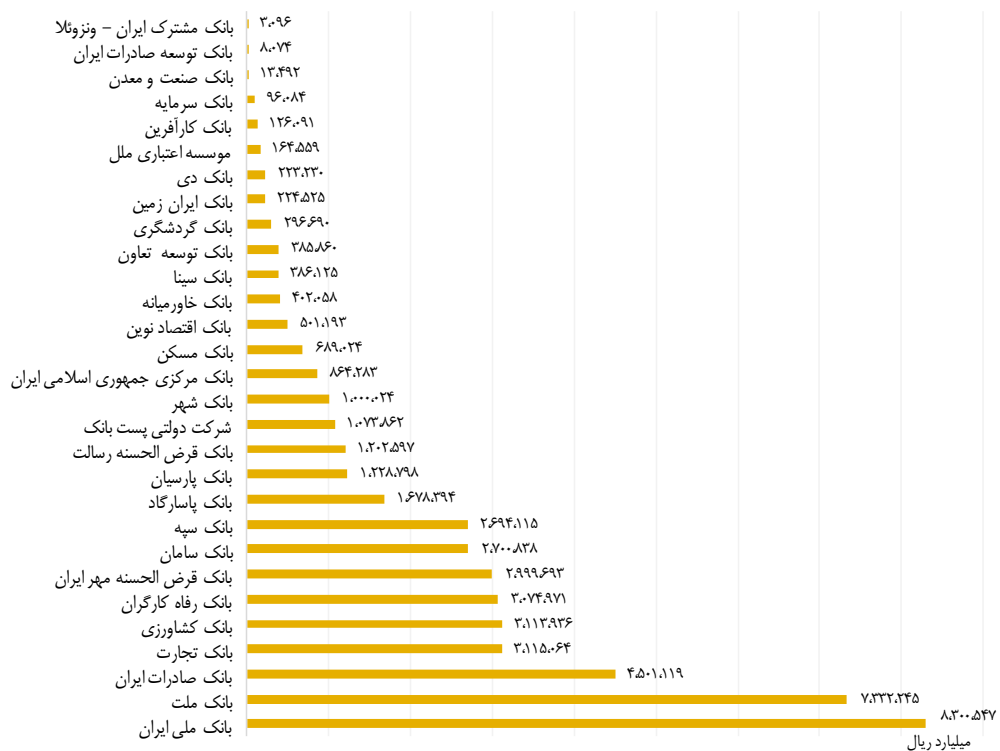

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - آذر ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات

ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپراک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^۱ ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^۲ و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^۳ آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - آذر ۱۴۰۴

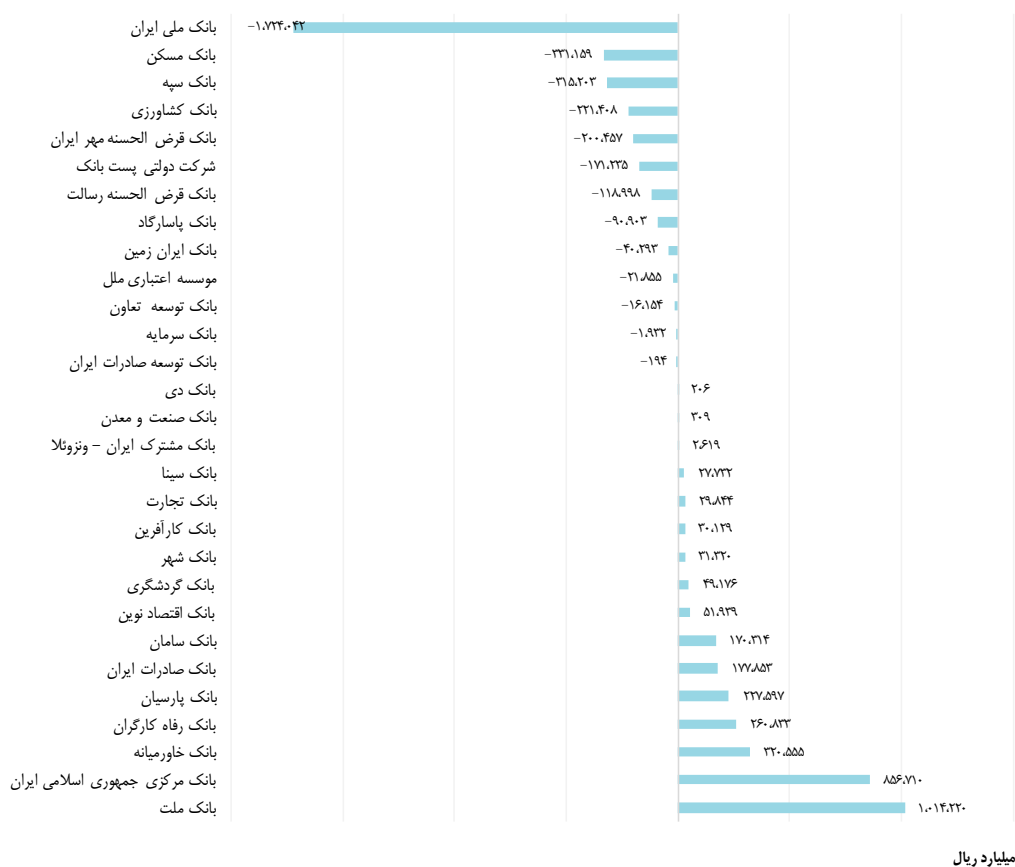
^۱ Turnover

^۲ در نقش بانک صادرکننده

^۳ در نقش بانک پذیرنده

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی آذر ۱۴۰۴ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آذر ۱۴۰۴

بر اساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک سپه" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک سپه" به سمت "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" در حال انتقال است.

۶- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی آذر ۱۴۰۴ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پرقدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به مرداد ۱۴۰۴ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان ۱۴۰۳ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های آذر ۱۴۰۴ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴,۳۸۰ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۲۴,۲۰۲ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۲/۰۳- و ۸/۶۸ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در آذر ۱۴۰۴ با رشد ۰/۸۹- درصدی به نزدیک به ۱۱,۰۸۹ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۹۴/۹۴ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۵/۰۲ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی، ۰/۰۰۱ درصد سهم ابزار پذیرش موبایل و ۰/۰۴ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های آذر ۱۴۰۴ با ۹۰/۴۳ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۵۸ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۴۹۳، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۳۷۱، هر ابزار پذیرش موبایلی ۴۴۶,۵۳۴ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳۷۶ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری (USSD)، موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۳۰ و ۲۳/۶۱ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۴/۶۹ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر، ۱,۷۹۴ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱,۷۰۳ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۰/۸۴ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول آذر ۱۴۰۴ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۶۴/۰۶ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آذر ۱۴۰۴ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و گیلان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۸۲/۵۶ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاه‌های اینترنتی و موبایلی در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا ۵۰۰ هزار ریال می‌باشد. ۸۵/۵۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۳,۳۸۷,۹۹۲,۷۲۸ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال، ۹/۹۴ درصد تراکنش‌ها معادل ۳۹۳,۶۷۴,۴۷۷ تراکنش در بازه مبلغی ۶ تا ۲۸۰ میلیون ریال، ۰/۰۶ درصد معادل ۲,۳۸۶,۰۴۳ تراکنش در بازه مبلغی ۲۸۰ تا ۴۰۰ میلیون ریال و ۰/۱۱ درصد معادل ۴,۲۵۶,۸۵۰ تراکنش در بازه مبلغی بیش از ۴۰۰ میلیون ریال می‌باشند.

شاخص دهکی آذر ۱۴۰۴ در قیاس با آبان، رشد ۱۴/۷۱ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۱۲/۹۷ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان ماه به سبب رشد ۱۲/۰۹ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۲/۲۹- درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۴۹/۵۳-، ۱/۳۸، ۲۱/۸۰ و ۸۷/۱۱ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده آذر ۱۴۰۴ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۵ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه آبان دارای رشد ۰/۰۲۲- درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در آذر ۱۴۰۴، ۹۹/۴۳ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در آبان رشد ۰/۰۵۹- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۲۸۷ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتهای فروشگاهی تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در آذر ماه ۱۴۰۴ نسبت به آبان در مولفه سهم مبلغی جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم تعداد تراکنش‌ها شرکت آسان پرداخت پرشین با "یک" پله صعود در جایگاه "هشتم" قرار گرفت. شرکت کارت اعتباری ایران کیش با "یک" پله نزول در جایگاه "نهم" قرار گرفت.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی به ترتیب به دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در آذر ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" به ترتیب بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده‌اند. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "فن آوا کارت" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده‌اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه آذر شرکت "پرداخت نوین آرین" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "فن آوا کارت" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار

تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاهی حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در آذر ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار کارتخوان فروشگاهی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" و به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم بازار در ابزار پذیرش موبایلی را به خود اختصاص داده است.

در حوزه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت نوین آرین" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) دست یافته است. بالاترین سهم تعداد ابزار پذیرش تراکنش‌دار موبایلی نیز به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به‌طور کلی در آذر ماه سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۵/۹۵ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت‌های و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در آذر ۱۴۰۴ "بانک ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. در بررسی بازار تعداد و مبلغی "بانک ملت" در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و همچنین مبلغ تراکنش ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را دارد. همچنین "بانک سپه" نیز بالاترین سهم تعدادی ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های را به خود اختصاص داده است. بالاترین سهم تعداد و مبلغی ابزار پذیرش موبایلی نیز در اختیار "بانک شهر" می‌باشد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های دو ابزار پذیرش "کدهای دستوری (USSD)" و "موبایلی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و در "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز ملایم این شاخص می‌باشد. همچنین در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان‌دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. همچنین میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در این ماه نسبت به ماه گذشته در هر چهار ابزار پذیرش یافته داشته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آذر ۱۴۰۴ نسبت به آبان ماه افزایش ۰/۳۴ درصدی داشته و نرخ رشد در دو نوع کارت "هدیه و بن کارت" و "برداشت" افزایشی و در "اعتباری" کاهشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آذر ۱۴۰۴، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در این ماه در سه انواع کارت همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته‌اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در آذر ۱۴۰۴ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در آذر ۱۴۰۴ به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک سپه" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

شبکه‌ای است که به منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۵}

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده^{۳۶}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده^{۳۷}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق «شماره شبا»^{۳۸}ی پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۳۹} شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع خدمات شبکه پرداخت کارتی عبارتند از «خرید کالا و خدمات»، «پرداخت قبض و خرید شارژ»، «مانده‌گیری»، «تراکنش تأیید رمز کارت» و «درخواست چکیده صورتحساب».

خرید کالا و خدمات^{۴۰}

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری^{۴۱} (USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلیل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

^{۳۵} USSD: Unstructured Supplementary Service Data

^{۳۵} PSP: Payment Service Provider

^{۳۶} Issuer Bank

^{۳۷} Acquirer Bank Acquirer

^{۳۸} IBAN: International Bank Account Number

^{۳۹} Service Type

^{۴۰} Purchasing Good/Services

پرداخت قبض^{۴۲} و خرید شارژ تلفن همراه^{۴۳}

پرداخت قبض خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۴} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۵}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

تراکنش تأیید رمز کارت^{۴۶}

به منظور بهره‌برداری از خدمات برخی از کسب‌وکارها لازم است بدون انجام تراکنش‌های معمول، تعلق کارت به مشتری احراز شود. در حالت، تراکنش «تأیید رمز کارت» از طریق شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به شاپرک ارسال می‌شود. شاپرک این تراکنش را از طریق «شتاب» به بانک صادرکننده کارت ارسال نموده و بانک صادرکننده پس از کنترل رمز و اطلاعات کارت دریافتی نتیجه را باز می‌گرداند

درخواست چکیده صورتحساب^{۴۷}

در این تراکنش، دارنده کارت درخواست مشاهده چکیده‌ای از عملکرد حساب پیش‌فرض متصل به کارت خود را به پایانه شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌دهد. شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت درخواست مربوطه را به شاپرک ارسال نموده و بر اساس پاسخ دریافتی، نتیجه را به دارنده کارت نمایش می‌دهد.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به‌درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجه نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

چنانچه در تراکنشی علت بروز خطا، بانک صادرکننده کارت یا سامانه شتاب باشد و تراکنش از دید شبکه

^{۴۶} C(P)V: Card (PIN) Verification Request

^{۴۷}MS: Mini Statement Request

^{۴۸}Transaction Status

^{۴۲} Bill Payment

^{۴۳} Reload

^{۴۴} Top-up

^{۴۵} Balance Inquiry

الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق باشد، خطای صادرکنندگی و شتاب رخ داده است.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به

علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است ثابت یا سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در پایگاه داده

^{۵۰} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد.

ابزار پذیرش تراکنش دار

ابزار پذیرش تراکنش دار، پایانه‌ای است که در یک دوره سه ماهه متوالی، حداقل در یکی از ماه‌ها بیش از ۶۰ تراکنش مالی یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن بیش از ۲۰ میلیون ریال باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱} فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه شاپرک را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان غیرفعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند. سایر کارتخوان‌های فاقد شرط مذکور، از نظر شاپرک، کارتخوان تراکنش‌دار (فعال شاپرکی) است.

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش، پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش

^{۵۱}Internet Payment Gateway

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

○ کارت‌های بر خط^{۵۵} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.

○ کارتهای برون خط^{۵۶} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامه‌های موبایلی (Application) که امکان پرداخت درون‌برنامه‌ای را برای کاربران (دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۲} الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۳}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک، سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۴}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند.

^{۵۷} Credit card

^{۵۲} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۳} Debit Card

^{۵۴} Prepaid

^{۵۵} Online

^{۵۶} Offline

تأییدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه^{۵۹}

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۰}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از دسته تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارخوان فروشگاه‌ی

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم

X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت که با شناسه ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه شاپرک می‌شوند، گفته می‌شود (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش^{۵۸}

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال

^{۶۰} Reconciliation Account (RA)

^{۵۸} Advice transaction

^{۵۹} Reversal Transaction

تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارت‌خوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارت‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارت‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارت‌خوان‌های یک شرکت در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} \times 100 =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۱} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۲} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های جاری بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$\frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} \times 100 =$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

^{۶۱} Demand deposits

^{۶۲} Quasi money

متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها
= شاخص توزیع مبلغی دهکی
متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه‌گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به شرح زیر قضاوت نمود.

وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتی که عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتی که بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می‌تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۳}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } \bar{t}}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } \bar{t}}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهک از تراکنش‌های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهک تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

حتی به صورت تمرکز شدید و بالا، نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

Summary of key payment statistics

- ▲ Increase compared to last month
- ▼ Decrease compared to last month
- ▢ No change from last month

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	15/70%	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/75%	▼

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,379,606,711	▼
Value of transactions (mill IRR)	24,201,531,670	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions(Dec compared to Nov)	8/68%	▲
Monthly real growth of value of transactions(Dec compared to Nov)	4/28%	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	63/07%	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	6/85%	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	6/27%	▼
Mobile Payment Gateway	1/97%	▲
EFTPOS	90/43%	▼
APP	1/34%	▲

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/86%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	1/14%	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	90/58%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	5/14%	▲
Balance Inquiry	4/28%	▲

The regional penetration rate

Number of active acceptance instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,793/73	▼
EFTPOS	1,702/96	▼
Mobile Payment Gateway	0/68	▼
Internet Payment Gateway	90/08	▲
APP	0/02	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	70/84	▼
EFTPOS	64/06	▼
Mobile Payment Gateway	1/39	▲
Internet Payment Gateway	4/44	▼
APP	0/946	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,722,863	▼
The most change in the number of active EFTPOS	Tehran	-16,149	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	Mazandara	0/213	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	Hormozgān	82/56	▼

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	560/01	▲

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	99/43%	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/95%	▲
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	0/80%	▼
Shaparak network error	0/65%	▲
Issuer error	6/62%	▲
Cardholder Error	91/93%	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	99/43%	▼
Shaparak sensed availability	99/95%	▼
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/007%	▼
percent change of reconciliation account transactions	-22/75%	▼

4

Electronic card payment network market indices in Dec 2025

Active EFTPOS Value effectiveness		
The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	3/293 ▲
The lowest effectiveness	Electronic Card Damavand	0/279 ▼
The ratio of number of acquiring errorsto total number of transactions		
The highest ratio	Fan Ava Card	0/181% ▼
The lowest ratio	Pardakht Novin Arian	0/013% ▼
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS		
The Highest ratio	Electronic Card Damavand	42/49% ▼
The Lowest ratio	Beh Pardakht Mellat	7/71% ▼

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share			
highest value	23/00% Beh Pardakht Mellat	▲	17/25% Mellat Bank ▲
highest numerical	20/77% Beh Pardakht Mellat	▲	16/16% Mellat Bank ▲
The highest value share of transactions in each terminal			
Internet Payment Gateway	29/07% Beh Pardakht Mellat	▼	17/85% Mellat Bank ▲
Mobile Payment Gateway	45/81% Beh Pardakht Mellat	▼	45/96% Mellat Bank ▲
EFTPOS	20/85% Beh Pardakht Mellat	▲	17/03% Mellat Bank ▲
APP	97/94% Asan Pardakht persian	▼	53/37% Shahr Bank ▲
The highest numerical share of transactions in each of terminals			
Internet Payment Gateway	45/76% Beh Pardakht Mellat	▲	33/46% Mellat Bank ▲
Mobile Payment Gateway	46/11% Beh Pardakht Mellat	▲	46/86% Mellat Bank ▲
EFTPOS	20/25% Pardakht Electronic Saman	▲	15/36% Bank Sepah ▲
APP	98/47% Asan Pardakht persian	▲	66/81% Shahr Bank ▲
Herfindahl-Hirschman Index			
Internet Payment Gateway	2,969	▲	1,596 ▲
Mobile Payment Gateway	3,285	▲	3,144 ▲
EFTPOS	1,269	▲	872 ▲
APP	9,699	▲	4,944 ▲
The highest share of issuing banks in number of active cards			
Prepaid card	Shahr Bank	17/85% ▲	
Credit card	Mellat Bank	17/55% ▲	
Debit card	Bank Melli Iran	21/95% ▲	

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانه پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچم دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.